

UNIVERSITAT
POLITÈCNICA
DE VALÈNCIA

UNIVERSITAT POLITÈCNICA DE VALÈNCIA

Facultat d'Administració i Direcció d'Empreses

Anàlisi sobre la situació del finançament autonòmic a la
Comunitat Valenciana

Treball Fi de Grau

Grau en Administració i Direcció d'Empreses

AUTOR/A: Martí Lloret, Paula

Tutor/a: Blázquez Soriano, María Desamparados

CURS ACADÈMIC: 2021/2022

AGRAÏMENTS:

Als meus pares i a Marc. Gràcies per haver-me acompanyat en aquesta etapa, per la confiança de que podria aconseguir tot el que em proposara i pel suport que he rebut aquests quatre anys de carrera i sempre que ho he necessitat.

ÍNDEX DE CONTINGUTS

RESUM	5
1. INTRODUCCIÓ.....	6
1.1 OBJECTIUS	6
2. MARC CONTEXTUAL	8
2.1. L'ESTAT DE LES AUTONOMIES I LA DESCENTRALITZACIÓ FISCAL	8
2.2. EL SISTEMA DE FINANÇAMENT AUTONÒMIC A ESPANYA	9
2.3. MODEL DE FINANÇAMENT DEL 2002.....	13
2.4. MODEL DE FINANÇAMENT DEL 2009	18
3. METODOLOGIA I RESULTATS: EL FINANÇAMENT A LA COMUNITAT VALENCIANA	22
3.1. DADES, VARIABLES A ANALITZAR I MÈTODES A APLICAR.....	23
3.2. RESULTATS.....	35
4. DISCUSSIÓ: PROPOSTES D'ACTUALITZACIÓ DE L'ACTUAL SISTEMA DE FINANÇAMENT	63
4.1. PROPOSTA DE MILLORA PELS EXPERTS DE LES CORTS VALENCIANES	65
4.2. NOVA PROPOSTA DEL GOVERN SOBRE EL MODEL DE FINANÇAMENT	68
5. CONCLUSIONS	75
BIBLIOGRAFIA.....	78
ANNEX 1: TAULES I FIGURES ADDICIONALS	82
ANNEX 2: OBJECTIUS DE DESENVOLUPAMENT SOSTENIBLE	92

ÍNDEX DE TAULES

TAULA 1: PONDERACIONS UNITAT DE NECESSITAT	25
TAULA 2: SECCIONS QUE CONFORMEN ELS PRESSUPOSTOS ANUALS DE DESPESA DE LA GENERALITAT VALENCIANA. DADES EN MILERS D'EUROS.	34
TAULA 3: EVOLUCIÓ DE LA POBLACIÓ REAL DE LES COMUNITATS AUTÒNOMES.....	36
TAULA 4: EVOLUCIÓ DE LA POBLACIÓ AJUSTADA DE TOTES LES COMUNITATS AUTÒNOMES	37
TAULA 5: PRODUCTE INTERIOR BRUT PER CÀPITA DE TOTES LES COMUNITATS AUTÒNOMES	43
TAULA 6: CAPACITAT TRIBUTÀRIA COMUNITAT VALENCIANA EN EL PERÍODE 2015-2021. DADES EN MILIONS D'EUROS.....	46
TAULA 7: FINANÇAMENT TOTAL COMUNITAT VALENCIANA, PERÍODE 2015-2021. DADES EN MILIONS D'EUROS.....	47
TAULA 8: FINANÇAMENT QUE REBEN LES COMUNITATS AUTÒNOMES DEL MODEL DE FINANÇAMENT DEL 2009, PERÍODE 2009-2019. DADES EN MILERS D'€	50
TAULA 9: FINANÇAMENT PER CÀPITA EN EL MODEL 2002 DEL TOTAL D'AUTONOMIES	51
TAULA 10: FINANÇAMENT PER CÀPITA EN EL MODEL 2009 DEL TOTAL D'AUTONOMIES.....	51
TAULA 11: DEUTE DE LES COMUNITATS AUTÒNOMES, PERÍODE 2009-2019. DADES EN MILERS D'EUROS.....	54
TAULA 12: DEUTE PER CÀPITA DE TOTES LES REGIONS	55
TAULA 13: DESPESES PER CÀPITA PER GRUP FUNCIONAL DELS PRESSUPOSTOS AUTONÒMICS 2019	59
TAULA 14: DÈFICIT PÚBLIC EL 2015-2019, PER A TOTES LES COMUNITATS EN PERCENTATGE SOBRE EL PIB I EN MILIONS D'EUROS.....	60
TAULA 15: EVOLUCIÓ DE LES DESPESES PER GRUPS FUNCIONALS A LA COMUNITAT VALENCIANA EN EL PERÍODE 2015-2019	62

ÍNDEX DE FIGURES

FIGURA 1: RESUM DE LA DISTRIBUCIÓ DELS RECURSOS DEL FONS DE SUFICIÈNCIA EN EL MODEL DE FINANÇAMENT DEL 2002.....	17
FIGURA 2: RESUM DEL SISTEMA DE FINANÇAMENT APROVAT L'ANY 2009.....	22
FIGURA 3: TRIBUTS CEDITS TOTALMENT I PARCIALMENT A LES COMUNITATS AUTÒNOMES EN EL MODEL DE FINANÇAMENT DEL 2009.....	23
FIGURA 4: DEUTE SEGONS EL PROTOCOL DE DÈFICIT EXCESSIU EN PERCENTATGE SOBRE EL PIBPM.....	30
FIGURA 5: DÈFICIT PÚBLIC SOBRE EL PIB EN ELS PERÍODES 2014-2021.....	32
FIGURA 6: EVOLUCIÓ DE LA POBLACIÓ REAL I AJUSTADA A LA COMUNITAT VALENCIANA EN 1999 I 2009-2019.....	39
FIGURA 7: EVOLUCIÓ DEL PIB DE LA MITJA D'ESPANYA I LA COMUNITAT VALENCIANA. DADES EN MILERS D'EUROS.....	41
FIGURA 8: DIFERÈNCIA DEL PIB PER CÀPITA A ESPANYA I EL PIB PER CÀPITA A LA COMUNITAT VALENCIANA.....	41
FIGURA 9: EVOLUCIÓ DEL FINANÇAMENT PER CÀPITA A LA COMUNITAT VALENCIANA COMPARAT EN LA MITJA ESPANYOLA.....	51
FIGURA 10: EVOLUCIÓ DEL DEUTE A LA COMUNITAT VALENCIANA DE L'ANY 2002 AL 2020.....	57
FIGURA 11: MAPA D'ESPANYA QUE REPESENTA EL DEUTE PÚBLIC SOBRE EL PERCENTATGE DEL PIB L'ANY 2020.....	57
FIGURA 12: DEUTE SOBRE EL FINANÇAMENT PER CÀPITA DE LES AUTONOMIES L'ANY 2019.....	58
FIGURA 13: COMPARACIÓ DE L'EVOLUCIÓ DEL DEUTE, DÈFICIT, DESPESES I EL FINANÇAMENT DE LA COMUNITAT VALENCIANA. DADES EN MILERS D'EUROS.....	61
FIGURA 14: DESPESA EN SANITAT, EDUCACIÓ I PROTECCIÓ SOCIAL SOBRE EL FINANÇAMENT DE LA GENERALITAT VALENCIANA, L'ANY 2019.....	62

RESUM

Des que es va promulgar la Constitució Espanyola l'any 1978 i es va implementar l'Estat de les Autonomies, s'han anat succeint diversos models de finançament. Actualment, se segueix el model de l'any 2009 per a finançar les Comunitats Autònomes, a pesar que estava establert que el seu període vigent acabara en el 2014.

L'objectiu d'aquest Treball de Fi de Grau és revisar els models més recents i analitzar el seu efecte en la Comunitat Valenciana, posant especial atenció a la situació del dèficit, el deute i l'infrafinançament. A més, s'exposaran diferents propostes per a millorar aquesta situació, com plantejaments d'un nou model amb correccions i millores de l'actual.

1. INTRODUCCIÓ

Des que es va instaurar la Constitució Espanyola de l'any 1978, es van atorgar una sèrie de competències a les Comunitats Autònomes i, per poder fer front a aquestes, se'ls va dotar de recursos.

La quantitat de recursos que disposen les Autonomies ha anat variant segons el model de finançament que estiguera vigent. La primera regulació en la cessió d'impostos va ser el 1978, en què en la Constitució Espanyola es van definir els recursos que podrien tindre les Comunitats Autònomes, però en l'any 1980, quan es va publicar la Llei Orgànica de Finançament de les Comunitats Autònomes, ja es va definir exactament quins impostos anaven a ser cedits, aquests van ser els Impostos de Patrimoni, Successions i Donacions, l'Impost de Transmissions i Actes Jurídics Documentats, la Taxa sobre el joc i l'Impost sobre el Luxe. A més, es va establir en la llei que es realitzarien revisions quinquennals i d'aquest model se'n van fer tres.

En la primera llei quinquennal realitzada l'any 1987, no hi van haver canvis en la cessió d'impostos, en la segona llei quinquennal realitzada l'any 1992 es va cedir fins el 15% de l'Impost sobre la Renda de les Persones Físiques i en la tercera llei quinquennal es va cedir el 30% d'aquest impost.

A partir d'aleshores ja no es va continuar revisant el model de finançament del 1980 sinó que es va fer una reforma l'any 2002, creant un nou model de finançament, en què es cedien molts més impostos.

La següent i última reforma va ser l'any 2009, on es va incloure una clàusula d'estatus quo, perquè les regions no es veieren perjudicades quant al finançament rebut una vegada fóra aplicat el nou model. A més, a pesar que també es va establir en la llei que el model de finançament s'havia de revisar cada cinc anys, no s'ha complert fins hui dia.

1.1 OBJECTIUS

L'objectiu d'aquest estudi és conèixer la situació de la Comunitat Valenciana respecte el finançament, ja que és un debat que es fa contínuament a La Comunitat Valenciana ja siga per part de partits polítics, experts en economia nacional i regional i, de vegades, la població en general, per la qual cosa la intenció és, a partir de les dades publicades per fonts oficials com són les del Ministeri d'Hisenda i Funció Pública, obtenir informació dels ingressos que rep la Comunitat Valenciana i una vegada són

redistribuïts per l'Estat, el finançament que obté a partir dels Fons Estatals. També s'analitzarà a quines partides de despesa presta més atenció la Comunitat Valenciana, el dèficit que presenta en comparació a la resta d'Autonomies i com a resultat dels successius dèficits, el deute que té.

A partir dels resultats obtinguts al llarg dels anys, s'exposarà una proposta de reforma del model realitzada per la Comissió d'Experts de les Corts Valencianes, rere una valoració d'aquests sobre la situació en què ens trobem els valencians i es discutiran les propostes i els canvis que impliquen.

I per últim, arrel de les demandes de certes Autonomies per reformar el model de finançament actual, l'Estat ha presentat, a principis del 2022, un esborrany de reforma del càlcul de la variable més important que s'empra per a redistribuir els recursos per part de l'Estat als territoris. D'aquesta forma, el que es pretén és que les Comunitats Autònomes valoren la nova proposta del Govern, per construir el pròxim model de finançament, en què estiguen d'acord tots els territoris.

Com a objectius específics d'aquest projecte, s'inclouen:

- Conèixer com obté el finançament la Comunitat Valenciana
- Discussió sobre les propostes de finançament
- Analitzar el valor que pren el dèficit en aquest territori
- Descobrir l'evolució del deute públic autonòmic com a conseqüència del dèficit i les despeses que té la regió
- Revisar la certesa del terme infrafinançament en aquesta Comunitat Autònoma

2. MARC CONTEXTUAL

2.1. L'ESTAT DE LES AUTONOMIES I LA DESCENTRALITZACIÓ FISCAL

La construcció de l'Estat d'Autonomies va començar l'any 1978 quan la present Constitució Espanyola va reconèixer plenament les Comunitats Autònomes. D'aquesta manera, va canviar la manera d'organitzar l'Estat i s'establiren les competències de les Comunitats (article 148), els òrgans que les gestionen (art. 152), es va definir la seua autonomia financera (art. 156) i els recursos de que disposarien (art. 157) (Constitución Española, 1978).

Així, l'Estat es descentralitzà fiscalment pel que els ingressos i despeses serien distribuïts entre les Comunitats Autònomes perquè pogueren exercir les seues competències i disposar de la seua pròpia autonomia financera. Aquesta descentralització va permetre oferir a la població serveis més adequats a les preferències dels ciutadans de cada territori, ja que a partir d'aleshores, les Administracions Autònòmiques gestionarien els principals serveis públics com l'educació, la sanitat, els serveis socials, el foment del creixement econòmic, entre d'altres.

Per poder gestionar els recursos i competències de les Autonomies, es va crear un pla de finançament que permetria un repartiment adequat i suficient de recursos a les Administracions per garantir els principals serveis públics.

No obstant això, hi ha diversos desequilibris fiscals que poden sorgir quan es descentralitza el sector públic. Primerament el desequilibri vertical, en què són atorgades més competències a les Comunitats Autònomes i per tant, més despeses, que capacitats per generar ingressos tributaris. Aquesta situació pot corregir-se augmentant la capacitat de les Autonomies per generar ingressos i mitjançant transferències de l'Estat a les regions. Per altre costat, quan es descentralitza el sector públic, pot sorgir un desequilibri horitzontal, és a dir, desequilibris entre les diferents Autonomies, degut a les diferències de recursos que puguen tindre per càpita, entre els costos per proveir els serveis públics i les necessitats de serveis públics.

Per tant, els principis que ha de seguir un model de finançament segons la teoria del federalisme fiscal és assegurar l'autonomia de les Comunitats Autònomes, l'equitat vertical, l'equitat horitzontal i la coordinació intergovernamental (Bassols, Bosch, & Vilalta, 2010).

2.2. EL SISTEMA DE FINANÇAMENT AUTONÒMIC A ESPANYA

RÈGIM FORAL I RÈGIM COMÚ

Des que es va constituir l'Estat de les Autonomies fins l'actualitat, Espanya ha comptat amb dos règims que gestionen la manera de finançar les Autonomies i la manera que aquestes contribueixen al pagament d'impostos gestionats per l'Estat. Per un costat, tenim el règim foral, aplicat en la Comunitat Foral de Navarra i en el País Basc, i per altre costat, el règim comú, que es fa servir en la resta de Comunitats Autònomes incloent les ciutats de Ceuta i Melilla.

Les Comunitats que es regeixen pel règim foral tenen les competències per mantindre, establir i regular el seu règim tributari. Per la qual cosa, tenen capacitats per gestionar, liquidar, recaptar i inspeccionar tots els impostos estatals exceptuant els drets d'importació i els gravàmens a la importació en els Impostos Especials i l'Impost sobre Valor Afegit (Ministeri d'Hisenda i Funció Pública, 2015).

Per altre costat, paguen a l'Estat mitjançant una quantitat anomenada "cupo" o "aportació" que es fixa cada cinc anys i s'actualitza anualment mitjançant un índex d'actualització aplicat a l'aportació de l'any base. La finalitat d'aquestes "aportacions" és contribuir a cobrir les despeses de les competències de l'Administració Central i les de les institucions comunes, com per exemple, el Congrés dels Diputats (INEAF Business School, 2015).

Pel que fa al règim comú, aquest és el que s'aplica a la resta de Comunitats Autònomes. La principal característica d'aquest règim és que la recaptació d'impostos es realitza principalment per l'Estat, encara que les Comunitats poden recaptar parcialment o totalment alguns impostos cedits per l'Administració Central. No obstant això, aquest règim presenta algunes particularitats en les Ciutats Autònomes de Ceuta, Melilla i en les Illes Canàries (INEAF Business School, 2015).

El percentatge i la quantitat d'impostos que recaptaran les Comunitats Autònomes es determina a través dels models de finançament aprovats per l'Estat i que compten amb vigència.

ÓRGANS DE LES COMUNITATS

Per poder definir un Estat de les Autonomies, és necessari que aquestes compten amb els seus propis òrgans, els quals permetran a les Comunitats la gestió de les seues competències. Per tant, hauran de disposar d'una Assemblea Legislativa; un Consell de Govern, que tindrà funcions executives i administratives; un Tribunal Superior de Justícia, que regularà l'organització judicial en cada territori; i el President, qui serà el màxim representant de la Comunitat Autònoma (Constitución Española , 1978, arts. 152 i 154).

COMPETÈNCIES

En l'article 148 de la Constitució Espanyola (1978) es defineixen les competències de les Comunitats Autònomes. Aquestes són:

- Organització de les institucions d'autogovern.
- Alteracions dels termes municipals compresos en el territori i, les funcions que corresponguen a l'Administració de l'Estat sobre les Corporacions locals i que la seua transferència autoritze la legislació sobre el Règim Local.
- Ordenació del territori, urbanisme i habitatge.
- Obres públiques d'interés de la Comunitat Autònoma en el seu territori.
- Els ferrocarrils i carreteres l'itinerari del qual desenvolupe íntegrament en el territori de la Comunitat Autònoma i, en els mateixos termes, el transport desenvolupat per aquests medis o per cable.
- Els ports de refugi, els ports i aeroports esportius i, en general, els que no desenvolupen activitats comercials.
- L'agricultura i ramaderia, d'acord amb l'ordenació general de l'economia.
- Les muntanyes i aprofitaments forestals.
- La gestió en matèria de protecció del medi ambient.
- Els projectes, construcció i explotació dels aprofitaments hidràulics, canals i regadius d'interés de la Comunitat Autònoma; les aigües minerals i termals.
- La pesca en aigües interiors, el marisqueig i la aqüicultura, la caça i la pesca fluvial.
- Fires interiors.
- El foment del desenvolupament econòmic de la Comunitat Autònoma dins dels objectius marcats per la política econòmica nacional.
- L'artesania.
- Museus, biblioteques i conservatoris de música d'interés per la Comunitat Autònoma.
- Patrimoni monumental d'interés de la Comunitat Autònoma.

- El foment de la cultura, de la investigació i, en el seu cas, de l'ensenyament de la llengua de la Comunitat Autònoma.
- Promoció i ordenament del turisme en l'àmbit territorial.
- Promoció de l'esport i de la adequada utilització de l'oci.
- Assistència social.
- Sanitat i higiene.
- La vigilància i protecció dels seus edificis i instal·lacions. La coordinació i demés facultats en relació amb les policies locals en els termes que establisca una llei orgànica.

RECURSOS

Els recursos que disposaran les Comunitats Autònomes per poder fer front a les seues competències són: els ingressos provinents del seu patrimoni, els tributs propis de cada Autonomia, els tributs cedits totals o parcials per l'Estat, la participació en el Fons de Garantia de Serveis Públics Fonamentals, els recàrrecs sobre els tributs estatals, les participacions en ingressos de l'Estat, el producte d'operacions de crèdit, de multes i sancions i els preus públics. A més, també poden obtindre recursos de les assignacions en els Pressupostos Generals de l'Estat i les transferències de Fons de Compensació Interterritorial (LOFCA 8/1980, 2018, article 4).

El Fons de Compensació Interterritorial es un fons que es distribueix per cobrir les despeses d'inversió entre les Comunitats Autònomes amb la finalitat de corregir els desequilibris econòmics existents entre totes elles (Constitución Española, 1978, article 158).

MECANISMES PER DISTRIBUIR ELS RECURSOS

Com s'ha comentat abans, la manera en que es financen les Comunitats Autònomes ve donada principalment pels ingressos de l'Estat, els tributs cedits i per la participació en Fons de l'Estat. La manera que té l'Administració Central per distribuir aquests diners és a partir de dos mecanismes:

- **Entregues a compte:** són els diners que s'entreguen a les Comunitats a partir de les estimacions de necessitat de recursos per fer front a les seues despeses anuals, és a dir, per fer front a les competències que els pertanyen.
- **Liquidació:** aquesta quantitat de diners s'entrega dos anys després de les entregues a compte. D'aquesta manera el que es pretén és fer una entrega a

posteriori dels diners que realment s'han necessitat en les Comunitats Autònomes.

Així doncs, per conèixer el finançament real del que disposen aquestes, caldrà sumar les entregues a compte i la liquidació que s'entreguen a les Comunitats .

MODELS DE FINANÇAMENT

S'han creat tres models de finançament des que es va instaurar l'Estat de les Autonomies. El primer d'ells va estar vigent en el període del 1978 fins 2001, el segon des del 2002 fins 2008 i finalment, del 2009 a l'actualitat.

El primer model creat el 1978 es basa en els criteris bàsics de repartiment marcats en la Constitució Espanyola i en la Llei Orgànica 8/1980, de 22 de setembre que van definir tots els recursos que es podien repartir a les Autonomies i en què es va cedir la gestió d'importants serveis públics, principalment, tots aquells vinculats amb l'Estat del Benestar, és a dir, la sanitat, educació i serveis socials. Aquesta descentralització va coincidir amb el desenvolupament de l'Estat del Benestar, el que ocasionà un increment major de la despesa pública que l'increment de les activitats privades.

Cal destacar que en eixe moment, es va cedir a les Autonomies la gestió del 35% de la despesa pública. No obstant això, l'Estat no va descentralitzar tan fortament els ingressos tributaris, per la qual cosa, en el primer model vigent, les Autonomies únicament disposaven del control del 10% dels ingressos públics.

Tanmateix, en el primer model es van establir diferents mesures de cessió d'impostos durant el període de vigència: En primer lloc, el període transitori (1978-1986) en què es van cedir a les Comunitats els impostos nomenats tradicionals (Impost sobre Patrimoni, sobre Successions i Donacions, l'Impost de Transmissions i Actes Jurídics Documentats i la Taxa del Joc) però sense capacitat normativa.

Durant el període de 1987-1991 es va establir la primera llei quinquennal però en ella no es va cedir cap impost addicional. En els anys 1992-1996 es va dur a terme la segona llei quinquennal en la qual es va cedir el 15% de l'Impost sobre la Renda de Persones Físiques però sense atorgar capacitat normativa a les regions. I per últim, en la vigència del 1997-2001 es va publicar la tercera i última llei quinquennal en la qual es va cedir el 30% de l'IRPF, del qual el 15% d'aquesta cessió atorgava capacitat normativa i la resta no (Zubiri Oria, 2009).

Per tant, el finançament de les Comunitats Autònomes depenia fortament de les transferències de l'Estat, el que ha creat conflictes polítics tant en el volum total de transferències a les Comunitats com en l'assignació de recursos a cadascuna d'elles (Beneyto Cabanes, 2012).

Quant als models de finançament, en aquest estudi ens enfocarem en els models més actuals i en els que es tenen més dades i registres, per tant, analitzarem el model del 2002 en què ja es van cedir molts més impostos i, sobre tot el del 2009 ja que és el model vigent actualment i el que ens afecta.

2.3. MODEL DE FINANÇAMENT DEL 2002

Aquest model va tindre vigència entre el 2002 i el 2008, va estar regulat per la Llei 21/2001 de 27 de desembre, en la qual es regulen les mesures fiscals i administratives del nou sistema de finançament de les Comunitats Autònomes de règim comú i ciutats amb Estatut d'Autonomia.

PRINCIPIIS DEL MODEL DE FINANÇAMENT

En aquest model es defineixen huit principis que marcarien la distribució del finançament i que assegurarien a les Comunitats que disposen dels recursos necessaris per exercir la seua activitat (Llei 21/2001 de 27 de desembre, 2002). Aquests principis són:

- Principi de generalitat: aquest principi indica que el model engloba el finançament de tots els serveis de les Comunitats Autònomes, per la qual cosa el tractament serà d'igual manera per a tots els serveis. A més, totes les Comunitats Autònomes que disposen els requisits necessaris, se'ls aplicarà aquest model de finançament.
- Principi d'estabilitat: s'estableix que aquest model tindrà caràcter permanent. Per tant, les Comunitats Autònomes podran comptar amb tranquil·litat per prendre decisions a llarg termini quant a la matèria en què són competents.
- Principi de suficiència: el que pretén és fer càlculs de les necessitats de finançament de les Comunitats per assegurar que totes compten amb els recursos necessaris per poder fer front a les despeses que tenen degut a les seues competències. D'aquesta forma, es regularan els recursos de que disposen i la seua evolució, per a aconseguir la suficiència.

- Principi d'Autonomia: en aquest model s'ha ampliat respecte de l'anterior, la capacitat de les Comunitats Autònomes per poder obtenir recursos i per poder destinar-los als serveis en què tenen competències.
- Principi de solidaritat: permetrà que les Comunitats puguen garantir els serveis en condicions equitatives als que ofereixen altres Comunitats independentment de la capacitat que tinguen per generar ingressos tributaris.
- Principi de coordinació: en aquest principi s'estableixen les normes per atribuir els rendiments dels tributs cedits a les Autonomies. A més, atorga el poder per col·laborar entre les diferents administracions en allò referent en la gestió de tributs. L'objectiu d'aquest principi és aportar seguretat i estabilitat a competències fiscals de que disposen les Comunitats Autònomes.
- Principi de participació en la Agència Estatal d'Administració Tributària: la finalitat d'aquest principi és que tant les Autonomies com l'Agència Tributària col·laboren conjuntament per prendre decisions en la gestió dels recursos de que disposen les Comunitats Autònomes.
- Principi de participació de les Comunitats Autònomes en els Tribunals Econòmic-Administratius d'àmbit regional de l'Estat.

PRINCIPALS CARACTERÍSTIQUES DEL MODEL

Respecte dels recursos que disposarien les Comunitats Autònomes per exercir les seues funcions, en aquest model es modifica principalment la quantitat d'impostos cedits a aquestes.

En primer lloc, l'IRPF passaria a estar cedit en un 33%, l'IVA se cedeix en un 35%, el 40% dels impostos especials de fabricació, és a dir, hidrocarburs, tabac, cervesa i alcohol. Tanmateix, es va cedir totalment l'Impost sobre l'electricitat, determinats mitjans de transport i vendes minoristes d'hidrocarburs.

No obstant això, aquestes millores en la cessió d'impostos implicava que l'increment d'ingressos fiscals de cada Comunitat es restaria de la quantitat de transferències que realitzava l'Administració Central a cada Autonomia. Quant a les transferències, en aquest model van passar a anomenar-se Fons de Suficiència (Zubiri Orià, 2009).

A més, altre canvi important en aquest model va ser que la sanitat va començar a tindre's en compte en el model general i va deixar de finançar-se amb un sistema diferent com feia en l'antic model. Anteriorment, fins el 2002 hi havia dos models de finançament, un de sanitat i altre de la resta de funcions, això era degut a que la sanitat es finançava a partir de la tresoreria de la Seguretat Social i a banda, la Llei General de Sanitat (LGS) establia que havia de finançar-se a partir de la població protegida.

Així mateix, el sistema de finançament del 2002 també contemplava dos Fons que havien sorgit arrel del Fons de Compensació Interterritorial, aplicat en l'anterior model de finançament, que es destinava a corregir desequilibris en matèria d'inversions, el Fons de Compensació, que es destinava fonamentalment a noves inversions; i el Fons Complementari, destinat a despeses corrents associades a noves inversions (Zubiri Oria, 2009).

DISTRIBUCIÓ DEL FINANÇAMENT

Havent descrit els principis i les característiques del model cal destacar que aquest model es pretenia que tinguera una vigència permanent, per la qual cosa es van definir les necessitats base del Fons de Suficiència Global i es pretenia que aquestes necessitats anaren evolucionant segons un índex que representa la taxa de creixement de la recaptació de l'Estat en els impostos compartits amb les Autonomies (Zubiri Oria, 2009).

Les necessitats globals que es van tindre en compte en el primer moment, es van calcular mitjançant els ingressos que exercia l'Estat en les Comunitats Autònomes, és a dir, mitjançant tots els recursos que disposaven les Comunitats en l'any 1999 més un augment del 3,5%. Tenint el compte les competències homogènies de les Comunitats i els ajustaments pertinents per les diferències entre elles i les ampliacions de competències, aquesta xifra ascendia a 54.905 milions d'euros.

Per tant, la manera en què es distribuïen els recursos del Fons de Suficiència Global es dividia en tres blocs: competències comuns, sanitat i serveis socials. S'ha elaborat a la Figura 1 un resum de la distribució d'aquests recursos.

Pel que fa a les competències comuns, que engloben les activitats de muntanya, urbanisme i vivenda, carreteres, ports i aeroports sense activitat comercial, aprofitaments hidràulics, canals i regadius, protecció del medi ambient, patrimoni monumental, biblioteques, museus i conservatoris, institucions d'autogovern i fires interiors, promoció de comerç i turisme.

Totes aquestes activitats recollien el 54,3% de les necessitats globals de finançament, és a dir, en el càlcul de l'any base, disposaven d'un finançament de 28.947,4 milions d'euros. Aquests diners es dividien en el Fons General, ajustaments i modulacions.

El Fons General es repartia a partir d'una quantia fixa de 39,66 milions d'euros a cada Comunitat Autònoma i 28.708,3 milions d'euros a partir d'uns percentatges assignats a la població (94%), superfície (4,2%), dispersió (1,2%) i Insularitat (0,6%). A més, es feien uns ajustaments que suposaven un total de 489,5 milions d'euros que es distribuïen a partir d'un fons d'escassa necessitat de població, garantia de mínims i fons de renda relativa, que s'explicarà posteriorment. Addicionalment, es descomptaven 845 milions d'euros en les modulacions degut a les millores respecte del sistema millor (Zubiri Oria, 2009).

Pel que fa al bloc de Sanitat, corresponent al 44,2% de les necessitats de finançament, destinaven en l'any base 23.579,6 milions d'euros que es distribuïen en el fons general, recollint el 97,5% del pressupost, amb uns criteris de repartiment en base a la proporció del 75% de població protegida, un 24,5% destinat a població major de 65 anys i un 0,5% d'insularitat. A més, en aquest bloc s'aplicaven uns ajustaments que representaven un 1,7% del total invertit en sanitat. Aquests ajustaments es distribuïen en una garantia de mínims, Fons Programa d'Estalvi i Incapacitat Temporal i en un Fons de Cohesió Sanitària.

Finalment, als serveis socials se'ls destinava en l'any base la quantitat de 798,4 milions d'euros, corresponent a l'1,5% de les necessitats de finançament, que es divideix en el fons general repartit en proporció a la població amb una edat superior als 65 anys i els ajustaments, formats per la garantia de mínims.

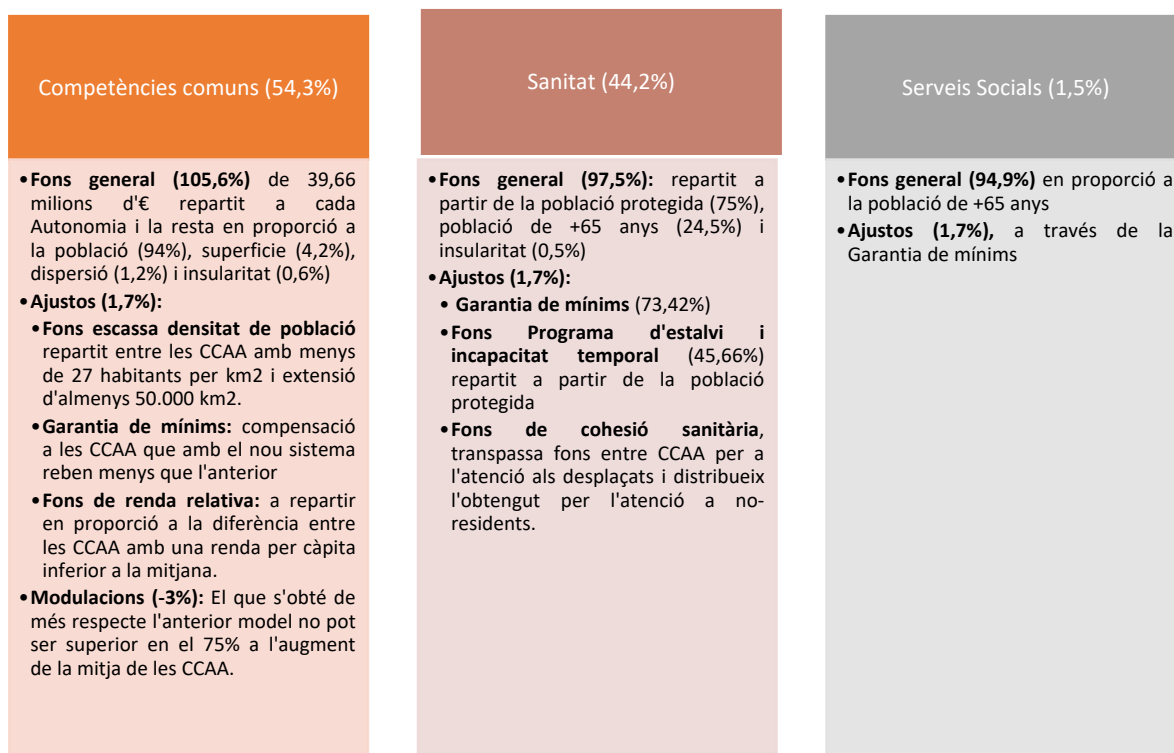
Amb tot això, vegem que l'estructura d'aquest model es basa en un Fons General per a cada bloc i uns ajustaments per a tots ells, compostats per 489,5 milions d'euros. Com s'ha comentat, els ajustaments estan formats per una garantia de mínims. Aquesta garantia el que pretén és compensar a aquelles Autonomies que aquest nou sistema els perjudicava ja que rebien menys finançament que en l'anterior model.

Respecte la resta d'ajustaments del bloc de competències comuns, trobem el Fons d'Escassa Densitat de Població, en què en l'any base es destinaven 48,1 milions d'euros i estava destinat a aquelles Comunitats amb menys de 27 habitants per kilòmetre quadrat i amb un terreny d'almenys 50.000 km². Per tant aquest fons només estava destinat a les Autonomies d'Aragó i Extremadura. En canvi, no s'aplicava el Fons a Castella-La-Manxa que és la Comunitat amb menys densitat de població en tot

l'Estat. A més, s'aplicava un Fons de Renda Relativa, destinat a aquelles Comunitats amb un valor afegit per càpita inferior a la mitja.

En el bloc de sanitat apareixen altres dos ajustaments, que són un Fons Programa d'Estalvi i Incapacitat Temporal, dotat de 223,5 milions d'euros l'any base, que es distribuïa entre la població protegida i finança les mesures dirigides al control de la despesa en la incapacitat temporal. Tanmateix, es va crear el Fons de Cohesió Sanitària, en què, bàsicament es traspassen recursos entre les Comunitats per la població que necessita atenció en una Autonomia on no hi és resident (Zubiri Oria, 2009).

Figura 1: Resum de la distribució dels recursos del Fons de Suficiència en el model de finançament del 2002

Font: Elaboració pròpia a partir del finançament dels valencians. Una insuficiència històrica (Beneyto Cabanes, 2012)

Pel que fa als Fons de Compensació i al Fons Complementari, no tenien molta importància en quant a la distribució de finançament, ja que només suposen un 1,6% dels recursos totals que reben les Autonomies

En conclusió, en aquest model, les Comunitats Autònomes reben recursos mitjançant el impostos cedits, Fons de Suficiència Global, Fons de Compensació i el Fons Complementari.

2.4. MODEL DE FINANÇAMENT DEL 2009

Com ja s'ha esmentat anteriorment, el model anterior del 2002 es va crear amb la intenció que tinguera vigència permanent. Però alguns aspectes estructurals del model, l'augment significatiu i asimètric de la població i l'aprovació de la reforma dels Estatuts d'Autonomia de sis Comunitats Autònomes, van conduir a la reforma del model de finançament. Per tant, el model de 2009 és una reforma de l'anterior i està regulat per la Llei 22/2009, de 18 de desembre, pel qual es regula el sistema de finançament de les Comunitats Autònomes de règim comú i ciutats amb Estatut d'Autonomia i es modifiquen determinades normes tributàries.

PRINCIPIS DEL MODEL

Els principis que regeixen aquest model es basen en els principis del model anterior, però amb la intenció de reforçar-los i millorar el finançament de les Comunitats Autònomes, millorant així, l'Estat del Benestar (Boletín Oficial del Estado, 2009). Els principis que s'inclouen són:

- Principi de suficiència: pretén assegurar el finançament perquè les Comunitats puguen fer front a les seues competències mitjançant el Fons de Suficiència Global. A més, també s'estableix una clàusula en aquest model que farà que ninguna Autonomia perda en l'aplicació d'aquest model.
- Principi de garantia dels serveis públics fonamentals: Per a això, l'Estat ha d'oferir un nivell adequat de finançament per poder garantir els serveis públics fonamentals. Tanmateix, els recursos que s'aporten han de ser prestats en igualtat de condicions independentment de la Comunitat Autònoma.
- Principi d'equitat: en què s'intenta que les Comunitats tinguen les mateixes condicions. Per a això es crea un Fons de Garantia de Serveis Públics Fonamentals, que assegura que les Comunitats reben els mateixos recursos per habitant. A més, també es crea el Fons de Convergència, a partir de fons addicionals aportats per l'Estat per incrementar la convergència del finançament per càpita i del nivell de vida dels ciutadans.
- Principis d'Autonomia i corresponsabilitat: per augmentar l'Autonomia, en aquest nou model s'incrementen la cessió d'impostos per fer front a les seues responsabilitats i les competències normatives per decidir la composició i volum d'ingressos que disposen. A més, s'augmenta la col·laboració entre les Administracions tributàries de les Autonomies i l'Agència Estatal de

l'Administració Tributaria i es cedeix la possibilitat a les Comunitats Autònomes de delegar actes dictats per les Administracions tributàries.

- Principi d'estabilitat: per millorar l'estabilitat, s'introdueixen mecanismes d'ajustament dels recursos segons les necessitats dels ciutadans. Per a això, s'actualitzarà el Fons de Garantia i el percentatge de participació de cada Comunitat en aquest i s'avaluarà quinquennalment. Així mateix, es donarà la possibilitat a les Comunitats Autònomes de aplaçar i fraccionar la devolució de les quantitats que isquen a favor de l'Estat en les liquidacions dels exercicis 2008 i 2009.
- Principi de lleialtat institucional: en el qual es regula que s'avaluarà l'impacte d'aquest model de finançament quinquennalment i si és necessari es modificarà el model amb revisió en el següent quinquenni (Boletín Oficial del Estado, 2009).

PRINCIPALS CARACTERÍSTIQUES DEL MODEL

Primerament, s'estableixen dues novetats en aquest model: L'estatus quo respecte l'anterior model de finançament del 2002, de manera que les Autonomies s'asseguren que no tinguen ningun desavantatge, ni obtinguen menys recursos a partir de l'aplicació d'aquest model. Altra novetat és que el model no té vigència permanent, sinó que s'ha de revisar cada 5 anys per valorar els resultats obtinguts durant la seua aplicació i si és convenient, s'ha de modificar amb una durada de 5 anys posteriors. Actualment, seguim en el mateix model des del 2009, per tant, encara no s'ha fet cap modificació al respecte.

Per millorar l'Autonomia de les Comunitats Autònomes de règim comú, es cedeixen més impostos i es cedeix major control dels impostos que ja estaven cedits parcialment. En primer lloc, es cedeix completament a les Autonomies la recaptació i capacitat normativa de l'Impost sobre Transmissions Patrimonials i Actes Jurídics Documentats, l'Impost sobre Successions i Donacions, els Tributs sobre el Joc i Taxes Afectes als serveis Transferits, l'Impost sobre les Vendes a la menuda de Determinats Hidrocarburs i l'Impost Especial sobre determinats Mitjans de Transport.

Per altra banda, se cedeix parcialment a les Autonomies, la recaptació del 50% de la tarifa autonòmica de l'Impost sobre la Renda de les Persones Físiques (IRPF); la recaptació del 50% de l'Impost sobre el Valor Afegit; el 58% dels Impostos Especials de Fabricació de Cervesa, Vi i Begudes Fermentades, a més de productes entremetjats, l'alcohol i Begudes Derivades, sobre Hidrocarburs i Labors del Tabac i el 100% de l'Impost sobre l'Electricitat (Ministeri d'Hisenda i Funció Pública, 2018).

A més, les Comunitats reben diners dels Fons de Garantia de Serveis Públics Fonamentals, que garanteix que tinguen els recursos necessaris per finançar els Serveis Públics Fonamentals i es reparteixen atenent a un criteri que estableixen les unitats de necessitat o població ajustada. Els recursos que conformen aquest Fons són aportacions per part de l'Estat i el 75% de la capacitat tributària de les Comunitats Autònomes (de la Fuente Á., 2021).

També forma part del finançament que reben les Comunitats el Fons de Suficiència Global, que es determina per a cada Autonomia segons la diferència entre la seua població ajustada i la suma de la seua capacitat de recaptació tributària i els ingressos que han rebut mitjançant el Fons de Garantia de Serveis Públics Fonamentals. En cas que la diferència donara negativa, la Comunitat Autònoma faria una transferència a l'Estat pel valor que done, i en cas que done un valor positiu, seria l'Estat el que faria la transferència a la Comunitat (Portal de Transparencia Comunidad de Madrid, 2021).

Hi ha altres fons que l'Estat dóna a les Comunitats de forma complementària i que s'actualitzen anualment. Es tracta del Fons de Convergència que es divideix en el Fons de Competitivitat i el Fons de Cooperació.

El Fons de Competitivitat pretén reforçar l'equitat i l'eficiència del finançament de les unitats de necessitat i reduir les disparitats de finançament homogènies per càpita de les Autonomies. Les Autonomies que participen en aquest fons són aquelles que o bé, tenen un finançament per unitat de necessitat inferior a la mitjana, o bé, el seu finançament per unitat de necessitat és inferior a la seua capacitat fiscal (Portal de Transparencia Comunidad de Madrid, 2021).

A més, el Fons de Cooperació, té l'objectiu d'equilibrar i harmonitzar el desenvolupament de les regions, estimulando el creixement de la riquesa i la renda. Aquest, es reparteix entre aquelles Comunitats Autònomes en què el seu PIB per càpita és inferior al 90% de la mitjana, la seua densitat de població siga inferior al 50% de la densitat mitjana o que presenten un creixement de població inferior al 90% de la mitjana i amb una densitat de població per kilòmetre quadrat inferior a 1,25, multiplicant la mitja de les Autonomies de règim comú (Portal de Transparencia Comunidad de Madrid, 2021).

Finalment, les Comunitats Autònomes que disposen d'una menor renda i les Ciutats Autònomes reben el Fons de Compensació Interterritorial i es destina a finançar despeses d'inversió. Per tant, les Autonomies són les que sol·liciten aquest fons. Tanmateix, les Comunitats també poden ser beneficiàries de fons com subvencions i transferències per part de l'Estat (Ministeri d'Hisenda i Funció Pública, 2018).

DISTRIBUCIÓ DEL FINANÇAMENT

El finançament que es rep de l'Estat, en aquest model es distribueix segons les regles que es van establir en el model de 2002, però l'any base en què es defineixen les necessitats de finançament és el 2007. Per tant, els recursos es distribuïran en els següents percentatges: el 54,3% d'aquests es distribuïran entre les competències comuns, el 44,2% de les necessitats de finançament es repartiran en sanitat i l'1,5% es distribuïrà en els serveis socials. Així mateix, com ja s'ha explicat en l'anterior model, aquests recursos també tindran per a cada bloc la seua particular distribució en fons general i els seus ajustaments i modulacions.

A més a més, en aquest nou model de finançament, l'Estat ofereix una sèrie de recursos addicionals amb una totalitat de 7.400 milions d'euros, que es distribueixen en l'any 2009, en una quantia de 5.000 milions d'€ i 2.400 milions d'€ el 2010. Tanmateix, els recursos es destinen a les Autonomies segons l'augment de la població ajustada, amb una quantia de 3.675 milions; per la població ajustada de 612,5 milions l'any 2009 i 1.200 milions el 2010; per la població potencialment dependent s'aporten 490 milions; la població dependent reconeguda en 122,5 milions el 2009 i 1.200 milions el 2010; per la dispersió de la població en 50 milions, la reduïda densitat de població de 50 milions i també hi ha una quantitat que està destinada al desenvolupament de polítiques de normalització lingüística però que no està definida (Beneyto Cabanes, 2012).

Per altre costat, en aquest model es contempla que els recursos que reben les Autonomies han d'anar evolucionant en el temps, per això, tant els recursos que es reben per part del Fons de Garantia de Serveis Públics Fonamentals, el Fons de Suficiència com el Fons de Convergència, s'actualitzaran anualment aplicant la taxa de creixement dels ingressos tributaris de l'Estat (ITE) (Bassols, Bosch, & Vilalta, 2010).

Per tant, segons el model de 2009, les Autonomies obtindran els recursos mitjançant els tributs cedits parcialment i totalment, les transferències dels Fons creats i distribuïts a través del càlcul de les necessitats de finançament i els recursos addicionals aportats per l'Estat, com es veu resumit a la Figura 2.

Figura 2: Resum del sistema de finançament aprovat l'any 2009

Necessitats de finançament	Transferències
<ul style="list-style-type: none"> • Necessitats de l'any 2007 calculades amb les regles del 2002 • Recursos addicionals 7.400 milions d'€ <ul style="list-style-type: none"> • Augment població ajustada (3675 milions €) • Població ajustada (1.812,5 milions €) • Població potencialment dependent (490 milions €) • Població dependent reconeguda (1.322,5 milions €) • Dispersió de la població (50 milions €) • Reduïda densitat població (50 milions €) • Desenvolupament polítiques normalització lingüística (?) 	<ul style="list-style-type: none"> • Fons de Garantia dels Serveis Públics Fonamentals (FGSPF): 75% capacitat tributària de CCAA. Repartit en funció de la població ajustada. Les CCAA que superen les necessitats rebran transferència per la diferència i les que siga major la capacitat tributària aportaran la diferència al Fons. • Fons de Suficiència Global: Diferència necessitats finançament i capacitat tributària + transferències FGSPF • Fons Competitivitat (2.572,5 milions €): a distribuir entre les CCAA amb finançament per càpita sobre la població ajustada inferior a la mitjana o amb capacitat tributària per càpita sobre població ajustada • Fons Cooperació (1.200 milions €): A distribuir entre les CCAA amb PIB per càpita inferior al 90% de la mitjana, densitat de població inferior al 50% de mitjana o creixement població inferior 90% mitjana + densitat població inferior al resultat de multiplicar la mitjana per 1,25

Font: Elaboració Propia a partir del finançament dels valencians. Una insuficiència històrica (Beneyto Cabanes, 2012)

3. METODOLOGIA I RESULTATS: EL FINANÇAMENT A LA COMUNITAT VALENCIANA

La Comunitat Valenciana actualment es finança segons el model de finançament del 2009 dins del règim comú, atenent els principis d'autonomia, suficiència i solidaritat. A més, els recursos que rep la Comunitat han de ser suficients per garantir el compliment de les seues competències que han sigut atorgades en la Constitució Espanyola. Tanmateix, la Generalitat ha de garantir que els recursos que reben es reparteixen en equitat en tot el territori valencià (Corts Valencianes, 2006).

3.1. DADES, VARIABLES A ANALITZAR I MÈTODES A APLICAR

Les variables que s'han considerat més interessants per mostrar la situació en què es troba la Comunitat Valenciana com a resultat de l'aplicació dels últims models de finançament són els ingressos que obté la Comunitat Valenciana majoritàriament a partir de la cessió d'impostos, el finançament rebut a partir dels Fons atorgats per part de l'Estat, la població ajustada com a variable de repartiment de recursos, l'evolució del Producte Interior Brut a la regió valenciana, del dèficit públic, el deute públic i, finalment, els pressupostos anuals de la Generalitat.

INGRESSOS I FINANÇAMENT DE LA GENERALITAT

Com ja s'ha explicat al marc contextual, s'han anat cedint totalment i parcialment, diversos tributs a les Comunitats Autònomes a partir de l'aplicació dels successius models de finançament. Actualment, i com s'explica al model de finançament de l'any 2009 els tributs cedits totalment i parcialment són els inclosos a la Figura 3.

Figura 3: Tributs cedits totalment i parcialment a les Comunitats Autònomes en el model de finançament del 2009

Tributs cedits totalment	Tributs cedits parcialment
<ul style="list-style-type: none"> • Impost sobre Transmissions Patrimonials i Actes Jurídics Documentats • Impost sobre Successions i Donacions • Tributs sobre el Joc • Taxes Afectes als Serveis Transferits • Impost sobre Vendes a la menuda de Determinats Hidrocarburs • Impost Especial sobre Determinats Mitjans de Transport 	<ul style="list-style-type: none"> • 50% Impost sobre la Renda de Persones Físiques • 50% Impost sobre Valor Afegit • 58% Impostos especials de Fabricació de Cervesa, Vi i Begudes Fermentades • 58% Impostos de Productes Entremetjats • 58% Impostos sobre l'Alcohol i Begudes Derivades • 58% Impostos d'Hidrocarburs i labors del Tabac • 100% Impost de l'Electricitat

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades publicades pel Ministeri d'Hisenda i Funció Pública (2018)

Per tant, centrant-nos en la Comunitat Valenciana, en el seu Estatut d'Autonomia es defineixen tots els ingressos propis que rep, tenint en compte les taxes, els tributs propis i les contribucions especials (Corts Valencianes, 2006):

1. Els ingressos procedents del seu patrimoni i la resta de drets derivats, deixes, donacions i subvencions.
2. Els impostos propis, taxes i contribucions especials d'acord amb el que establisca la Llei prevista a l'article 157.3 de la Constitució Espanyola.
3. Els rendiments dels impostos cedits per l'Estat.
4. Els recàrrecs sobre els impostos estatals.
5. Un percentatge de participació en la recaptació total de l'Estat.
6. Les assignacions i subvencions a càrrec dels Pressupostos Generals de l'Estat.
7. L'emissió de deute i el recurs a crèdit.
8. Els ingressos procedents del Fons de Compensació Interterritorial.
9. El producte de les multes i sancions en l'àmbit de la seua competència.
10. Els ingressos procedents de Fons de la Unió Europea.
11. Qualsevol altre tipus d'ingressos que es puguen obtindre en virtut de les lleis.

Dins dels tributs propis en què compta aquesta Comunitat, tenim el Cànon de Sanejament, els Impostos sobre activitats que incideixen en el medi ambient, l'Impost sobre eliminació de residus en abocadors i incineració, co-incineració i valorització energètica i l'Impost sobre habitatges buits (Conselleria d'Hisenda i Model Econòmic, sense data).

Una vegada, els impostos que són recaptats per les Comunitats, s'ha de tornar la recaptació a l'Estat, i aquests els redistribueixen en forma de fons, essent els principals i ja esmentats, el Fons de Garantia de Serveis Públics Fonamentals, per garantir un nivell igualitari entre totes les Comunitats en els serveis d'educació, sanitat i serveis socials i el Fons de Suficiència, que està destinat a cobrir les diferències entre les necessitats de despesa de cada Comunitat Autònoma i la capacitat tributària d'aquesta.

A més, hi ha una sèrie de fons atorgats per l'Estat que són de Convergència Autònoma, en què s'inclouen el fons de Competitivitat i el de Cooperació. L'objectiu d'aquests fons és promoure l'equilibri econòmic territorial a través d'apropar a les Autonomies en el finançament que reben per població ajustada (Conselleria de Participació, Transparència, Cooperació i Qualitat Democràtica, 2021).

POBLACIÓ AJUSTADA O UNITAT DE NECESSITAT

Com ja s'ha anat esmentat al llarg de l'estudi, la variable de població ajustada pren un paper important en la distribució del finançament autonòmic. Esta variable s'utilitza únicament per distribuir el Fons de Garantia a les regions, però s'ha de tindre en compte que aquest fons suposa per a les Autonomies la major font de recursos, ja que està format pel 75% de la capacitat tributària d'aquestes i per aportacions per part de l'Estat.

Tanmateix, la fórmula que s'ha establert per conèixer la necessitat de despesa de cada territori pretén obtindre una estimació del finançament que haurien de rebre les regions per aconseguir la igualtat entre elles. Així doncs, el càlcul de les necessitats es realitza en termes relatius i, a partir dels recursos disponibles es reparteixen en cada territori a través de les necessitats de despesa, amb la intenció de que tots puguen oferir serveis semblants (de la Fuente Á. , 2017).

D'aquesta forma, els objectius del model de finançament de l'any 2009 eren millorar els recursos per oferir els serveis de l'Estat del Benestar i oferir-los de forma igualitària per cada habitant ajustat o unitat de necessitat (Pérez García & Pérez Ballester, 2019).

A la Taula 1, tenim els percentatges que es faran servir per calcular la població ajustada. La forma en què s'ha establert la fórmula és a partir de la necessitat de despesa que s'espera obtindre per cada habitant ajustat a partir d'uns indicadors que poden ser representatius dels costos que suposa oferir els serveis públics a les diferents Autonomies.

Taula 1: Ponderacions unitat de necessitat

Indicador	Ponderació
Població protegida equivalent	38%
Població empadronada	30%
Població en edat escolar (0-16 anys)	20,50%
Població +65 anys	8,50%
Superfície	1,80%
Dispersió de la població	0,60%
Insularitat	0,60%

Font: de la Fuente, El cálculo de las necesidades de gasto regionales (2017)

Per a això, s'estableixen dos grups de variables:

En primer lloc, els indicadors que fan referència a la població i que mesuren la demanda dels serveis públics oferits per les Autonomies. Aquests serveis es distribueixen en sanitat, educació, serveis socials i la resta de serveis autonòmics que engloben la cultura, la vivenda, l'ocupació, infraestructures, la regulació i ajudes a sectors econòmics i administratius i serveis generals. Per tant, en aquest bloc s'inclouen la població general empadronada en cada territori, la població protegida de la regió segons les dades publicades pel sistema nacional de salut. La població en edat escolar, que engloba les persones entre 0 i 16 anys, concentrant la despesa en educació i les persones majors de 65 anys, que es considera que suposen una major despesa en quant a sanitat i serveis socials.

Per altra banda, s'inclouen altres variables de menys importància quant a la ponderació, que tenen un caràcter geogràfic. Dins d'aquestes s'inclouen els indicadors de superfície de cada Autonomia; l'indicador de dispersió, mesurant els nuclis de població que existeixen a cada territori; i finalment, la insularitat, que es reparteix entre les Illes Balears i les Illes Canàries amb un criteri corresponent a la distància a la península, essent beneficiària del 79,9% dels recursos en aquest concepte les Illes Canàries (de la Fuente Á. , 2017).

PRODUCTE INTERIOR BRUT

El Producte Interior Brut és un dels principals indicadors de l'economia i es mesura en un període d'un any, el valor total dels béns i serveis finals produïts a l'interior d'un país, valorat en els preus del mercat.

El PIB a preus de mercat pot mesurar-se a partir de tres mètodes i tots han de proporcionar el mateix valor total (Gedesco, sense data):

- Mètode de la despesa, que consisteix en la suma de la totalitat del valor de les compres de béns i serveis realitzades.

$$PIB = C + I + G + X - M$$

On:

- Consum familiar (C), representa la despesa que es destina a satisfer les necessitats de les economies domèstiques i les institucions sense ànim de lucre.
- Inversió empresarial (I), la inversió de les famílies i empreses. Aquest factor depèn de les expectatives de futur i al tipus d'interès.
- Despesa pública (G), despesa que fa l'Estat en l'adquisició de béns i serveis.
- Exportacions (X): valor de les exportacions en l'economia

- Importacions(I): valor de les importacions en l'economia
- Mètode del valor afegit, en el qual s'inclou la totalitat de Valor Afegit Brut (VAB) de cada un dels sectors de producció, és a dir, incloent el valor final dels productes que venen les empreses i restant-li els costos de producció. A més, se sumen els impostos indirectes (Tiin) i es resten les subvencions (Subv) donades per part de l'Estat.

$$PIB = VAB + Tiin - Subv$$

- Mètode de les rendes, en què s'inclouen els valors de les rendes dels assalariats, els excedents d'exploració i la diferència entre els impostos indirectes i les subvencions.

El Producte Interior Brut també pot classificar-se com a PIB nominal o PIB real. El PIB nominal es tracta de la valoració dels béns i serveis a preu corrent, és a dir, considerant la inflació o deflació. Per altre costat, el PIB real mesura la producció de béns i serveis d'un determinat període però considerant els preus d'un any marcat com a base, és a dir, considera els preus constants.

Al llarg de l'anàlisi si no es diu el contrari, es farà servir a les Taules i Figures el PIB mesurat a preus de mercat a preus corrents.

La importància del PIB resideix en què és la magnitud que s'usa com a referència per comparar la grandària econòmica dels països, zones de lliure comerç com la Unió Europea i continents. A més, és de gran importància que el PIB no disminuisca en períodes molt seguits perquè pot considerar-se que el país en qüestió està en un període de recessió econòmica (Martínez, 2021).

Per altra part, també s'aplica molt el concepte de PIB per càpita, que reflexa realment el creixement del Producte Interior Brut durant els anys per cada persona, d'aquesta manera si creix el PIB però també creix el número de persones residents en el país, el creixement es pot deure principalment per l'efecte de més habitants contribuint a la totalitat de valors de béns i serveis.

Degut a la importància del PIB, s'usa comunament per comparar diferents variables ja que serveix per a estandarditzar els indicadors que poden tindre mesures distintes en cada territori com per exemple el deute públic, que pot variar enormement depenent de la grandària del territori, no essent comparable. Però si es divideix sobre el PIB, s'usa la mateixa referència per mesurar els indicadors, estandarditzant-los, el que ajuda a avaluar d'una millor forma la magnitud d'altres xifres respecte al valor dels béns i serveis de la regió.

El Producte Interior Brut pot desglossar-se per conèixer quins sectors tenen major pes dins del valor d'aquesta variable. Així, a la Figura A1 de l'Annex 1, tenim informació sobre com estava format el PIB de la Comunitat Valenciana en l'any 2019.

S'ha agafat aquest any com a referència pel fet que els valors de 2020 potser no siguen representatius del tot quant als valors que conformen el PIB, degut a la situació excepcional de crisi patida pel Covid-19.

A la Comunitat Valenciana, destaca la importància en el PIB del Comerç al per major i a la menuda, la reparació de vehicles de motor, transport i emmagatzematge; també té gran importància l'administració pública i defensa, seguretat social, educació, activitats sanitàries i serveis; i, la indústria manufacturera; també són importants les activitats immobiliàries. Tan sols aquests quatre sectors representen vora el 70% del PIB valencià, per tant, són indicador de la quantitat de treball, consum i valor que poden aportar a la nostra economia.

DEUTE PÚBLIC

Les Comunitats Autònomes poden emetre deute públic per finançar-se. Segons l'article 14 de la Llei Orgànica de les Comunitats Autònomes (1980), el deute que emeten pot ser a curt termini si es dedica per finançar necessitats de tresoreria, com per exemple, poden emetre lletres del tresor. En canvi, també poden emetre deute a llarg termini com bons i obligacions, únicament quan l'import del crèdit es destine a cobrir despeses d'inversió o bé, quan l'import de les quotes anuals de pagament no supere el 25% dels ingressos corrents de la regió.

No obstant això, el deute públic que es pot emetre té unes limitacions ja que es va crear una llei per regular l'estabilitat pressupostària i la sostenibilitat financera degut a que el Tractat de Maastricht (1993), firmat pels països que formen la Unió Europea, tenia com a objectiu promoure un desenvolupament econòmic i social equilibrat i sostenible. A més, en l'any 2011 es van aprovar una sèrie de reglaments per supervisar la fiscalitat i establir un sistema de sancions pel no compliment del tractat (Fernández Llera, 2016). D'aquesta manera, es va establir que el deute públic no poguera superar el 60% del Producte Interior Brut de la nació. Però aquest límit també es divideix segons quina administració es tracte, marcant el límit d'endeutament per a les Autonomies en un 13% del seu PIB regional (Boletín Oficial del Estado, 2020).

Si se superen aquests límits, la mesura del deute públic es farà mitjançant el procediment de dèficit excessiu (PDE). Com que anualment els països de la zona euro presenten els seus programes d'estabilitat a la Comissió i Consell de la Unió Europea, incloent l'objectiu a mitjà termini d'un territori i com s'assolirà l'objectiu. Si no

s'acompleixen els requisits de deute i de dèficit, s'exigirà als països que presenten un pla amb les mesures i polítiques correctores que farà i el termini en què s'implementaran, amb la condició que si no segueixen les recomanacions de la Comissió i no corregeixen la situació de deute, seran sancionats (EUR-Lex, sense data).

Per altre costat, el procediment per emetre deute per part de les administracions haurà de ser aprovat per llei on es tindrà en compte els objectius d'estabilitat pressupostaria i deute públic.

Per tant, segons l'establert per l'Estat i per complir els objectius d'estabilitat, s'inclouen una sèrie de principis que defineixen la sostenibilitat financera, és a dir, que les administracions tinguen capacitat suficient per finançar la despesa dins dels límits del dèficit, el deute públic i la morositat de normativa europea. També es marca l'eficiència, l'eficàcia i la qualitat en l'assignació i utilització de recursos (art. 7); per altre costat, es defineix el principi de responsabilitat, en què les administracions han de mirar per complir els compromisos internacionals que manté Espanya, pel que en el cas de les Autonomies, l'Estat no es farà càrrec dels compromisos que establisquen internacionalment (art. 8) (Boletín Oficial del Estado, 2020).

Per altre costat, en la llei s'estableix que el pagament del deute públic té prioritat davant qualsevol altra despesa. I per tant, l'augment de la despesa pública per damunt dels límits haurà de procurar que els objectius d'estabilitat rebaixen el deute. En aquest cas s'haurà d'avaluar mitjançant un informe elaborat pel Ministeri d'Economia i Competitivitat. Una vegada aprovats els objectius, s'hauran de traslladar en un període màxim de quinze dies a les Comunitats Autònomes.

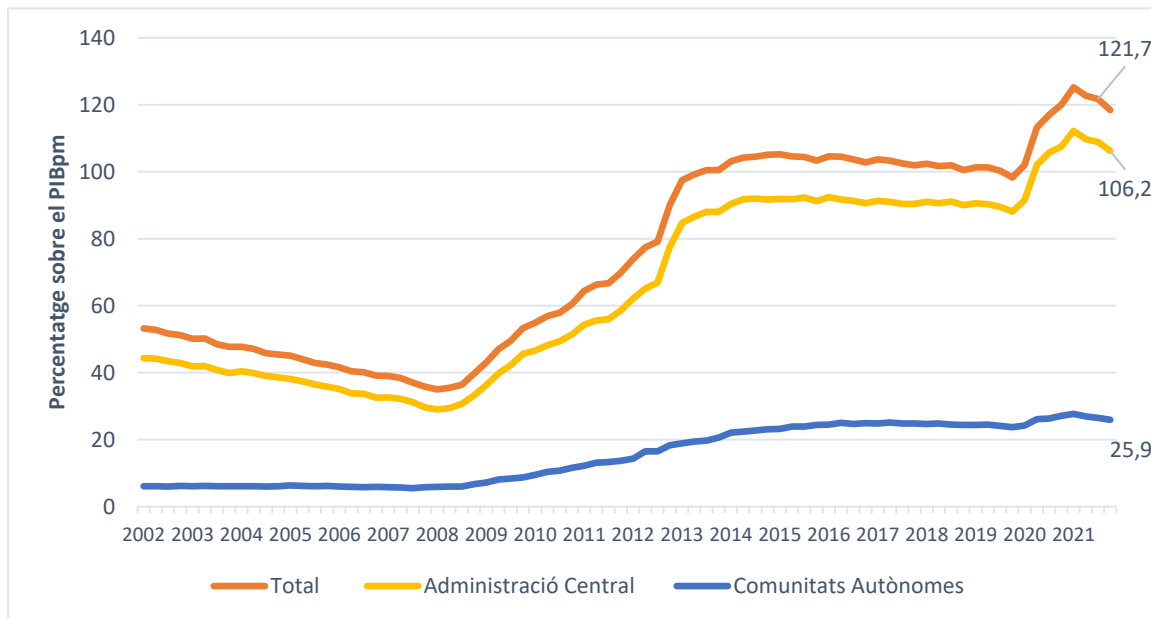
En el cas d'Espanya, no s'ha complit la normativa europea relacionada amb l'Estabilitat i el Creixement, degut a que superen enormement el límit del deute públic.

En la Figura 4 es pot observar l'evolució del deute públic a l'Administració Central, les Comunitats Autònomes i el valor total. Així mateix, es veu que l'Estat no ha complit en els requisits del valor del deute des de l'any 2011 i des d'aleshores s'ha anat incrementat enormement, principalment com a conseqüència de la crisi del 2008.

Posteriorment, el deute s'ha mantingut estable des del 2013 fins a 2019, però amb unes xifres que el total supera pràcticament el 40% del límit que estableix la Unió Europea i s'ha incrementat encara més a partir de 2020, també, conseqüent a la crisi del Covid-19, i arribant a un màxim deute de 125,3% sobre el PIB en l'any 2021.

Però s'ha de remarcar la importància de la reducció del deute públic ja que aquest suposa unes despeses financeres externes per a les Administracions Públiques, el que anirà agreujant cada vegada més el deute (BBVA, 2020).

Figura 4: Deute segons el protocol de Dèficit Excessiu en percentatge sobre el PIBpm

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades publicades pel Banc d'Espanya (2021)

Nota: El valor total es correspon al deute de l'Administració Central, de les Comunitats Autònomes, les Corporacions Locals i les Administracions de la Seguretat Social, dels quals les dos últimes Administracions no s'inclouen al gràfic. La suma dels valors de deute de totes elles no coincideixen amb el valor del total ja que en el procés d'agregació es consoliden els passius de cada Administració Pública (Banco de España, 2021)

Com a conseqüència del sobre passament del límit de deute públic que marca la normativa europea, en Espanya es mesura pel procediment de dèficit excessiu (PDE).

L'objectiu d'aquest procediment és que els països que no compleixen el marcat en el Pacte d'Estabilitat respecte el límit de deute públic o el dèficit, corregisquen el nivell de deute per obtindre un sistema financer públic sanejat.

Per tant, en el PDE s'inclou un component preventiu, que garanteix que la política fiscal que aplique Espanya siga sostenible i un component correctiu, establint com ha d'actuar el país front a l'excessiu deute. Així doncs, Espanya haurà de presentar anualment un programa d'estabilitat a la Comissió i el Consell europeus en que s'incloua l'objectiu pressupostari a mitjà termini i s'explique quines mesures implementarà per assolir-lo (EUR-Lex, sense data).

DÈFICIT PÚBLIC

El dèficit públic es tracta d'una diferència negativa entre els ingressos de l'Estat i les seues despeses durant un període que es correspon a un any. Per tant, és el deute que té l'Estat en un any, en contraposició del deute públic que acumula el deute de tots els períodes. Aquest indicador es mesura sobre Producte Interior Brut (BBVA, 2020).

El dèficit públic va començar a tindre importància en l'any 1992, quan el tractat de Maastricht va fixar el límit de dèficit sobre el Producte Interior Brut en un 3%. Després, en l'any 1997, es va firmar el Pacte d'Estabilitat i Creixement Europeu, que el seu objectiu era l'obtenció d'unes finances públiques sanejades per reforçar les condicions de l'estabilitat de preus i d'un creixement sostenible, per a això, s'havia de coordinar les polítiques fiscals en tots els països que conformen la Unió Europea.

Per altre costat, el Tractat de Maastrich estableix que si un país supera els límits establerts durant un llarg període de temps, el Consell Europeu pot demanar informació addicional a aquest país abans d'emetre bons i títols, recomanar al Banc Europeu la reconsideració de la seua política de préstecs amb l'Estat, exigir un depòsit no remunerat fins que el Consell considere que el país ha corregit la situació de dèficit excessiu i pot imposar una multa (Dasí González, 2011).

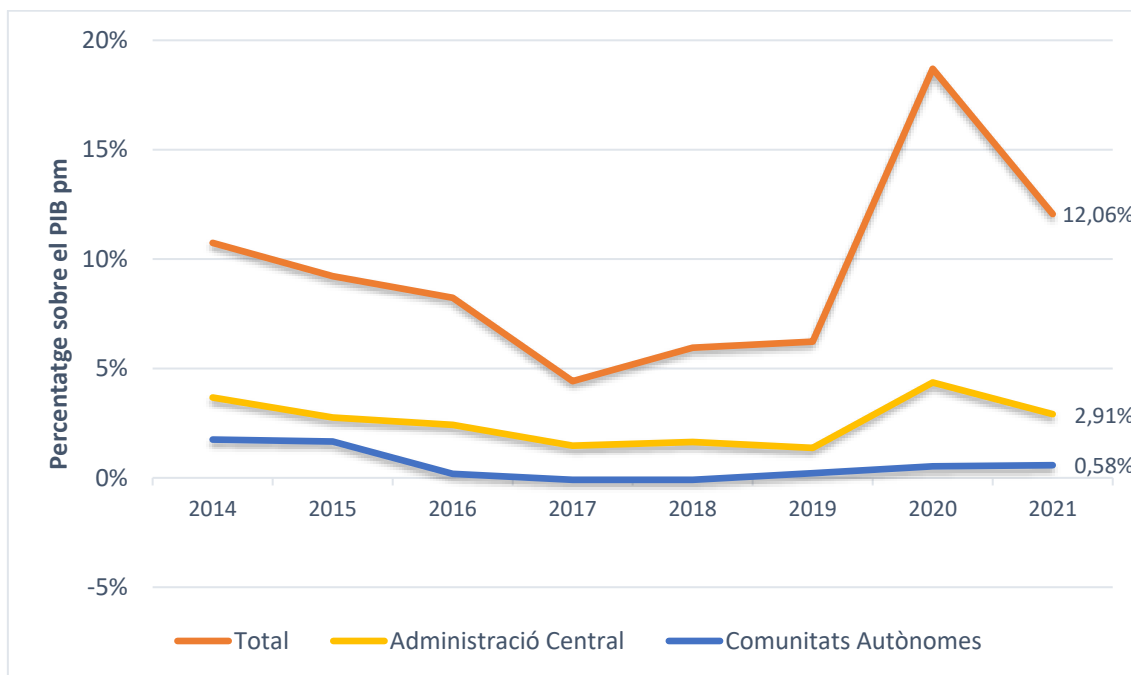
Per tant, en aquest Pacte d'Estabilitat i Creixement es té com a objectiu la prevenció de l'aparició del dèficit públic excessiu, garantint la convergència econòmica entre els països de la Unió. Així, es va establir l'objectiu a curt termini que ja s'ha esmentat, de mantenir el límit del dèficit públic en un 3% sobre el PIB i del deute en un 60% del PIB.

A més, a mitjà-llarg termini, es va establir l'objectiu d'assolir l'equilibri pressupostari, és a dir, tenint uns ingressos iguals a les despeses o dèficit del 0%, per aconseguir l'estabilitat pressupostària entre els països. Però, aquest objectiu a llarg termini va canviar en l'any 2005, permetent tindre als països que tenien un baix deute un dèficit d'un 1% sobre el PIB, i aquells països que tenen un elevat deute i un baix potencial de creixement han d'intentar arribar a un equilibri pressupostari (Dasí González, 2011).

Així mateix, el principi que es vol assolir d'estabilitat pressupostària no permet que els països incórreguen en dèficit estructural, entenent-se com aquell dèficit que no prové de ningun efecte del cicle econòmic (Galán, 2017), sinó que es fruit de la planificació a llarg termini de polítiques econòmiques, excloent les inversions per part de l'Estat com bé la inversió en R+D+I.

A més, amb aquesta modificació de l'any 2005, també permetia a les nacions tindre un termini major per corregir el dèficit excessiu, amb un any addicional i si hagueren sorgit alguns esdeveniments imprevistos, el termini poguera ampliar-se indefinidament.

Figura 5: Dèficit Públic sobre el PIB en els períodes 2014-2021

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades publicades per La Moncloa (2021)

Nota: El valor total del dèficit sorgeix, a l'igual que en el valor total del deute a partir de la suma del dèficit de l'Administració Central, les Comunitats Autònomes, les Corporacions Locals i de les Administracions de la Seguretat Social que no apareix al gràfic

Com s'observa a la Figura 5, en què s'inclou un gràfic sobre l'evolució del Dèficit Públic en termes de Producte Interior Brut per al període comprés entre 2014 i el 2021. Espanya presenta unes elevades necessitats de finançament, superant tots els anys el límit establert per la Unió Europea d'un 3% sobre el PIB. D'aquesta forma, en l'any 2020 va haver un pic de dèficit, baixant a l'any 2021 fins a un 12,06%, essent aquesta xifra un valor molt elevat. Pel que fa a les Comunitats Autònomes, també presenten tots els anys dèficit públic exceptuant els anys 2017 i 2018 en què en conjunt van tindre un lleuger superàvit del 0,09%.

Per tant, la situació que presenta Espanya no és gens convenient perquè la forma en què es finança el dèficit és emetent deute públic, el que provoca un augment dels interessos per pagar-lo i, conseqüentment, més despeses (BBVA, 2020).

PRESSUPOSTOS DE LA GENERALITAT

Segons l'article 21 de la Llei Orgànica de Finançament de les Comunitats Autònomes (1980), s'estableixen els principis de que els pressupostos de les Comunitats Autònomes han de tindre caràcter anual, amb un període idèntic als Pressupostos Generals de l'Estat, atenent als principis d'estabilitat pressupostària i sostenibilitat financera. A més, inclouran tots els ingressos i despeses dels organismes i entitats que conformen la regió així com l'import dels beneficis fiscals que afecten als tributs atribuïts a la Comunitat. D'altra banda s'estableix que els pressupostos de totes les Autonomies seran elaborats mitjançant criteris homogenis per poder-los consolidar amb els Pressupostos Generals de l'Estat.

D'aquesta forma, l'objectiu de l'anàlisi dels pressupostos és veure quines són les despeses que té la Comunitat Valenciana, a més de quina importància tenen en el pressupost i per altra banda, comparar els resultats obtinguts respecte a les despeses amb la resta de Comunitats.

A la Taula 2, es pot observar el desglossament de les partides que conformen la totalitat de despeses de la Generalitat Valenciana en l'any 2021 en milers d'euros.

Així doncs, vegem la importància d'algunes partides quant a les despeses com són Sanitat en gran diferència sobre la resta amb un volum l'any 2021 de quasi 8 bilions d'euros. Sorprenentment, la següent partida amb més importància per a la Generalitat és el deute amb una despesa de 6,8 bilions d'euros, englobant així l'obligació que té la Comunitat de pagar els deutes, conformant aquesta partida el capital que ha de ser tornat i els interessos com a cost del deute. És una partida molt elevada en les despeses ja que supera inclús a la despesa en educació del 2021 en 2 bilions d'euros.

Per altre costat, hi ha altres partides importants que es troben entre 1 i 2 bilions d'euros com són la Vicepresidència i la Conselleria d'Igualtat i Polítiques inclusives, Agricultura, desenvolupament rural, emergència climàtica i transició ecològica, i per últim, la conselleria d'innovació, universitats, ciència i societat digital.

En el total de seccions, les despeses de l'any 2021 van ascendir a 26,9 bilions d'euros

Taula 2: Seccions que conformen els pressupostos anuals de despesa de la Generalitat Valenciana. Dades en milers d'euros.

SECCIONS	Administració de la Generalitat	Organismes autònoms	Entitats d. públic i societats mercantils	Altres entrats d. públic	Fons Faltats de personalitat jurídica	Fundacions	Consortis	Total a consolidar	Transferències i compensacions internes		Total Consolidat
									Entre entitats	Generalitat	
Les Corts Valencianes	38.311,07			4.424,34				42.735,41		4.424,34	38.311,07
Sindicatura de Comptes	8.505,95							8.505,95			8.505,95
Consell Valencià de Cultura	1.496,72							1.496,72			1.496,72
Consell Jurídic Consultiu	2.990,18							2.990,18			2.990,18
Presidència de la Generalitat	223.398,00		117.633,75			613,00		341.644,75	200,00	89.394,00	252.050,75
Vicepresidència i Conselleria d'Igualtat i Polítiques Inclusives	1.921.425,94	28.440,10	76.510,45					2.026.376,50		101.640,56	1.924.735,94
Vicepresidència Segona i Conselleria d'Habitatge i Arquitectura Bioclimàtica	207.120,81		62.985,25					270.106,06		37.825,52	232.280,54
Hisenda i Model Econòmic	375.696,91	53.437,40	184.832,99		24.245,71			638.213,01		63.386,57	574.826,44
Justícia, Interior i Administració Pública	551.058,87	90.589,59	50.484,04			1.440,00		693.572,50		142.513,63	551.058,87
Educació, Cultura i Esport	4.797.728,02		84.177,11			27.474,78	6.415,00	4.915.794,91		92.666,69	4.823.128,22
Sanitat Universal i Salut Pública	7.530.056,29					61.184,51	433.450,63	8.024.691,43		297.187,22	7.727.504,21
Economia Sostenible, Sectors Productius, Comerç i Treball	562.376,80	449.077,97	167.026,30			615,00	670,00	1.179.766,07	200,00	386.581,94	792.984,13
Agricultura, Desenvolupament Rural, Emergència Climàtica i Transició Ecològica	467.112,51	310.676,73	337.582,76			2.644,31	2.243,00	1.120.259,31		84.272,77	1.035.986,54
Política Territorial, Obres Públiques i Mobilitat	440.655,49	144.954,65	246.732,70					832.345,84	67.121,00	203.124,34	562.100,50
Acadèmia Valenciana de la Llengua	3.469,38							3.469,38			3.469,38
Servei del Deute	6.878.909,82							6.878.909,82		38.258,34	6.840.651,48
Despeses diverses	474.213,87		126.357,02		10.937,19			611.508,08	55.263,26	118.874,50	437.370,32
Conselleria d'Innovació, Universitats, Ciència i Societat Digital	1.084.985,60		81.968,53			873,00	938,00	1.168.765,13		77.818,03	1.090.947,10
Participació, Transparència, Cooperació i Qualitat Democràtica	57.010,53							57.010,53		600,00	56.410,53
Comitè Econòmic i Social	1.028,09							1.028,09			1.028,09
TOTAL DESPESES	25.627.550,85	1.077.176,44	1.536.290,90	4.424,34	35.182,90	94.844,60	443.716,63	28.819.189,67	122.784,26	1.738.568,45	26.957.836,96

Font: Generalitat Valenciana (Conselleria d'Hisenda i Model Econòmic, 2022)

MÈTODES A APLICAR

A partir de la definició de totes les variables que van a aplicar-se per fer l'anàlisi en les que s'inclou: el finançament de la Comunitat, la població ajustada, el Producte Interior Brut, el deute públic, el dèficit i els pressupostos anuals de la Generalitat, es procedirà a obtenir els resultats de la Comunitat Valenciana.

Per això, és interessant veure els resultats obtinguts en l'aplicació dels dos últims models de finançament per veure com han afectat a l'economia de la Comunitat, en el sentit d'ingressos i despeses.

D'aquesta forma, s'establiran gràfics temporals, on es mostre tota l'evolució dels resultats, taules i figures on es pugua fer una anàlisi el més detallada possible dels recursos de la Comunitat, agrupant distintes variables per fer una anàlisi exhaustiu.

Per altre costat es faran diferents comparacions respecte a les altres Autonomies i la mitja del total d'aquestes, amb l'objectiu de veure si els resultats obtinguts estan dins d'un marc semblant respecte la resta.

3.2. RESULTATS

POBLACIÓ AJUSTADA

Per fer una anàlisi sobre els resultats obtinguts de totes les variables, comencem per analitzar la població, ja que això ens permetrà comprendre millor els resultats obtinguts per habitant i per cada unitat de necessitat.

A la Taula 3 es pot observar l'evolució de la població real en totes les Comunitats Autònomes en el període 2009 fins 2019, mentre que a la Taula 4 s'observa per aquest període, la població ajustada de les Autonomies. A més, s'ha inclòs l'any 1999 perquè en el model de 2002, no es considerava la població ajustada per al repartiment dels fons i per això, quan es va canviar el model al del 2009, es va calcular la població ajustada en el 1999 per calcular una part dels recursos addicionals que es van aprovar el primer any de vigència del model. Per la qual cosa, l'augment de població ajustada de 2009 respecte del 1999 va suposar, entre la totalitat dels recursos addicionals, 3.675 milions d'euros (Beneyto Cabanes, 2012).

Taula 3: Evolució de la població real de les Comunitats Autònomes

	1999	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Catalunya	6.207.533	7.475.420	7.512.381	7.539.618	7.570.908	7.553.650	7.518.903	7.508.106	7.522.596	7.555.830	7.600.065	7.675.217
Galícia	2.730.337	2.796.089	2.797.653	2.795.422	2.781.498	2.765.940	2.748.695	2.732.347	2.718.525	2.708.339	2.701.743	2.699.499
Andalusia	7.305.117	8.302.923	8.370.975	8.424.102	8.449.985	8.440.300	8.402.305	8.399.043	8.388.107	8.379.820	8.384.408	8.414.240
Astúries	1.084.314	1.085.289	1.084.341	1.081.487	1.077.360	1.068.165	1.061.756	1.051.229	1.042.608	1.034.960	1.028.244	1.022.800
Cantàbria	528.478	589.235	592.250	593.121	593.861	591.888	588.656	585.179	582.206	580.295	580.229	581.078
La Rioja	265.178	321.702	322.415	322.955	323.609	322.027	319.002	317.053	315.794	315.381	315.675	316.798
Múrcia	1.131.128	1.446.520	1.461.979	1.470.069	1.474.449	1.472.049	1.466.818	1.467.288	1.464.847	1.470.273	1.478.509	1.493.898
C. Valenciana	4.066.474	5.094.675	5.111.706	5.117.190	5.129.266	5.113.815	5.004.844	4.980.689	4.959.968	4.941.509	4.963.703	5.003.769
Aragó	1.186.849	1.345.473	1.347.095	1.346.293	1.349.467	1.347.150	1.325.385	1.317.847	1.308.563	1.308.750	1.308.728	1.319.291
Castella-La-Manxa	1.726.199	2.081.313	2.098.373	2.115.334	2.121.888	2.100.998	2.078.611	2.059.191	2.041.631	2.031.479	2.026.807	2.032.863
Canàries	1.672.689	2.103.992	2.118.519	2.126.769	2.118.344	2.118.679	2.104.815	2.100.306	2.101.924	2.108.121	2.127.685	2.153.389
Extremadura	1.073.574	1.102.410	1.107.220	1.109.367	1.108.130	1.104.004	1.099.632	1.092.997	1.087.778	1.079.920	1.072.863	1.067.710
Illes Balears	821.820	1.095.426	1.106.049	1.113.114	1.119.439	1.111.674	1.103.442	1.104.479	1.107.220	1.115.999	1.128.908	1.149.460
Madrid	5.145.325	6.386.932	6.458.684	6.489.680	6.498.560	6.495.551	6.454.440	6.436.996	6.466.996	6.507.184	6.578.079	6.663.394
Castella-Lleó	2.488.062	2.563.521	2.559.515	2.558.463	2.546.078	2.519.875	2.494.790	2.472.052	2.447.519	2.425.801	2.409.164	2.399.548
TOTAL	37.433.077	43.790.920	44.049.155	44.202.984	44.262.842	44.125.765	43.772.094	43.624.802	43.556.282	43.563.661	43.704.810	43.992.954

Font: Portal institucional del Ministeri d'Hisenda i Funció Pública i Elaboració Pròpia

Taula 4: Evolució de la Població Ajustada de totes les Comunitats Autònomes

	1999	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Catalunya	6.102.919	7.386.015	7.434.588	7.474.719	7.509.584	7.446.814	7.436.018	7.422.511	7.400.191	7.420.029	7.461.661	7.522.125
Galícia	2.841.206	2.966.939	2.968.169	2.966.643	2.956.348	2.981.328	2.946.024	2.926.511	2.913.156	2.901.609	2.898.690	2.903.632
Andalusia	7.222.312	8.170.226	8.202.687	8.256.161	8.268.774	8.185.501	8.142.796	8.176.790	8.179.766	8.179.426	8.191.144	8.216.361
Astúries	1.106.335	1.125.121	1.124.410	1.122.613	1.119.748	1.133.620	1.120.395	1.106.001	1.097.317	1.090.061	1.085.929	1.085.009
Cantàbria	525.663	587.943	590.968	591.797	593.475	598.634	593.120	589.620	587.745	586.226	586.538	588.582
La Rioja	269.536	325.824	327.221	328.503	329.098	332.334	328.593	326.110	324.913	324.061	323.775	325.256
Múrcia	1.116.586	1.416.295	1.430.126	1.437.899	1.442.217	1.444.162	1.434.243	1.434.787	1.433.404	1.439.379	1.446.880	1.463.185
C. Valenciana	3.984.475	4.999.176	5.020.576	5.031.187	5.044.056	4.910.946	4.842.451	4.824.972	4.818.504	4.808.332	4.828.576	4.867.489
Aragó	1.253.795	1.415.057	1.417.006	1.416.474	1.417.693	1.440.627	1.417.418	1.402.215	1.394.716	1.394.233	1.395.817	1.405.793
Castella-La-Manxa	1.884.453	2.197.556	2.208.917	2.219.148	2.217.658	2.220.075	2.181.579	2.145.454	2.126.947	2.114.835	2.108.763	2.117.928
Canàries	1.742.074	2.177.856	2.192.893	2.201.291	2.197.223	2.155.082	2.137.483	2.131.354	2.132.944	2.138.543	2.157.213	2.184.609
Extremadura	1.143.367	1.168.363	1.169.068	1.165.942	1.160.134	1.180.337	1.161.888	1.147.130	1.138.735	1.129.451	1.122.743	1.119.852
Illes Balears	843.210	1.094.408	1.104.358	1.111.902	1.118.749	1.106.547	1.101.811	1.093.986	1.098.225	1.107.970	1.118.082	1.138.463
Madrid	4.758.110	6.010.813	6.095.755	6.137.211	6.160.229	6.246.404	6.224.778	6.225.396	6.261.545	6.303.265	6.369.011	6.447.197
Castella-Lleó	2.639.038	2.749.329	2.744.412	2.741.496	2.727.856	2.743.355	2.703.497	2.671.965	2.648.174	2.626.241	2.609.988	2.607.473
TOTAL	37.433.079	43.790.921	44.031.154	44.202.986	44.262.842	44.125.766	43.772.094	43.624.802	43.556.282	43.563.661	43.704.810	43.992.954

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades recollides del Portal institucional del Ministeri d'Hisenda i Funció Pública

Com es pot observar a la Taula 3, la població en el general d'Autonomies, ha anat creixent tots els anys, excepte en el període comprés entre 2013-2015, degut a la crisi del 2008 que va tindre molts efectes en l'any 2013, ja que va incrementar el nivell de desocupació de forma que va arribar a un màxim històric, amb més de 6,2 milions de persones desocupades (27% del total d'ocupats). A més, la crisi va provocar que en l'any 2013 els ingressos per família disminuïren també, passant d'uns ingressos anuals de 29.634€ l'any 2009 a uns ingressos de 26.174€ anuals el 2013 (RecerCaixa, sense data).

El creixement que estava presentant el país, es deu en una part a l'entrada d'immigrants que a partir de l'any 2000 va començar a créixer massivament, però que degut a la crisi i als efectes econòmics van deixar de vindre estrangers i al mateix temps, molta gent emigrava, creant en 2012 un saldo negatiu de migració (Ortega Rivera, Domingo i Valls, & Sabater Coll, 2016).

A partir de l'any 2015 hi ha certes Comunitats que la seua població començà a créixer però moltes altres encara la població seguia disminuint, com és el cas d'Extremadura, Aragó, Castella-La-Manxa, Andalusia, La Rioja, Cantàbria, Illes Balears i Canàries, encara que algunes d'aquestes van créixer a partir de l'any 2016 i altres, els ha costat molt aconseguir créixer en nombre d'habitants al llarg dels anys.

Pel que fa a la població ajustada, a partir de la fórmula exposada a la Taula 1 amb les pertinents ponderacions es pot aconseguir la població ajustada de cada regió. A la Taula A1 de l'Annex 1 es pot observar un exemple del càlcul de la població ajustada a l'any 2019 per a cada Comunitat, realitzat pel Ministeri d'Hisenda i Funció Pública, en què s'aprecien tots els indicadors que es fan servir per al càlcul, el seu pes relatiu del total i el pes relatiu ponderat.

En aquest sentit, a la Taula A1 també es veu que la variable de població ajustada beneficia a certes Comunitats, com és el cas de Galícia en què s'incrementa la població ajustada respecte de la real degut a l'indicador de dispersió pel pes que tenen les seues entitats singulars, és a dir, pels espais habitables del territori gallec. En el Principat d'Astúries també s'incrementa la població degut al pes de la població protegida. Ocorre el mateix a Aragó, Castella-La-Manxa i Castella Lleó degut a la importància de la superfície del seu territori. Per altre costat, s'incrementa la unitat de necessitat a les Illes Canàries per la importància de l'indicador corresponent a la insularitat. I per últim, s'incrementa la població a La Rioja i Cantàbria.

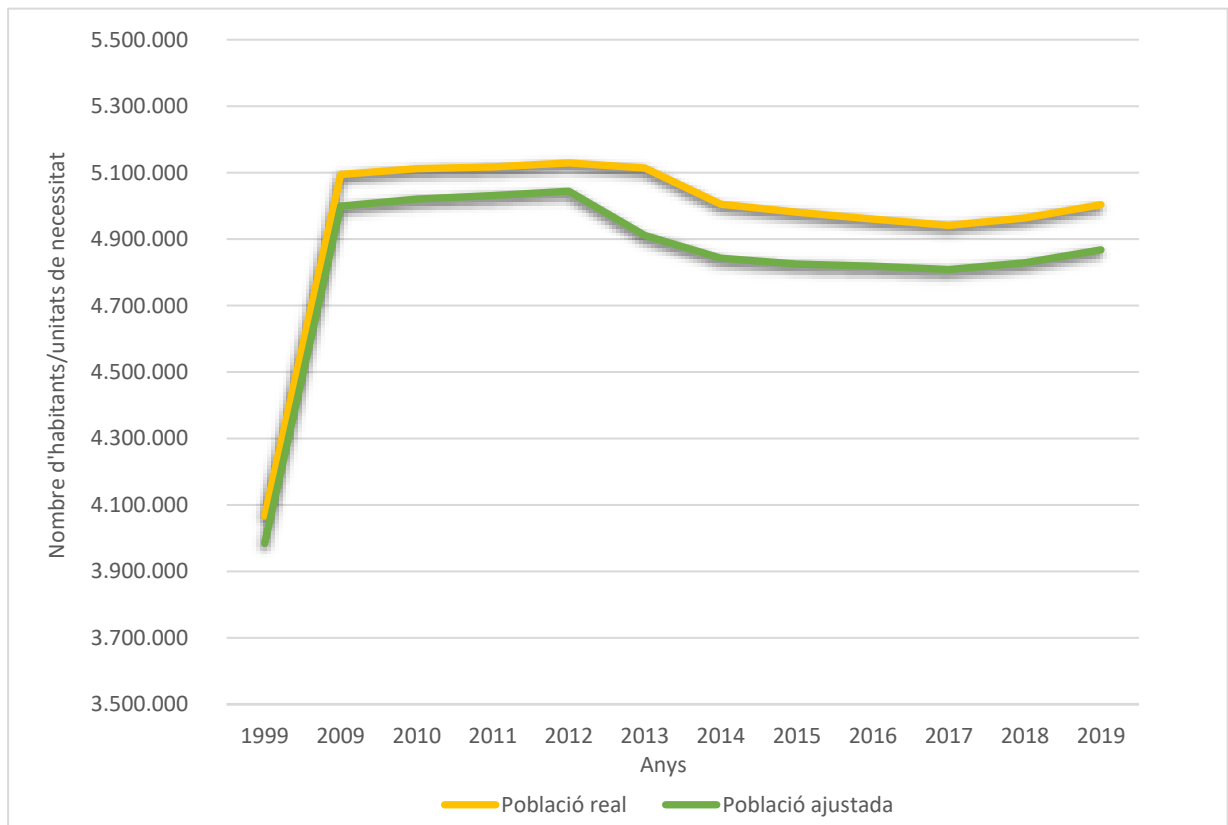
Degut a l'increment d'unitat de necessitat respecte de la població real, en aquestes Comunitats aquest criteri de repartiment de recursos els convé, ja que així reben més diners per habitant real que els que podrien rebre amb el repartiment de

recursos a partir de la població real. Aquests resultats poden extrapolar-se a la resta d'anys com es pot observar comparant la Taula 3 i 4, amb excepció de Galícia i Cantàbria que al principi la població ajustada disminuïa la unitat de necessitat respecte el total d'habitants reals però que en els anys, aquesta situació ha anat canviant provocant que la població ajustada siga superior a la real.

Centrant-nos en el cas de la Comunitat Valenciana, a la Figura 6 es troba l'evolució de la Població Real i la Població Ajustada a la Comunitat Valenciana en el 1999 i en el període comprés entre el 2009 i 2019.

L'objectiu és mostrar d'una forma visual com ha evolucionat la població a aquest territori per veure la diferència entre la població ajustada i la població real.

Figura 6: Evolució de la Població Real i Ajustada a la Comunitat Valenciana en 1999 i 2009-2019

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades publicades pel Portal Institucional del Ministeri d'Hisenda i Funció Pública

A la Comunitat Valenciana, el criteri aplicat per repartir els recursos provinents del Fons de Garantia mitjançant la població ajustada, li rebaixa la seua població real, és a dir, el nombre d'habitants que realment conviuen en el territori, per la qual cosa, rep

menys recursos per habitant provinents d'aquest fons que la resta de Comunitats a les quals aquest criteri les beneficia.

A la Figura 6 es veu un increment enorme de la població des del 1999 fins el 2009, que a partir d'aleshores té lleugeres variacions. També es pot observar al gràfic l'efecte dels moviments migratoris deguts a la crisi del 2008, i la lenta recuperació d'habitants que ha tingut el territori, que hui dia encara no arriba al nivell del 2012. Com es pot veure, a la Comunitat Valenciana, la població ajustada sempre ha minorat la població real, havent des del 2014 una distància semblant en la variació d'ambdues xifres.

Si s'analitza el càlcul de la població ajustada per a les Autonomies l'any 2019 (veure Taula A1 en l'Annex 1), alguna de les coses que pot fer baixar la població ajustada de la Comunitat Valenciana és la dispersió, calculada en base al nombre d'entitats singulars. Aquestes són les àrees habitables de cada terme municipal, que poden estar deshabitades, amb alguna excepció, però que estan diferenciades dins de cada municipi, amb una denominació específica (Instituto Nacional de Estadística, sense data).

El nombre d'entitats singulars és de 1.190 en una superfície de 23.259,14 km², el que sorprèn un poc si es compara en Astúries, que amb una superfície molt inferior (10.604 km²) disposa de 6.955 entitats singulars. I si es compara en Galícia que té una superfície de només 4.000 km² més que la Comunitat Valenciana, té unes entitats singulars de 30.347.

Açò provoca que la ponderació de la dispersió a la Comunitat Valenciana disminuisca, creant un menor valor final per calcular la població ajustada i donant com a resultat els valors de la Taula 4.

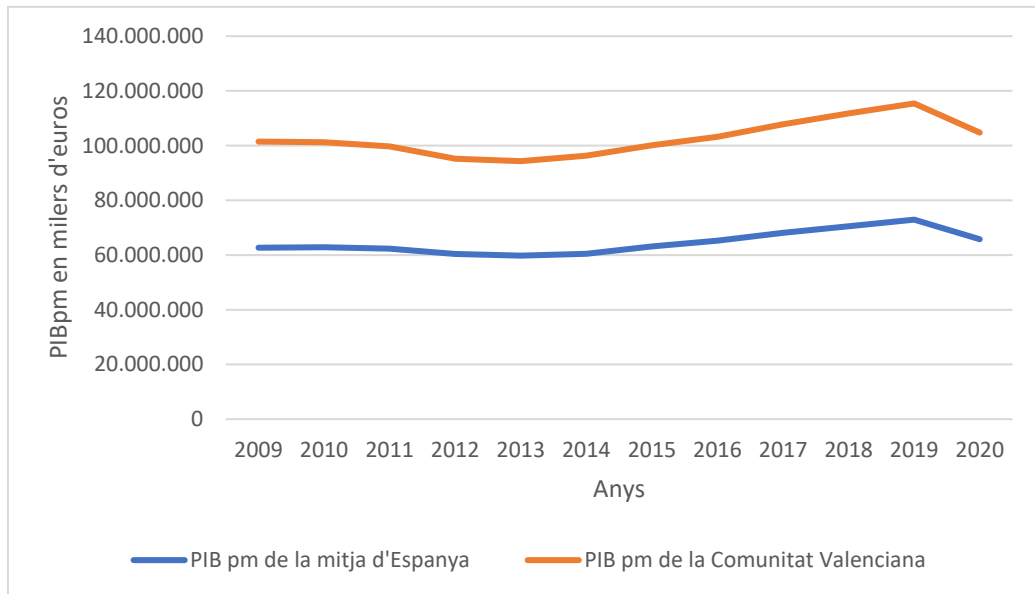
PRODUCTE INTERIOR BRUT

A la Figura 7 trobem l'evolució en el període comprés entre el 2009 i el 2020 (l'any fins el que es tenen dades, des de la vigència del model de finançament actual) del PIB a preus de mercat, on es veu la diferència entre els resultats obtinguts en milers d'euros a la Comunitat Valenciana i la mitja d'Espanya (veure Figura A2 en l'Annex 1).

Com es pot observar a la Figura 7, el PIB de la mitja d'Espanya és inferior a la Comunitat Valenciana. Açò és degut a la importància del PIB valencià front a la majoria de Comunitats, situant-se aquest en la quarta posició darrere de Catalunya, Madrid i Andalusia, que superen a la Comunitat Valenciana en gran mesura. Sobre tot Madrid i

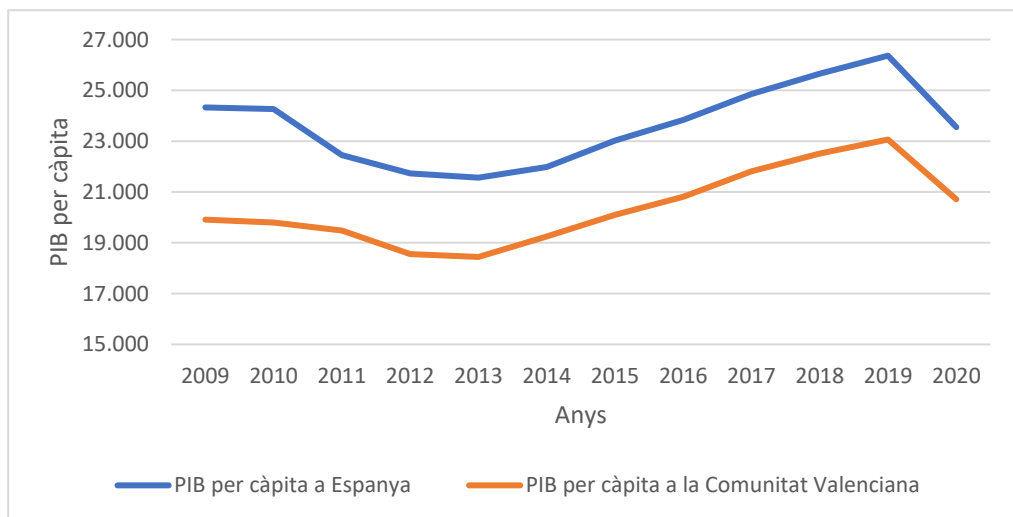
Catalunya amb 112 milers de milions d'euros i 108 milers de milions d'€ de PIB, respectivament el 2020, front als 104 milers de milions d'€ de PIB generats per la Comunitat Valenciana (veure Taula A2). Una diferència molt elevada entre aquestes Autonomies i la Comunitat Valenciana.

Figura 7: Evolució del PIB de la mitja d'Espanya i la Comunitat Valenciana. Dades en milers d'euros

Font: Elaboració Pròpia a partir de les dades de l'Institut Nacional d'Estadística

Figura 8: Diferència del PIB per càpita a Espanya i el PIB per càpita a la Comunitat Valenciana

Font: Elaboració Pròpia a partir de les dades de l'Institut Nacional d'Estadística

Així i tot, a pesar de la gran diferència, la Comunitat Valenciana està ben situada si es compara amb la resta de Comunitats.

Pel que fa al seu creixement, si es compara l'any 2019 respecte del 2018, la Comunitat Valenciana presenta un creixement del PIB del 3,3%, però altres Comunitats com les Illes Balears, Madrid i Navarra, tenen un creixement que supera el 4% d'un any a altre. Per tant, açò indica que hi ha altres Autonomies que estan creixent a un ritme superior del que ho fa la Comunitat Valenciana.

Altra característica important del PIB valencià és que, com pot observar-se a la Figura 8 i a la Taula 5, el PIB per càpita a la Comunitat Valenciana és molt inferior que el de la mitjana espanyola. Situant-se l'any 2019 en més de 3.000€ inferiors a la mitjana espanyola i més de 13.000€ per càpita inferiors al PIB generat a Madrid, essent a la Comunitat Valenciana un resultat del PIB per càpita de 23.064€ i a Madrid de 36.173,74€. Estes dades són un poc sorprenents, sobre tot pel fet que com s'ha vist, la Comunitat Valenciana és una de les Autonomies amb més PIB però una de les que menys PIB per habitant genera. El mateix ocorre amb Andalusia, que també és la tercera amb major PIB però l'any 2019 tenia un PIB per habitant inferior a la Comunitat Valenciana.

No obstant això, a la Comunitat Valenciana, va començar un període de convergència quant al PIB per càpita junt a altres regions en la dècada dels 50 fins arribar als anys 90, en què va començar a haver majors diferències entre la renda per habitant d'una regió i altra, fent-se notar més a partir del 2007.

Una de les principals raons per les quals, segons concorden diversos economistes és que a la Comunitat Valenciana hi ha poca productivitat, açò és degut a que els sectors valencians on estan ubicades la majoria de les empreses, són poc productius, com són la hostaleria, el turisme i el comerç de proximitat, generant a més, uns baixos salaris, inferiors a la mitjana espanyola (Palafox, 2019).

Així mateix, si comparem amb Catalunya, un dels principals territoris amb més PIB per càpita, aquest té una indústria amb molta més productivitat hui dia i amb major progrés, degut a l'elevada tecnologia, tenint una gran importància la indústria farmacèutica i química. També és una potència en el sector editorial. A més, pel que fa al sector terciari, a banda del turisme que també té gran importància en ambdues regions, a Catalunya està havent un gran progrés quant a les noves tecnologies com bé el sector de telecomunicacions, informàtica i finances (Generalitat de Catalunya, 2018).

Taula 5: Producte Interior Brut per càpita de totes les Comunitats Autònomes

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Andalusia	17.449,07	17.292,16	17.021,29	16.332,25	16.118,86	16.390,98	17.233,58	17.692,35	18.541,18	19.152,28	19.609,68	17.787,06
Aragó	24.946,19	25.112,55	24.785,35	23.685,68	23.815,32	24.362,02	24.946,99	26.146,77	27.230,83	28.171,29	28.867,31	26.545,95
Asturies	20.770,41	20.965,35	20.689,50	19.830,74	19.422,81	19.451,64	20.331,05	20.807,67	21.829,39	22.586,91	23.177,46	21.078,85
Illes Balears	24.171,73	23.990,89	23.715,58	23.207,48	23.326,45	24.260,30	25.573,66	26.942,53	28.121,33	29.002,32	29.728,88	22.866,56
Canàries	19.152,17	19.264,16	19.087,79	18.507,28	18.423,01	18.655,66	19.314,44	19.988,21	20.969,10	21.540,05	22.050,57	17.997,91
Cantàbria	21.704,39	21.674,44	21.281,84	20.488,43	20.044,74	20.483,21	21.063,53	21.875,57	22.791,92	23.685,78	24.383,78	22.073,29
Castella-Lleó	21.375,28	21.476,89	21.331,17	20.764,67	20.439,18	20.658,82	21.536,10	22.376,61	23.106,52	24.300,79	24.943,12	23.132,85
Castella-La-Manxa	18.537,46	18.446,11	18.086,32	17.385,55	17.207,56	17.008,11	18.023,39	18.766,87	19.636,54	20.465,37	20.901,32	19.348,93
Catalunya	26.773,08	26.849,80	26.381,45	25.551,66	25.419,04	25.983,86	27.217,95	28.275,33	29.312,00	30.144,22	30.944,35	27.367,38
Comunitat Valenciana	19.911,67	19.797,98	19.484,67	18.555,76	18.442,03	19.245,48	20.099,78	20.812,35	21.812,33	22.511,76	23.064,02	20.707,30
Extremadura	16.173,17	16.379,16	15.989,35	15.399,90	15.450,56	15.481,71	16.379,36	17.011,14	18.089,13	18.725,78	19.215,57	18.219,89
Galícia	20.136,58	20.291,03	19.949,76	19.403,88	19.496,23	19.714,93	20.739,17	21.438,08	22.299,58	23.106,42	23.837,34	21.876,09
Madrid	31.059,42	30.524,11	30.581,67	30.010,78	29.654,17	30.205,60	31.729,79	32.731,22	34.120,37	35.088,17	36.173,74	31.936,72
Múrcia	19.128,89	19.092,44	18.527,07	17.978,80	18.047,14	18.210,88	19.418,19	20.049,79	20.770,63	21.030,88	21.612,73	19.811,21
Navarra	28.381,11	28.219,96	27.945,07	26.812,16	26.746,91	27.318,24	28.331,59	29.262,99	30.360,45	30.985,40	31.948,83	29.136,62
País Basc	29.429,54	29.692,52	29.355,79	28.525,39	28.118,02	28.633,02	29.685,87	30.658,08	31.746,99	32.706,73	33.540,88	29.974,37
La Rioja	24.535,37	24.742,44	24.484,65	23.597,03	23.411,53	24.093,80	25.113,90	25.379,50	26.302,13	27.250,65	27.918,29	25.409,59
Mitja PIB per càpita	24.329,32	24.260,97	22.449,08	21.730,98	21.562,81	21.981,34	23.021,30	23.833,70	24.856,08	25.659,09	26.365,25	23.554,50

Font: Elaboració Pròpia a partir de les dades de l'Institut Nacional d'Estadística

Comparant amb Madrid, també vegem que els principals sectors en eixa Autonomia estan més enfocats a la tecnologia, com són el sector de telecomunicacions, desenvolupament de software i consultoria informàtica i també indústries culturals, transports de mercaderies i finances (Madrid Investment Attraction, 2018).

Per tant, per a millorar el PIB, la Comunitat Valenciana s'enfronta a dos reptes: millorar la seua productivitat en sectors industrials amb elevat pes, com són la indústria química, la plàstica, l'alimentació i metal·lúrgia ja que és inferior a la mitjana espanyola i augmentar la presència d'activitats industrials més productives, com la indústria d'automòbil, la fabricació de maquinària... (Generalitat Valenciana -RIS3-CV, 2020).

També com ja es veu en la Figura A1, el turisme és un dels factors més importants per generar PIB a la Comunitat Valenciana, i els sectors més importants són els tradicionals, com el comerç, serveis tradicionals com educació, sanitat o defensa i indústria manufacturera, comptant amb poca importància en sectors com el de finances o tecnològics.

INGRESSOS I FINANÇAMENT

A partir de les dades recollides a la Taula 6 es pot observar la capacitat tributària que té la Comunitat Valenciana durant els anys compresos entre 2015 i 2021, ja que són les úniques xifres que romanen publicades a la pàgina web de la Conselleria de Participació, Transparència, Cooperació i Qualitat Democràtica.

Però per completar els ingressos que rep, cal veure la quantitat de recursos que obté per part de l'Estat i dels Fons Europeus.

En aquesta taula tenim el desglossament dels ingressos que obté la Comunitat a partir dels tributs cedits, que són l'Impost de Successions i Donacions, l'Impost sobre Patrimoni de les Persones Físiques, l'Impost de Transmissions Patrimonials i Actes Jurídics Documentats, la taxa fiscal sobre el joc i altres ingressos de naturalesa tributària.

Per altre costat, s'inclouen els impostos propis que venen a ser l'Impost Autonòmic sobre el Joc, els Impostos Mediambientals i l'impost sobre Depòsits en les Entitats de Crèdit. Aquest últim forma part dels ingressos que obté l'Estat, a més de l'Impost de mitjans de transport i el tipus autonòmic d'hidrocarburs, estos tributs no estan sotmesos a lliuraments a compte, és a dir, que són recaptats per la Generalitat,

s'entreguen a l'Estat i no són redistribuïts de nou entre les Autonomies a compte, sinó que s'entregaran en la liquidació, dos anys després.

També, s'inclou en la participació dels ingressos de l'Estat l'Impost de la Renda de Persones Físiques (IRPF), l'Impost sobre Valor Afegit (IVA), els impostos sobre consums específics, que serviran per nodrir amb recursos els Fons que l'Estat distribueix en les Comunitats per finançar els serveis públics fonamentals i per assegurar l'equitat entre aquestes (Conselleria de Participació, Transparència, Cooperació i Qualitat Democràtica, 2021).

Com es pot observar en la taula, destaca principalment la recaptació dels impostos de IRPF i del IVA, tenint un major valor el IVA en 2015 i i el IRPF un major valor en l'any 2021.

En general es pot veure una evolució de la recaptació a l'alça, augmentant els ingressos tributaris any rere any, excepte en els anys 2020 i 2021 en què es disminueix un poc les quantitats recaptades en tots els impostos menys en l'IRPF i l'IVA, possiblement degut a la pandèmia del Covid-19, en què s'han parat parcialment algunes activitats econòmiques.

A la Taula 7 es recullen tots els tributs que s'havien inclòs en la Taula 6 però afegint altres aportacions que rep la Comunitat Valenciana provinents de l'Estat i dels Fons Europeus. D'aquesta manera es pot observar quina quantitat real de finançament rep l'Autonomia.

En aquesta taula continua veient-se el mateix efecte que en l'anterior, la principal forma que tenen les Autonomies per recollir recursos és a través dels impostos sotmesos a lliurament a compte (que inclou el IRPF, el IVA i els impostos de consum específic com bé els impostos de l'alcohol, del tabac i de l'electricitat).

Taula 6: Capacitat tributària Comunitat Valenciana en el període 2015-2021. Dades en milions d'euros.

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Impost successions i donacions	210,43	192,42	259,24	259,24	328,29	292,53	292,00
Impost sobre patrimoni persones físiques	115,61	136,06	138,00	147,47	158,68	156,05	144,95
Impost trans. Patrimonials i AJD	999,01	969,61	1.049,82	1.232,50	1.625,78	1.480,00	1.072,90
Taxa fiscal sobre el joc	186,68	163,05	137,07	158,19	172,84	169,19	120,74
Altres ingressos de naturalesa tributària	47,22	42,92	31,13	31,13	29,24	28,60	23,06
Preus públics	3,13	2,21	5,61	1,52	1,51	1,71	5,19
Altres taxes	484,58	367,72	348,13	383,63	786,06	754,41	799,78
Impost sobre el joc	5,76	5,76	6,00	10,14	20,42	16,59	22,56
Impostos mediambientals	21,20	21,33	22,96	25,96	28,16	26,71	25,34
IRPF	2.933,28	2.876,97	3.476,27	3.482,32	3.885,24	4.324,15	4.284,61
IVA	3.161,50	3.458,34	3.517,00	3.985,20	4.160,49	4.195,01	4.112,43
Impostos consum específic	1.394,46	1.450,82	1.463,15	1.532,43	1.653,23	1.567,38	1.591,16
Depòsits entitats de crèdit	28,99	44,29	42,00	42,00	15,00	36,91	42,98
Mitjans de transport	54,80	33,62	40,39	43,07	50,23	57,91	42,25
Tipus autonòmic hidrocarburs	177,17	135,61	150,58	137,70	24,50	-	-
Resta d'ingressos	257,43	50,67	10,51	315,27	309,77	100,37	154,25
TOTAL	10.081,25	9.951,40	10.697,86	11.787,77	13.249,44	13.207,52	12.734,20

Font: GVA Oberta, Finançament autonòmic (Conselleria de Participació, Transparència, Cooperació i Qualitat Democràtica, 2021)

Taula 7: Finançament total Comunitat Valenciana, període 2015-2021. Dades en milions d'euros.

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Tributs cedits	1.558,95	1.504,06	1.615,26	1.828,53	2.314,83	2.126,37	1.653,65
Taxes i preus públics	487,71	369,93	353,74	385,15	787,57	756,12	804,97
Impostos propis	26,96	27,09	28,69	36,10	48,58	43,30	47,90
Subvencions	1.950,08	2.855,66	2.702,89	2.703,89	2.704,89	3.443,16	3.253,92
Fons europeus	122,66	198,37	185,66	186,66	187,66	246,83	499,73
Impostos sotmesos a lliurament a compte	7.489,24	7.786,13	8.456,42	8.999,95	9.698,96	10.086,54	9.988,20
Fons de Garantia	1.025,91	1.143,40	934,60	1.105,88	1.191,97	1.241,42	1.298,63
Fons de suficiència	- 1.499,83	- 1.395,72	- 1.269,99	- 1.406,38	- 1.467,91	- 1.493,60	- 1.556,31
Bestreta ajornament 240 mensualitats	377,34	377,34	- 91,24	- 91,24	- 91,24	- 91,24	- 91,24
Tributs no sotmesos a lliuraments a compte	260,96	213,52	232,97	222,77	89,73	94,83	85,23
Resta d'ingressos	257,43	50,67	10,51	315,27	309,77	100,37	154,25
TOTAL	12.057,41	13.130,45	13.159,51	14.286,58	15.774,81	16.554,10	16.138,93

Font: GVA-Oberta, Finançament autònom (Conselleria de Participació, Transparència, Cooperació i Qualitat Democràtica, 2021)

Els principals fons que rebem per part de l'Estat són el Fons de Garantia de Serveis Públics Fonamentals, per garantir un nivell igualitari entre totes les Comunitats en els serveis d'educació, sanitat i serveis socials. En aquest fons, la Comunitat Valenciana rep, anualment, al voltant de 1.000 milions d'euros.

En canvi, el Fons de Suficiència Global que està destinat a cobrir les diferències entre les necessitats de despesa de cada Comunitat Autònoma i la capacitat tributària d'aquesta, en el cas de la Comunitat Valenciana, aquest fons durant el període comprés entre el 2015 i el 2021, té un resultat negatiu en uns valors que arriben l'any 2021 a 1.500 milions d'euros negatius. Açò indica que la regió Valenciana és la que ha de fer transferències a l'Estat per eixes quantitats i no l'Estat qui ingresse a la Comunitat.

A més, hi ha una sèrie de Fons atorgats per l'Estat que són de Convergència Autònoma, incloent el fons de Competitivitat i el de Cooperació. L'objectiu d'aquests Fons és promoure l'equilibri econòmic territorial a través d'apropar a les Autonomies en el finançament que reben per població ajustada (Conselleria de Participació, Transparència, Cooperació i Qualitat Democràtica, 2021).

Per altra banda, s'observa que l'Estat ha realitzat un anticipament a la Comunitat Valenciana d'una quantia de recursos, i aquests van estar proporcionant-se fins l'any 2016. A partir d'aleshores, la Comunitat ha estat tornant anualment 91,24 milions d'euros fins l'actualitat i que encara haurà de tornar la bestreta en 15 anys més degut a l'ajornament de les 240 mensualitats.

A més a més, el territori valencià rep una sèrie de subvencions per altres administracions espanyoles com l'Estat, la Seguretat Social i les Corporacions Locals. Estes subvencions han anat incrementant-se fins arribar en l'actualitat a rebre una quantitat de 3.253,92 milions d'euros. També, es reben fons europeus arribant quasi a obtindre 500 milions d'euros.

Així doncs, la suma de les quantitats obtingudes per la recaptació de tributs i taxes, els Fons creats per l'Estat, les subvencions i Fons Europeus, conformen la totalitat del finançament que reben les Comunitats. En concret, la Comunitat Valenciana rebia en l'any 2015 un finançament de 12.057,41 milions d'euros en total i actualment, en l'any 2021 s'han rebut 16.138,93 milions d'euros per fer front a les seues competències.

Pel que fa a la distribució d'aquest finançament, farem una anàlisi del finançament final que han rebut les Autonomies tenint en compte els models de finançament. Aquest finançament es divideix en les entregues a compte i liquidacions, és a dir, l'entrega dels recursos dos anys després.

A la Taula 8, s'observa per a un període comprés entre els anys 2009 i 2019, el finançament que reben les Autonomies en milers d'euros en l'actual model de finançament. L'any 2019 és l'últim de que es tenen dades oficials del Ministeri d'Hisenda i Funció Pública, per aquesta raó, s'analitzarà fins eixe any.

Aquest finançament està calculat en primer lloc en base la suma de la capacitat tributària de les regions, les transferències del Fons de Garantia i al Fons de Suficiència Global. També s'inclou en el càlcul del finançament la totalitat del Fons de Competitivitat i el Fons de Cooperació.

Per tant, en el total de finançament s'inclou la totalitat de partides i fons però hi ha distinció en quan es paga, per exemple, els Fons de Garantia i Suficiència (calculats a les Taules A3 i A4 de l'Annex 1) es paguen la seua major part a compte i després, en la liquidació abonada dos anys després, segons hagen fet falta més recursos o menys, eixirà un valor negatiu o positiu, com es veu a la Taula A5.

Pel que fa als Fons de Competitivitat i Cooperació, que s'entreguen sempre en la liquidació, hi ha algunes Comunitats que de vegades no ixen beneficiades d'aquest fons, però en canvi, la Comunitat Valenciana si que rep una quantitat provinent d'aquests.

Una de les diferències entre la Taula 7 i 8 quant als resultats del finançament, és que en la 8 no es consideren els Fons Europeus i potser alguna subvenció. A més, a la Taula 7 tampoc es consideren els Fons de Competitivitat i Cooperació. Per la qual cosa, els resultats varien un poc, però farem l'anàlisi basant-nos en les dades publicades pel Ministeri d'Hisenda i Funció Pública.

Com s'observa a la Taula 8, el finançament total que ha rebut la Comunitat Valenciana ha anat variant al llarg dels anys. Com a conseqüència de la crisi, va anar baixant el finançament rebut fins el 2013, ja que es tenien menys ingressos, degut a la baixada de capacitat tributària.

Taula 8: Finançament que reben les Comunitats Autònomes del model de finançament del 2009, període 2009-2019. Dades en milers d'€

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Catalunya	19.784.351,95	19.656.232,59	19.075.973,65	18.179.954,35	17.941.169,89	18.961.268,35	20.185.505,65	20.309.377,48	20.977.038,32	22.845.802,87	23.908.788,98
Galícia	7.891.559,39	7.603.522,21	7.266.825,53	6.891.024,67	6.936.390,40	7.174.705,06	7.555.557,39	7.574.514,38	7.643.965,71	8.268.898,40	8.650.055,06
Andalusia	20.535.985,72	19.454.471,60	18.652.645,27	17.906.931,45	17.585.643,01	18.675.890,88	19.649.832,98	19.900.323,45	20.413.062,08	22.173.534,10	23.232.859,21
Astúries	3.019.231,24	2.937.736,29	2.812.087,68	2.671.148,22	2.681.290,73	2.771.414,53	2.905.226,54	2.899.118,13	2.919.494,59	3.139.903,61	3.266.261,91
Cantàbria	1.838.891,64	1.825.235,35	1.777.520,56	1.701.740,98	1.788.646,55	1.823.695,14	1.959.426,85	1.945.362,62	1.951.027,08	2.122.265,31	2.212.641,53
La Rioja	943.611,06	939.196,84	926.991,57	880.305,46	919.326,52	956.369,27	1.006.786,56	1.005.625,82	1.014.032,52	1.096.743,71	1.141.776,50
Múrcia	3.361.800,86	3.210.191,92	3.105.945,03	2.982.192,67	2.939.772,10	3.077.533,89	3.276.965,18	3.323.401,75	3.434.132,47	3.729.712,03	3.926.746,46
C. Valenciana	11.675.884,61	11.509.495,55	11.093.467,78	10.625.758,55	10.235.586,01	10.652.546,90	11.292.750,48	11.430.994,50	11.727.284,03	12.731.715,10	13.357.544,32
Aragó	3.746.963,29	3.659.924,31	3.609.930,98	3.435.106,11	3.397.290,04	3.576.025,35	3.769.467,57	3.767.059,09	3.813.330,26	4.136.480,41	4.280.929,45
Castella-La-Manxa	5.284.134,60	5.146.146,64	10.430.281,24	4.719.331,04	4.809.107,39	4.924.722,96	5.153.534,08	5.175.654,41	5.223.865,22	5.636.208,18	5.913.562,35
Canàries	4.931.400,86	4.628.124,18	4.456.129,78	4.314.613,89	4.251.514,67	4.396.765,14	4.881.897,95	5.053.407,90	5.342.939,81	5.829.074,77	6.140.173,02
Extremadura	3.264.439,88	3.105.613,15	2.873.964,48	2.792.607,16	2.846.640,83	2.943.120,77	3.088.826,02	3.076.490,17	3.079.665,62	3.322.940,10	3.461.476,48
Illes Balears	2.399.566,79	2.694.586,33	2.631.990,87	2.502.750,09	2.448.314,06	2.576.436,72	2.723.176,83	2.767.907,89	2.898.391,03	3.162.435,29	3.349.484,76
Madrid	15.215.069,78	15.263.360,17	14.894.304,17	14.086.753,07	14.164.092,91	14.914.493,29	15.861.752,14	16.123.277,10	16.880.654,21	18.450.197,10	19.423.208,98
Castella-Lleó	7.279.754,22	7.040.874,78	6.727.088,31	6.348.523,26	6.357.673,77	6.546.128,53	6.886.993,35	6.888.692,48	6.926.123,19	7.463.548,65	7.778.410,85
TOTAL	111.172.645,89	108.674.711,91	100.016.418,32	100.038.740,97	99.302.458,88	104.219.528,18	110.197.699,56	111.241.207,17	114.245.006,13	124.109.459,62	130.043.919,87

Font: Quadres de liquidació del Ministeri d'Hisenda i Funció Pública i Elaboració Pròpia

Taula 9: Finançament per càpita en el model 2002 del total d'Autonomies

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Catalunya	1726,09	1990,17	2171,33	2399,81	2651,89	2328,16	2327,49
Galícia	1889,50	2078,30	2231,86	2476,18	2767,28	2466,95	2575,55
Andalusia	1727,42	1969,52	2155,14	2386,43	2631,81	2324,35	2298,55
Astúries	1855,38	2061,97	2209,90	2398,28	2697,42	2402,23	2566,62
Cantàbria	2055,19	2370,45	2539,02	2877,24	3145,65	2824,42	2839,78
La Rioja	1972,49	2375,25	2588,75	2785,25	3113,12	2714,18	2769,71
Múrcia	1546,09	1773,04	1942,72	2231,30	2479,60	2141,02	2095,86
C. Valenciana	1566,65	1792,15	1967,33	2174,52	2405,57	2088,79	1967,41
Aragó	1894,10	2168,77	2303,88	2566,70	2888,61	2512,01	2574,23
Castella-La-Manxa	1826,28	1984,33	2182,19	2456,08	2782,95	2353,43	2432,99
Canàries	1733,13	1846,38	1952,24	2152,72	2399,96	2091,44	2080,16
Extremadura	2024,66	2243,09	2368,24	2607,47	2917,78	2592,85	2691,30
Illes Balears	1442,13	1774,43	1918,24	2184,95	2437,20	2084,21	1945,97
Madrid	1569,66	1888,22	2055,80	2259,15	2527,71	2215,48	2210,36
Castella-Lleó	1928,53	2155,23	2337,27	2576,38	2853,78	2558,48	2605,79
TOTAL	1726,78	1968,93	2138,28	2367,25	2630,37	2308,08	2304,48

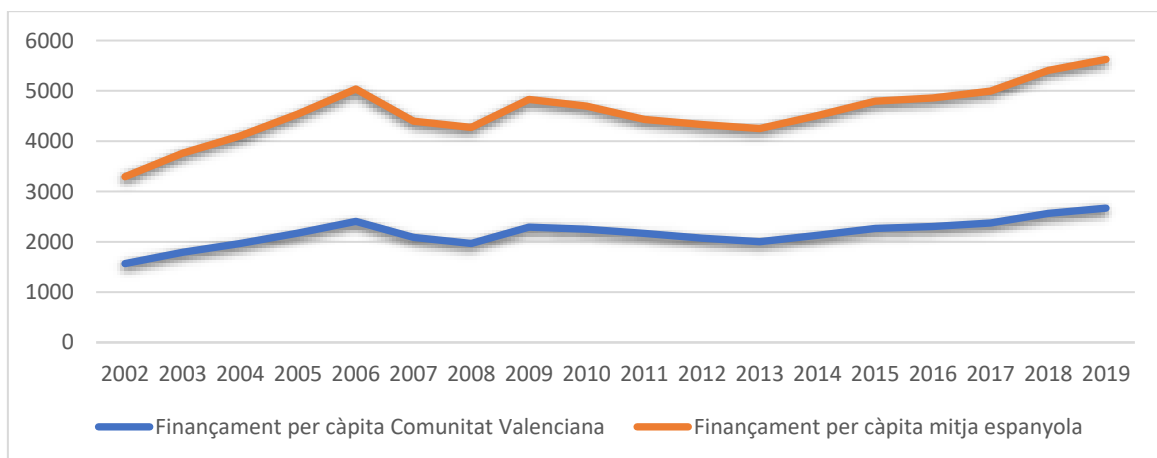
Font: Quadres de liquidació del Ministeri d'Hisenda i Funció Pública i Elaboració Pròpia

Taula 10: Finançament per càpita en el model 2009 del total d'Autonomies

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Catalunya	2646,59	2616,51	2530,10	2401,29	2375,17	2521,81	2688,50	2699,78	2776,27	3006,00	3115,06
Galícia	2822,36	2717,82	2599,55	2477,45	2507,79	2610,22	2765,23	2786,26	2822,38	3060,58	3204,32
Andalusia	2473,34	2324,04	2214,20	2119,17	2083,53	2222,71	2339,53	2372,45	2435,98	2644,62	2761,14
Astúries	2781,96	2709,24	2600,20	2479,35	2510,18	2610,22	2763,65	2780,64	2820,88	3053,66	3193,45
Cantàbria	3120,81	3081,87	2996,89	2865,55	3021,93	3098,07	3348,42	3341,36	3362,13	3657,63	3807,82
La Rioja	2933,18	2913,01	2870,34	2720,27	2854,81	2998,00	3175,45	3184,44	3215,26	3474,28	3604,12
Múrcia	2324,06	2195,79	2112,79	2022,58	1997,06	2098,10	2233,35	2268,77	2335,71	2522,62	2628,52
C. Valenciana	2291,78	2251,60	2167,88	2071,59	2001,56	2128,45	2267,31	2304,65	2373,22	2564,96	2669,50
Aragó	2784,87	2716,90	2681,39	2545,53	2521,84	2698,10	2860,32	2878,78	2913,72	3160,69	3244,87
Castella-La-Manxa	2538,85	2452,45	4930,80	2224,12	2288,96	2369,24	2502,70	2535,06	2571,46	2780,83	2908,98
Canàries	2343,83	2184,60	2095,26	2036,79	2006,68	2088,91	2324,37	2404,18	2534,46	2739,63	2851,40
Extremadura	2961,18	2804,87	2590,63	2520,11	2578,47	2676,46	2826,02	2828,23	2851,75	3097,26	3241,96
Illes Balears	2190,53	2436,23	2364,53	2235,72	2202,37	2334,91	2465,58	2499,87	2597,13	2801,32	2913,96
Madrid	2382,22	2363,23	2295,08	2167,67	2180,58	2310,73	2464,15	2493,16	2594,16	2804,80	2914,91
Castella-Lleó	2839,75	2750,86	2629,35	2493,45	2523,01	2623,92	2785,94	2814,56	2855,19	3097,98	3241,62
TOTAL	2538,71	2467,12	2262,66	2260,11	2250,44	2380,96	2526,03	2553,96	2622,48	2839,72	2956,02

Font: Quadres de liquidació del Ministeri d'Hisenda i Funció Pública i Elaboració Pròpia

Figura 9: Evolució del Finançament per càpita a la Comunitat Valenciana comparat en la mitja espanyola

Font: Elaboració Pròpia a partir dels Quadres de liquidació del Ministeri d'Hisenda i Funció Pública

Per poder fer una millor valoració del finançament, s'han elaborat les Taules 9 i 10 on es veu el finançament rebut per cada habitant durant la vigència dels dos últims models de finançament. Com es pot veure, ja en el model del 2002, la Comunitat Valenciana presentava juntament amb Múrcia, i les Illes Balears, una de les pitjors posicions respecte el finançament rebut per càpita. Arribant a estar en el 2008 a 15 punts percentuals inferiors a la mitjana espanyola i essent la pitjor finançada, amb 1.967€ per càpita. En canvi, l'Autonomia millor finançada en aquell any era Cantàbria, en 23 punts percentuals superiors a la mitjana, obtenint 2.839,78€ per càpita, el que suposa quasi 900€ més per habitant del que rebia La Comunitat Valenciana.

Quan canvia el model de finançament l'any 2009, la Comunitat Valenciana tenia un finançament inferior a la mitja en 10 punts percentuals, una xifra un poc millor que l'any anterior, però així i tot, encara era la pitjor finançada durant un període de temps llarg. Des d'aleshores, respecte la mitjana espanyola, el finançament per habitant valencià no ha tingut moltes variacions, quedant sempre sobre el 90% de la mitjana, si es considera que aquesta pren un valor del 100%.

L'últim any que es tenen dades la Comunitat Valenciana es situa en un 90,3% amb un finançament per càpita de 2.669€. Com es pot observar en les Taules 9 i 10, la quantitat obtinguda per habitant ha augmentat a la Comunitat Valenciana però igual que ho ha fet en la resta de territoris. Per exemple, en l'any 2019, Cantàbria també ha sigut la Comunitat més finançada i ha obtingut 3.807€ per habitant, una diferència del que rep una regió i altra més elevada que l'any 2008, amb 1.138€ de diferència.

També, a la Figura 9, es veu d'una forma més visual, l'evolució del que es rep per càpita en la Comunitat Valenciana i en la mitja d'Espanya. En conjunt es veu que tenen una tendència pareguda, havent baixades en els mateixos períodes de temps, però també s'observa que en els últims anys està havent un creixement del que es rep per habitant en la mitja espanyola superior al creixement del que reben els valencians.

Per exemple, en els 2 últims anys la mitja del que reben els habitants de cada Autonomia s'ha incrementat en 333,5€ mentre que el que rep cada valencià s'ha incrementat en 296,3€, una variació de quasi 40€ a la baixa.

Una de les raons per les quals poden sorgir aquests recursos inferiors a la Comunitat Valenciana respecte la majoria de Comunitats pot ser pel Fons de Suficiència que té valors negatius en més d'1 bilió d'euros, el valor més alt negativament comparat en la resta (veure Taula A4 en l'Annex 1), havent de tornar aquestes quantitats de diners anualment a l'Estat.

Si calcularem un finançament sense tindre en compte el Fons de Suficiència a la Generalitat, llevant aquest valor negatiu, el finançament per càpita seria per a l'any 2019 de 2.961€, essent un valor un poc més alt que la mitja, el que seria molt convenient per aquest territori.

Per tant, sorgeix la següent pregunta, per què el Fons de Suficiència és tan elevat negativament per a la Comunitat Valenciana? S'ha de tindre en compte que, per calcular el Fons de Suficiència, s'agafa com a any base l'any anterior al que s'està calculant, per tant, si l'any anterior tenia un valor negatiu, molt probablement l'any següent el tindrà. A més, es fa una valoració dels traspassos previstos l'any 2007 (any base del model) i altra revisió respecte l'any anterior en el canvi de tipus impositius. Per exemple, en l'any 2019, eixia que el Fons de Suficiència de 2018 era negatiu en un bilió, en aquest any no va haver modificacions però, en els quadres de liquidació d'altres anys, la correcció dels tipus impositius, va fent més gran negativament el seu valor, conforme van passant els anys.

DEUTE PÚBLIC I PRESSUPOSTOS DE LA GENERALITAT

Igual que en els ingressos, a la Taula 11 s'ha inclòs el total del deute que tenen les Autonomies des de l'aplicació de l'actual model de finançament en milers d'euros. Com s'observa, el deute ha anat augmentant de forma preocupant al llarg dels anys en totes les Autonomies i en el conjunt del país arribant l'any 2020 a 289 bilions d'euros de deute. Una xifra molt elevada que no compleix els límits proposats de la Unió Europea, superant totes les Autonomies el límit del 13% del deute públic sobre el PIB regional, com es veu en la Taula A7 de l'Annex 1.

A més, la Taula 12 ofereix els valors del deute per càpita durant els anys de vigència dels últims dos models, compronent els períodes des del 2002 al 2019.

Com es pot veure, exceptuant Galícia, Andalusia i Madrid que han disminuït la quantitat de deute per habitant al llarg dels anys, totes les altres Comunitats l'han augmentat o han mantingut els nivells. Si considerem que la mitja espanyola de deute per càpita pren el valor 100, destaca el cas de Castella-La-Manxa, que ha passat de tindre un deute de 38 punts sobre 100 l'any 2002 a passar a tindre un deute 14 punts superiors a la mitja el 2020, essent un deute per càpita de 444,6 euros i de 7.353€ respectivament.

Taula 11: Deute de les Comunitats Autònomes, període 2009-2019. Dades en milers d'euros.

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Catalunya	25.660.741,75	35.616.436,81	44.095.191,44	52.354.607,00	58.179.427,00	64.466.186,92	72.675.019,19	75.117.844,79	77.739.645,34	78.732.443,75	79.054.309,42	79.486.473,51
Galícia	4.858.618,50	6.188.952,50	7.078.867,50	8.323.751,50	9.212.377,50	9.960.896,30	10.375.088,80	10.853.905,12	11.210.128,05	11.341.789,17	11.314.516,56	11.537.865,36
Andalusia	10.062.220,03	12.561.972,94	14.793.065,56	21.064.362,47	24.440.872,63	29.372.774,83	31.642.878,61	33.324.750,98	34.259.904,29	35.439.445,01	35.430.583,60	36.095.686,87
Astúries	1.080.459,00	1.700.682,00	2.154.714,00	2.675.178,00	3.051.924,00	3.479.007,00	3.876.342,00	4.094.179,80	4.244.384,09	4.350.501,63	4.356.946,35	4.446.796,69
Cantàbria	661.995,00	992.342,00	1.293.453,00	2.032.335,00	2.177.837,00	2.427.741,00	2.677.387,00	2.889.559,96	3.033.406,69	3.171.216,64	3.187.764,35	3.344.185,67
La Rioja	507.012,00	725.798,00	899.716,00	1.044.512,00	1.142.636,00	1.296.293,00	1.435.641,00	1.487.430,27	1.569.770,67	1.590.832,67	1.607.575,26	1.653.442,81
Murcia	1.340.484,00	2.106.694,00	2.805.841,00	4.627.700,00	5.542.580,00	6.837.826,00	7.600.874,00	8.305.150,85	8.794.596,15	9.231.745,15	9.561.693,12	10.187.212,56
Comunitat Valenciana	16.113.301,62	20.118.647,97	21.860.181,28	30.065.429,37	32.458.748,96	37.422.437,00	42.002.656,53	44.663.204,91	46.187.313,78	47.083.918,57	48.440.484,75	50.807.340,62
Aragó	1.890.033,00	2.901.192,00	3.402.928,00	4.606.802,00	5.368.724,00	6.009.605,00	6.930.017,00	7.486.477,07	7.958.793,31	8.250.832,34	8.314.747,17	8.741.567,64
Castella-la-Manxa	4.288.252,00	6.109.984,31	6.885.837,00	10.189.678,00	11.343.203,95	12.858.392,00	13.425.984,00	14.054.522,95	14.429.529,76	14.713.754,44	14.949.254,64	15.327.556,48
Canàries	2.352.068,00	3.298.270,00	3.717.679,00	4.686.711,00	5.281.249,00	6.034.202,00	6.663.216,00	6.934.742,92	7.042.364,77	6.807.738,93	6.613.026,88	6.412.259,67
Extremadura	1.085.746,00	1.746.692,00	2.020.811,00	2.435.572,00	2.630.137,00	3.091.927,00	3.576.281,00	4.059.089,30	4.401.436,84	4.622.177,76	4.721.447,81	4.896.400,56
Illes Balears	3.571.338,31	4.458.312,25	4.774.061,25	6.130.268,00	6.883.848,00	7.798.400,00	8.330.152,29	8.571.928,26	8.816.348,07	8.720.560,12	8.863.088,26	9.119.816,36
Madrid	12.822.423,52	14.322.634,97	16.254.973,31	20.906.250,13	22.863.077,88	25.414.100,00	28.683.187,07	30.416.771,49	32.783.306,13	33.447.725,93	33.469.194,80	34.600.930,62
Castella i Lleó	3.277.244,38	4.630.241,38	5.804.432,38	7.933.153,38	8.527.347,50	9.359.012,40	10.557.182,60	11.316.339,76	11.869.625,12	12.360.308,98	12.473.020,20	12.932.130,12
TOTAL	89.571.937,11	117.478.853,13	137.841.751,72	179.076.309,85	199.103.990,42	225.828.800,45	250.451.907,09	263.575.898,43	274.340.553,06	279.864.991,09	282.357.653,17	289.589.665,54

Font: Ministeri d'Hisenda i Funció Pública i Elaboració Pròpia

Taula 12: Deute per càpita de totes les regions

a) Període 2002-2008

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Catalunya	1697,39	1665,08	1826,19	2116,81	2121,47	2205,95	2848,43
Galícia	1170,82	1177,73	1204,21	1242,88	1294,97	1354,34	1435,36
Andalusia	974,49	995,87	977,72	951,28	929,88	898,64	1002,99
Astúries	775,96	828,40	755,20	755,25	685,74	698,33	719,09
Cantàbria	547,07	687,66	688,50	741,59	710,08	763,57	885,89
La Rioja	596,56	645,28	661,78	627,42	607,82	894,20	1244,43
Múrcia	567,18	551,43	585,96	526,15	507,52	467,28	532,02
Comunitat Valenciana	1696,44	1854,56	2120,65	2305,94	2407,59	2479,64	2779,17
Aragó	897,54	905,59	915,76	918,45	913,53	899,96	1144,27
Castella-la-Manxa	444,40	448,99	576,58	720,68	804,71	928,01	1271,53
Canàries	545,28	645,51	652,78	771,79	822,60	802,44	946,29
Extremadura	739,74	737,51	735,62	731,43	729,57	725,33	829,44
Illes Balears	773,95	971,21	1040,86	1690,14	1685,40	1789,04	2585,67
Madrid	1572,29	1606,62	1556,55	1721,48	1691,87	1805,22	1827,82
Castella i Lleó	552,33	582,84	587,10	720,58	720,61	753,32	1025,97
Mitjana	1162,51	1201,26	1258,94	1386,47	1398,52	1448,16	1698,91

b) Període 2009-2019

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Catalunya	3.432,68	4.741,03	5.848,46	6.915,23	7.702,16	8.573,88	9.679,54	9.985,63	10.288,70	10.359,44	10.299,94
Galícia	1.737,65	2.212,19	2.532,31	2.992,54	3.330,65	3.623,86	3.797,13	3.992,57	4.139,12	4.197,95	4.191,34
Andalusia	1.211,89	1.500,66	1.756,04	2.492,83	2.895,74	3.495,80	3.767,44	3.972,86	4.088,38	4.226,83	4.210,79
Astúries	995,55	1.568,40	1.992,36	2.483,09	2.857,17	3.276,65	3.687,44	3.926,86	4.101,01	4.231,00	4.259,82
Cantàbria	1.123,48	1.675,55	2.180,76	3.422,24	3.679,47	4.124,21	4.575,33	4.963,12	5.227,35	5.465,46	5.485,95
La Rioja	1.576,03	2.251,13	2.785,89	3.227,70	3.548,26	4.063,59	4.528,08	4.710,13	4.977,38	5.039,46	5.074,45
Múrcia	926,70	1.440,99	1.908,65	3.138,60	3.765,21	4.661,67	5.180,22	5.669,64	5.981,61	6.243,96	6.400,50
Comunitat Valenciana	3.162,77	3.935,80	4.271,91	5.861,55	6.347,27	7.477,24	8.433,10	9.004,74	9.346,80	9.485,64	9.680,80
Aragó	1.404,73	2.153,67	2.527,63	3.413,79	3.985,25	4.534,23	5.258,59	5.721,14	6.081,22	6.304,47	6.302,44
Castella-la-Manxa	2.060,36	2.911,77	3.255,20	4.802,18	5.398,96	6.186,05	6.520,03	6.883,97	7.102,97	7.259,57	7.353,79
Canàries	1.117,91	1.556,88	1.748,04	2.212,44	2.492,71	2.866,86	3.172,50	3.299,24	3.340,59	3.199,60	3.070,99
Extremadura	984,88	1.577,55	1.821,59	2.197,91	2.382,36	2.811,78	3.272,00	3.731,54	4.075,71	4.308,26	4.422,03
Illes Balears	3.260,23	4.030,85	4.288,92	5.476,20	6.192,33	7.067,34	7.542,16	7.741,85	7.899,96	7.724,77	7.710,65
Madrid	2.007,60	2.217,58	2.504,74	3.217,06	3.519,81	3.937,46	4.455,99	4.703,38	5.038,02	5.084,73	5.022,84
Castella i Lleó	1.278,42	1.809,03	2.268,72	3.115,83	3.384,04	3.751,42	4.270,62	4.623,60	4.893,07	5.130,54	5.198,07
Mitjana	2.045,45	2.666,99	3.118,38	4.045,75	4.512,19	5.159,20	5.741,04	6.051,39	6.297,46	6.403,53	6.418,25

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades del Ministeri d'Hisenda i Funció Pública

Pel que fa al cas de la Comunitat Valenciana, des del 2002 era una de les Comunitats més endeutades junt a Catalunya, que tenien un deute de 1.696 i 1.697 euros per càpita respectivament, amb uns 46 punts percentuals per damunt de la mitjana de deute espanyola en aquell moment. Igual que en el conjunt de Comunitats, el deute ha anat augmentant i cada vegada més fins que en 2009, la Comunitat Valenciana acumula 9.680€ de deute per habitant, mentre que Catalunya la supera, assolint un valor de 10.299€ de deute per càpita.

A la Figura 10 s'observa l'evolució del deute a la Comunitat Valenciana en milers d'euros. Com es veu, ha hagut un creixement del deute de més de 40.000 milions d'euros en 18 anys, amb quasi sense períodes d'estabilització. Només es veu que entre l'any 2006 i 2007 hi havia un creixement de 70 euros per habitant i després va començar a créixer el deute per habitant en 300€ , arribant inclús a un augment anual de 1.000€ per càpita.

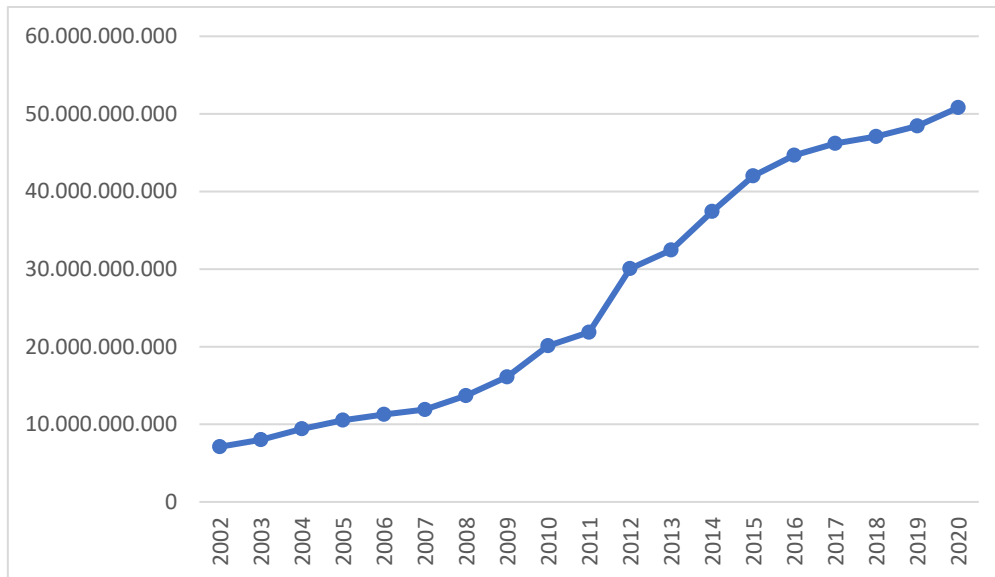
A més, si es compara el deute públic amb altres variables, com el finançament o el deute sobre el PIB com es veu en les Figures 11 i 12 (també s'observa en les Taules A6 i A7 de l'Annex 1), la Comunitat Valenciana és la més endeutada. A la Figura 11 hi ha un mapa d'Espanya, en què es representa per colors l'endeutament de les Autonomies l'any 2019 en percentatge sobre el PIB. La Comunitat Valenciana és la única que supera el 40% del deute sobre el PIB, arribant inclús l'any 2020 a un endeutament del 48,52%. Així mateix, porta des de l'any 2015 amb un deute sobre el PIB superior al 41%.

Amb estes dades es pot afirmar que la Comunitat Valenciana no compleix amb els requeriments que ha implantat la Unió Europea establint un límit de deute sobre PIB per a les regions del 13%, cosa que la Comunitat no ha pogut complir almenys des de l'any 2009. Hui dia tampoc hi ha cap Comunitat Autònoma espanyola que pugui complir aquest límit. A més, a banda de l'elevat deute de la regió valenciana, també hi ha altres Autonomies com Catalunya, les Illes Balears, Castella-La-Manxa i Múrcia, que tenen un deute superior al 30% del PIB inclús Catalunya i Castella s'apropen molt a un deute del 40% sobre el PIB (veure Taula A7).

Per altre costat, si s'analitza l'endeutament sobre el finançament que rep cada Autonomia, també s'obté un valor superior a la Comunitat Valenciana que a la resta, arribant a obtenir un 363% de deute superior al finançament que es rep l'any 2019, com es veu a la Figura 12 i a la Taula A6, ja que té un deute de 9.680€ per càpita i rep un finançament de 2.669€ per habitant, una diferència gegant entre una quantitat i altra que el que ocasiona és que acabe havent major deute, ja que en els últims anys les diferències entre deute i finançament no disminueixen molt. Cal dir que al 2019

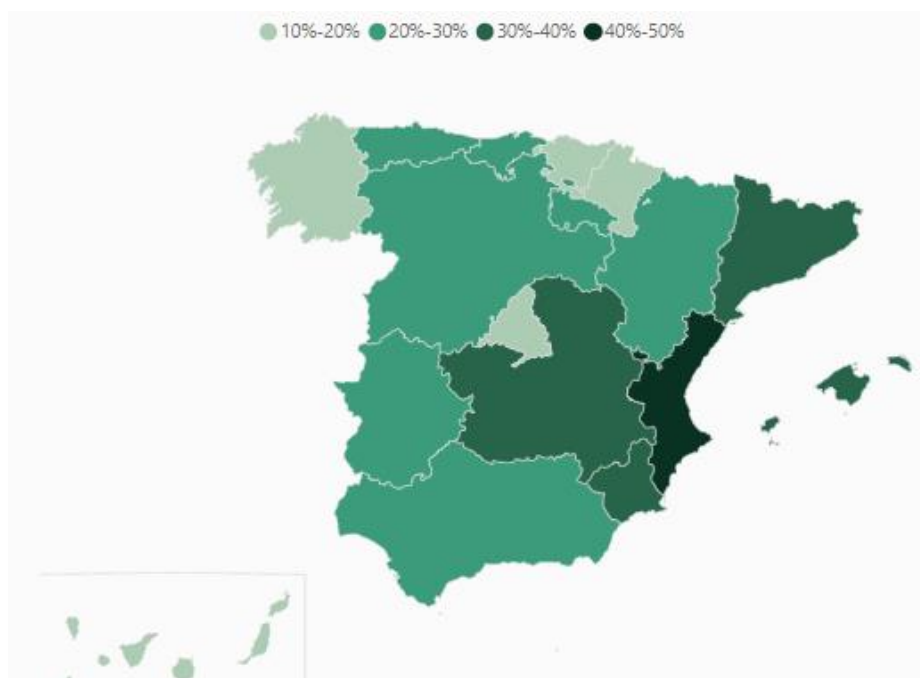
s'ha reduït un poc la diferència entre ambdues variables però així i tot, la diferència continua essent molt elevada i segurament s'haurà augmentat al 2020 com a conseqüència de la crisi del Covid-19.

Figura 10: Evolució del deute a la Comunitat Valenciana de l'any 2002 al 2020

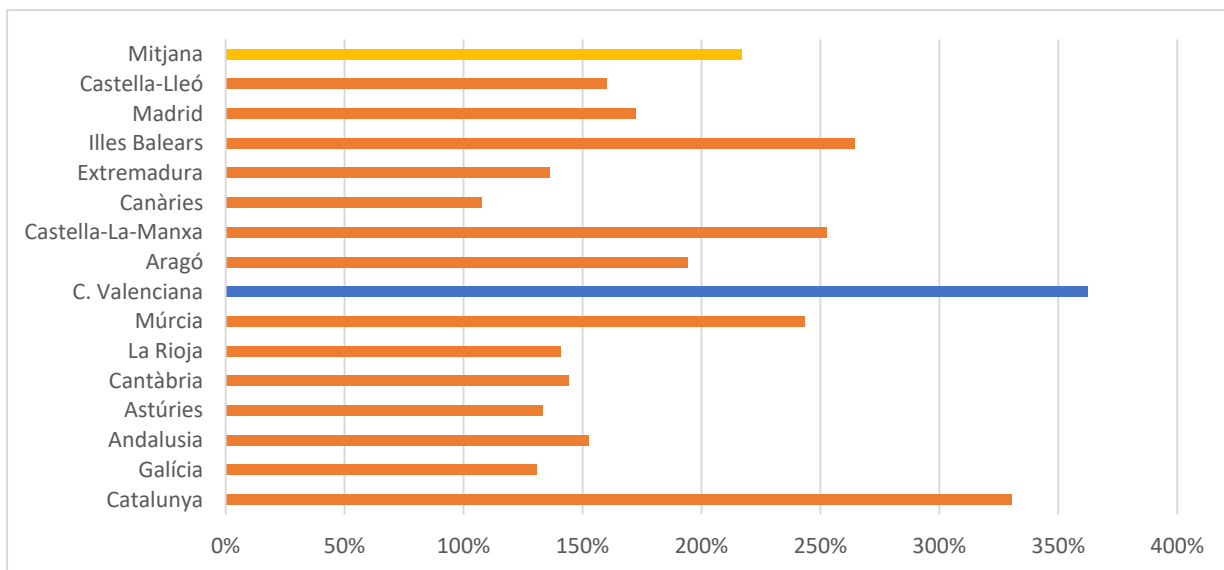
Font: Elaboració pròpia a partir de les dades publicades pel Banco de datos del Ministeri d'Hisenda i Funció Pública

Figura 11: Mapa d'Espanya que representa el deute públic sobre el percentatge del PIB l'any 2020

Font: Banco de datos, Ministeri d'Hisenda i Funció Pública

Figura 12: Deute sobre el Finançament per càpita de les Autonomies l'any 2019

Font: Banco de datos, Ministeri d'Hisenda i Funció Pública i Elaboració Pròpia

L'elevat deute pot deure's a molts motius però entre ells pot ser que aquest vinga donat per una insuficiència de recursos o per no gastar els fons adequadament. Per això s'ha elaborat la Taula 13, on s'inclouen les despeses per càpita de cada un dels grups funcionals en les Autonomies l'any 2019.

En primer lloc i fent referència als grups funcionals, en la majoria d'ells la despesa de la Comunitat Valenciana està per baix de la mitjana espanyola, com al grup d'assumptes econòmics que està a 84€ per baix de la mitjana espanyola. En educació també inverteix menys que la mitjana i per exemple, en comparació amb el que inverteix Cantàbria per habitant (1.096,2€), la Comunitat inverteix 130€ menys. Pel que fa a ordre públic i seguretat, també inverteix 71,9€, inferior a la mitjana i en vivenda també hi ha una diferència de 30€ menys per habitant el que gasta la regió valenciana sobre la mitjana de Comunitats.

En canvi, si que hi ha algun grup on la Comunitat Valenciana inverteix un poc més que la mitjana, com és el cas del grup de salut, que inverteix 26€ més per càpita i en el grup del medi ambient la Comunitat Valenciana inverteix 75€ mentre que la mitjana de Comunitats és 49€.

Taula 13: Despeses per càpita per grup funcional dels pressupostos autonòmics 2019

	Assumptes econòmics	Educació	Oci, cultura i religio	Ordre públic i seguretat	Protecció medi ambient	Protecció social	Salut	Admin públiques	Vivenda i serveis comunitaris
Catalunya	387,5	918,4	86,6	278,0	26,7	320,6	1487,5	894,8	82,9
Andalusia	287,5	1028,9	53,7	73,6	52,4	237,9	1266,2	418,3	27,7
Madrid	362,6	810,7	47,3	97,2	15,6	249,0	1378,1	1132,8	29,6
Comunitat Valenciana	278,0	965,7	66,9	71,9	75,9	264,2	1523,1	731,6	19,2
Galícia	446,4	969,8	100,4	66,3	40,0	243,4	1592,5	454,2	42,6
País Basc	515,5	1404,1	126,8	340,2	44,4	241,4	1865,2	407,7	55,3
Castella Lleó	430,9	962,3	61,3	5,0	86,3	316,3	1741,2	450,5	25,8
Castella-La-Manxa	337,5	965,1	46,7	4,9	85,6	288,8	1541,2	359,1	49,2
Aragó	478,3	1001,3	74,3	54,6	78,8	293,3	1644,1	519,2	15,2
Extremadura	590,0	1103,3	135,8	37,5	39,3	350,3	1678,4	439,3	45,9
Canàries	243,8	900,4	78,0	76,2	18,1	122,1	1534,8	1294,2	46,9
Navarra	654,2	1140,3	99,4	186,5	62,7	642,0	1719,6	1993,2	52,0
Astúries	411,6	872,1	64,5	50,8	83,1	407,7	1732,5	509,4	67,5
Múrcia	237,0	1105,2	34,1	28,1	63,6	228,9	1620,6	482,6	20,8
Cantàbria	509,4	1096,2	53,3	77,4	201,3	368,3	1707,2	528,3	60,2
Illes Balears	241,9	957,0	80,0	27,0	29,6	150,5	1539,0	1815,6	88,7
La Rioja	662,9	1003,8	53,7	82,1	142,0	347,2	1546,7	524,0	31,6
Mitjana	362,3	972,0	70,0	112,9	49,3	269,6	1497,8	735,4	42,8

Font: Banco de datos, Ministeri d'Hisenda i Funció Pública i Elaboració Pròpia

Pel que fa a les Comunitats Forals, també es veu que en la majoria de grups inverteixen més que la mitjana espanyola. Per exemple, en Euskadi s'inverteix 500€ més en educació que la mitjana i en el grup de salut ocorre el mateix, inverteix 400€ per habitant. El que fa que en aquests grups que són prou importants per als habitants, en inversió, hi ha distincions prou elevades entre uns territoris i altres, com es veu en la Figura A3 de l'Annex 1, on es troba representada la intensitat de la inversió de cada Autonomia en els grups més fonamentals, que són educació, sanitat i protecció social.

DÈFICIT PÚBLIC I PRESSUPOSTOS DE LA GENERALITAT

A partir de la crisi del 2008, va fer que agafara força el dèficit públic en les Autonomies degut a la baixada d'ingressos fiscals i a la rigidesa que té la despesa en béns públics de l'Estat del Benestar: Sanitat, Educació i Prestacions Socials. Per tant, la situació de crisi va provocar un distanciament entre els ingressos rebuts i la despesa que havien de fer, provocant un augment del dèficit.

A més, moltes Autonomies abans de la crisi ja tenien dèficit principalment per la despesa en sanitat, que creixia a un ritme més ràpid del que ho feia el Producte Interior Brut. Després del 2007 també van començar a créixer les despeses en pensions i protecció social a un ritme superior del que ho feia el PIB (Pérez, Pérez, Cucarella, & Beneyto, 2012).

La Taula 14 s'ha elaborat per veure la quantitat de dèficit que tenen les Autonomies des del 2015 fins al 2019 on es troba el resultat de dèficit en percentatge sobre el PIB i en milions d'euros. L'any 2015 totes les Autonomies presentaven dèficit, però la Comunitat que va tindre un major dèficit era Catalunya, després Madrid i seguida per la Comunitat Valenciana.

Si es veu la trajectòria de la Comunitat Valenciana, des d'aleshores va reduir durant 2016 i 2017 el dèficit que estava presentat a l'igual que ho feien totes les Autonomies. Arribant inclús les Canàries, les Balears, Navarra i el País Basc a presentar superàvit el 2017.

Pel que fa al 2019, només tres Comunitats continuen presentant superàvit, que són les Canàries i les dos Autonomies amb règim foral. En canvi, la Comunitat Valenciana des del 2018 va començar a augmentar en dèficit, posicionant-se el 2019 amb el major dèficit de totes les regions, essent de 2.244 milions d'euros.

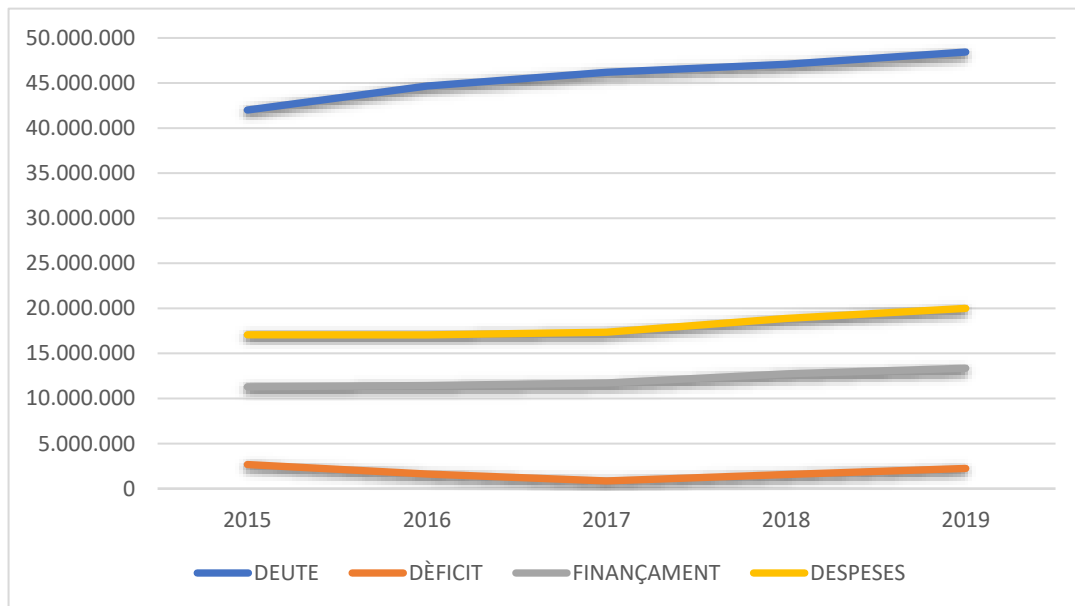
Fent referència al dèficit sobre el PIB regional, la Comunitat Valenciana també és la que presenta un major valor negatiu amb 1,94 punts percentuals negatius.

Taula 14: Dèficit Públic el 2015-2019, per a totes les Comunitats en Percentatge sobre el PIB i en milions d'euros

	2015		2016		2017		2018		2019	
	%SOBRE PIB	MILIONS D'€	%SOBRE PIB	MILIONS D'€	%SOBRE PIB	MILIONS D'€	%SOBRE PIB	MILIONS D'€	%SOBRE PIB	MILIONS D'€
Catalunya	- 2,85	- 5.829	- 0,91	- 1.935	- 0,55	- 1.211	- 0,43	- 978	- 0,65	- 1.536
Galícia	- 0,73	- 416	- 0,58	- 340	- 0,21	- 127	0,21	132	- 0,44	- 281
Andalusia	- 1,20	- 1.737	- 0,62	- 922	- 0,36	- 563	- 0,51	- 817	- 0,34	- 556
Astúries	- 1,53	- 326	- 0,47	- 102	- 0,35	- 80	0,06	15	- 0,75	- 178
Cantàbria	- 1,70	- 209	- 1,47	- 187	- 0,45	- 59	- 0,28	- 39	- 0,95	- 135
La Rioja	- 1,21	- 96	- 0,55	- 44	- 0,35	- 29	- 0,24	- 21	- 0,41	- 36
Múrcia	- 2,50	- 712	- 1,73	- 507	- 1,45	- 443	- 1,34	- 418	- 1,81	- 584
C. Valenciana	- 2,67	- 2.673	- 1,56	- 1.613	- 0,79	- 851	- 1,41	- 1.573	- 1,94	- 2.244
Aragó	- 2,10	- 691	- 1,19	- 406	- 0,97	- 346	- 0,35	- 128	- 1,01	- 385
Castella-La-Manxa	- 1,63	- 605	- 0,85	- 326	- 0,70	- 279	- 0,33	- 137	- 1,21	- 515
Canàries	- 0,70	- 282	- 0,31	- 130	0,65	289	2,05	939	0,64	305
Extremadura	- 2,73	- 489	- 1,65	- 306	- 0,88	- 171	- 0,25	- 50	- 1,14	- 234
Illes Balears	- 1,76	- 497	- 0,62	- 184	0,26	81	- 0,45	- 147	- 0,55	- 189
Madrid	- 1,37	- 2.788	- 0,70	- 1.484	- 0,51	- 1.129	- 0,25	- 581	- 0,26	- 636
Castella-Lleó	- 1,42	- 758	- 0,73	- 402	- 1,01	- 564	- 0,22	- 131	- 0,94	- 563
País Basc	- 0,75	- 489	- 0,69	- 462	1,55	1.080	0,76	545	0,46	343
Navarra	- 1,45	- 264	- 0,75	- 141	1,21	237	0,51	102	0,42	87
Total	- 1,75	- 18.861	- 0,85	- 9.491	- 0,36	- 4.165	- 0,27	- 3.287	- 0,59	- 7.337

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades publicades pel Ministeri d'Hisenda i Funció Pública

Figura 13: Comparació de l'evolució del deute, dèficit, despeses i el finançament de la Comunitat Valenciana. Dades en milers d'euros.

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades publicades pel Banco de Datos del Ministeri d'Hisenda i Funció Pública

Per tant, el dèficit regional sorgeix pel fet que les despeses que té la Comunitat Valenciana durant un any són superiors al finançament que rep. D'aquesta forma, vèiem a la Taula 13 que La Comunitat Valenciana l'any 2019 no feia una despesa en quasi ningun grup funcional superior a la mitjana per càpita, pel que no estava tenint ninguna despesa massa elevada en comparació a la resta.

A més, a la Taula 15 també es pot observar l'evolució de les despeses per grup funcional i com ja s'ha esmentat, mai destaca per ser una de les Comunitats que més inverteix en ningun dels grups.

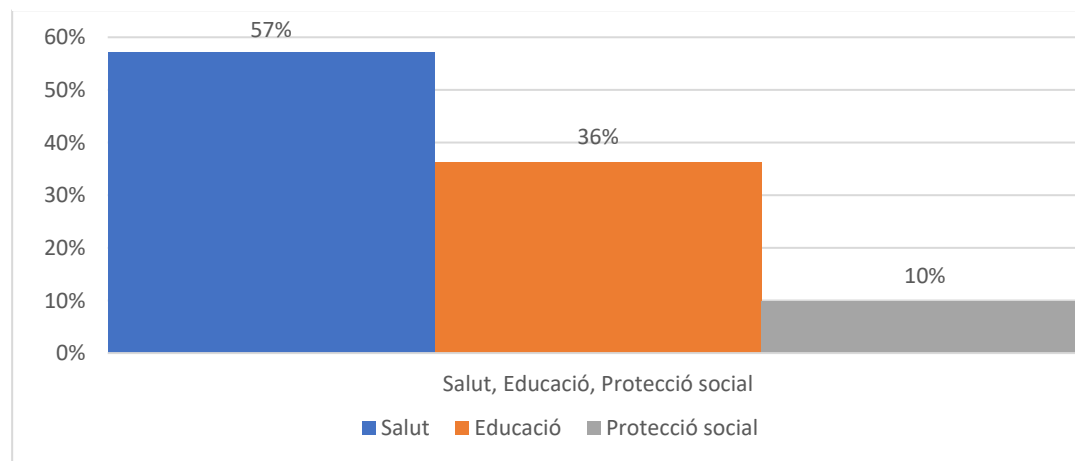
A la Figura 13 vegem l'evolució del deute, dèficit, les despeses i el finançament que rep la Comunitat en el període del 2015 al 2019. Així doncs, en conjunt i com ja s'ha dit s'observa un deute cada volta més elevat, com a conseqüència dels dèficits successius que presenta l'Autonomia. També es pot veure que les despeses són majors que el finançament en uns 6.000 milions d'euros, el que acaba provocant que tots els anys patisca dèficit per la falta de recursos de que disposa per fer front a les despeses que formen part de les seues competències.

Taula 15: Evolució de les despeses per grups funcionals a la Comunitat Valenciana en el període 2015-2019

	Administracions públiques	Ordre públic	Assumptes econòmics	Protecció mediambient	Vivenda	Salut	Oci, cultura i religió	Educació	Protecció social
2015	3.412.000.000	296.000.000	945.000.000	324.000.000	117.000.000	6.614.000.000	245.000.000	4.276.000.000	839.000.000
2016	3.187.000.000	299.000.000	937.000.000	302.000.000	105.000.000	6.904.000.000	184.000.000	4.275.000.000	864.000.000
2017	3.109.000.000	304.000.000	1.080.000.000	329.000.000	61.000.000	6.932.000.000	222.000.000	4.414.000.000	894.000.000
2018	3.452.000.000	335.000.000	1.391.000.000	369.000.000	86.000.000	7.280.000.000	300.000.000	4.595.000.000	1.078.000.000
2019	3.661.000.000	360.000.000	1.391.000.000	380.000.000	96.000.000	7.621.000.000	335.000.000	4.832.000.000	1.322.000.000

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades publicades pel Ministeri d'Hisenda i Funció Pública

Figura 14: Despesa en Sanitat, Educació i Protecció Social sobre el finançament de la Generalitat Valenciana, l'any 2019

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades publicades pel Ministeri d'Hisenda i Funció Pública

El que provoca que el dèficit no siga tan elevat com el que seria si restarem finançament que rep per part de l'Estat i les despeses que ha d'exercir anualment, és que al final, la Comunitat Valenciana també rep Fons Europeus i disposa de taxes i preus públics, que no es consideren al model de finançament, però que acaba provocant que el dèficit no siga tan elevat com podria esperar-se, reduint-se a 2.244 milions d'euros de dèficit en total.

D'aquesta forma a la Figura 14, vegem que per al finançament que rep per part de l'Estat, a partir dels principis del model de finançament vigent, la despesa que suposen els grups principals i que conformen l'Estat del Benestar. Suposant per a l'any 2019 un 57% del finançament que rep, la despesa en Salut; un 38% la despesa en Educació i un 10% la despesa en Protecció Social. Superant amb la suma d'estes tres úniques partides el finançament que rep de l'Estat. Cosa que excepte en salut que supera 30€ per càpita la mitjana de despesa de les Comunitats Autònomes, en ningun dels altres grups arriba a dita mitjana.

4. DISCUSSIÓ: PROPOSTES D'ACTUALITZACIÓ DE L'ACTUAL SISTEMA DE FINANÇAMENT

Tal i com es veu als resultats, la Comunitat Valenciana presenta un baix finançament, molt per davall de la mitjana d'Espanya, que no permet cobrir les despeses que té anualment. Provocant uns elevats valors de dèficit arribant l'any 2019 a prendre un valor de 2.244 milions d'euros, essent la Comunitat amb major dèficit a pesar de no ser la que té una major despesa com ja s'ha pogut comprovar als resultats. La contínua situació de dèficit que presenta tots els anys, sense presentar cap superàvit, provoca que també vaja incrementant-se el deute. Aquest, l'any 2019 ja rondava els 50 bilions d'euros.

Aquestes xifres concorden amb el publicat en un informe per la Comissió d'Experts nomenats per les Corts Valencianes (2017), on s'han detectat diversos problemes ocasionats per l'actual model de finançament:

En primer lloc, s'ha detectat una insuficiència global dels recursos que disposen les Comunitats Autònomes per cobrir les despeses derivades de les seues competències. Açò està ocasionat perquè els ingressos fiscals de les Autonomies van decreixer degut a la crisi econòmica del 2008 i no es va reconèixer en els pressupostos estatals, per la qual cosa, es van sobreestimar els ingressos i es va corregir 2 anys més tard en la liquidació. Això va provocar que hi haguera un ajustament en les despeses de les Comunitats i va repercutir fortament en les dels Serveis Públics Fonamentals en

el cas de les regions que segueixen el règim comú. Així doncs, s'ha triplicat el deute i ha hagut un augment de dèficit en les Comunitats Autònomes.

Seguidament, s'han detectat problemes d'equitat i equilibri horitzontal ja que hi ha desigualtat de recursos entre Autonomies, degut que hi ha fons com per exemple el Fons de Suficiència, el Fons de Convergència i Competitivitat que no tenen en compte el status quo anterior, a pesar que el Fons de Garantia de Serveis Públics Fonamentals si que l'ha tingut en compte. D'aquesta forma, hi ha diferències que arriben a un 35% de diferència de recursos entre regions. A més, s'ha detectat que els criteris de repartiment tampoc són els més adequats ja que els paràmetres per definir la població ajustada marquen diferències entre les Comunitats que no haurien d'existir per als Fons de Suficiència i Convergència. Cal destacar les importants diferències d'obtenció de recursos entre aquelles Comunitats que segueixen el règim comú i el règim foral, un exemple és que les Comunitats de Navarra i País Basc tenen una despesa en Serveis Públics Fonamentals que supera en un 30% la que tenen la resta de regions.

Per altre costat, este model presenta problemes d'Autonomia financera ja que les Comunitats tenen una capacitat limitada per respondre davant de caigudes d'ingressos tributaris. A més, les Comunitats van sofrir una minoració dels recursos de 40.000 milions d'euros ja que van exercir les seues competències normatives per millorar els ingressos i aquests es van neutralitzar mitjançant el Fons de Suficiència. També hi ha problemes en els càlculs de la recaptació normativa ja que aquests ingressos no es fan efectius realment i hi ha una sobrevaloració.

Per últim, el model presenta problemes de cooperació entre institucions ja que en un Estat que es troba descentralitzat és necessari que hi haja cooperació entre els governs per gestionar de la millor manera les funcions que s'exerceixen en les administracions i cooperar si hi ha problemes. No obstant això, les institucions creades per col·laborar entre les administracions no funcionen adequadament, també se segueixen els criteris de política fiscal i financera dictades per l'Administració Central sense donar opció d'elecció a les Autonomies.

4.1. PROPOSTA DE MILLORA PELS EXPERTS DE LES CORTS VALENCIANES

Segons els problemes que s'han trobat en el model de finançament, els experts de les Corts Valencianes van proposar una sèrie de millores per poder combatre'ls (Comissió d'experts nomenada per les Corts Valencianes, 2017).

En aquesta proposta defineixen la suficiència estàtica que ha d'establir el volum de serveis que s'han de prestar i finançar a totes les Autonomies de règim comú i foral, per a establir els recursos necessaris, s'ha d'evolucionar la despesa considerada en l'any base i la despesa d'unitat de necessitat segons els criteris nomenats en el model. Per altre costat, la suficiència dinàmica ha d'assegurar que les regions de règim comú disposen dels recursos suficients per fer front a les seues necessitats de despesa. El fet que s'haja incrementat el deute en les Comunitats arrel de la crisi, ha posat en evidència que no tenen les ferramentes necessàries per assegurar la suficiència dinàmica.

Per a resoldre els problemes de suficiència es poden assignar a les Comunitats uns recursos que puguen fer front a les despeses provinents de les seues competències; establir criteris de despesa mínima de Serveis Públics Fonamentals per garantir els serveis, i criteris de despesa màxima perquè la inversió siga sostenible; dotar un fons de reserva per dipositar-ne els recursos quan superen el màxim establert amb l'objectiu d'assegurar les prestacions quan els recursos no puguen arribar als mínims; i fixar objectius realistes d'estabilitat pressupostària.

Reforçar a les Comunitats d'autonomia tributària, assegurant que la participació en els recursos tributaris és proporcional a la despesa no financera finançada amb tributs de les Administracions Públiques. A més a més, s'ha de reforçar la capacitat normativa dels impostos.

Calcular objectivament les necessitats de finançament, fins ara s'ha fet per al Fons de Garantia de Serveis Públics Fonamentals en el criteri de població ajustada, doncs potser siga millor calcular la distribució de tots els recursos mitjançant la població real.

També ha d'haver un anivellament horitzontal perquè tots puguen gaudir dels mateixos serveis públics i acabar amb l'aplicació de l'estatus quo per a suprimir les disparitats entre la contribució de les Comunitats de règim comú i règim foral al finançament dels serveis públics fonamentals.

Segons aquesta proposta de millora del model s'estableix una nova estructura i instruments de finançament:

1. Fons bàsic de finançament:

Aquest fons serviria per finançar els serveis públics fonamentals i s'inclouria el 50% de la recaptació normativa de l'IRPF, el 70% de la recaptació de l'IVA i dels impostos especials. A més d'incloure en el fons els impostos especials sobre l'alcohol i begudes derivades, cervesa, productes intermedis, labors del tabac, vi i begudes fermentades, hidrocarburs estatals i el REF canari.

Tanmateix, el fons comptaria amb aportacions addicionals com la contribució de les Comunitats Forals a la prestació equitativa dels serveis en totes les Autonomies o bé, que l'aportació fóra per part de l'Estat. A més, l'Estat hauria de fer aportacions per equilibrar els recursos del fons segons les necessitats de l'any base.

Aquest fons es distribuiria atenent a la població de cada Autonomia o al criteri de població ajustada.

L'actualització de la despesa del fons es repartiria atenent al criteri d'un índex ITE sobre el PIB.

2. Tributs cedits i Fons d'anivellament vertical:

Per finançar la resta de competències de les Comunitats Autònomes se'ls haurà de cedir l'Impost de Transmissions Patrimonials i el d'Actes Jurídics Documentats, l'Impost sobre Successions i Donacions, les taxes del joc, els impostos sobre mitjans de transport i sobre les activitats del joc, l'Impost sobre Hidrocarburs, el REF canari i els impostos especials. Aquests impostos i la capacitat de finançament pròpia han d'igualar la despesa efectiva de l'any base. Si no cobreix la despesa, l'Estat hauria de fer una aportació addicional.

La distribució del Fons es faria atenent al criteri de la població real.

3. Fons Complementari de Finançament

Aquest fons serviria per finançar les despeses de les competències que posseeixen les Comunitats i que no són homogènies.

Els recursos que faria servir són els recursos propis de les Comunitats Autònomes, que són els tributs propis, les taxes, els preus públics i els mecanismes de copagament que tinga establerts cada regió.

Adicionalment, nou model planteja que l'Estat compense a les Autonomies que disposen d'un elevat endeutament mitjançant transferències de fons addicionals amb l'única funció de reduir el deute, com ja s'ha fet en altres països europeus. Aquest import tindria dos components: el primer que el percentatge de les transferències siga igual per a totes les regions, degut a la insuficiència de recursos patida en el model vigent; i el segon component seria destinat a cobrir el deute derivat de les insuficiències de recursos que han tingut algunes Comunitats en el passat.

Per últim, es proposa que el fons de compensació interterritorial tinga una dotació superior a l'actual en percentatge de PIB i que el seu criteri de repartiment siga la població i la inversa de la renda per càpita.

Esta proposta és molt interessant, ja que planteja la reducció de Fons respecte als que hi ha actualment, el que és molt més senzill d'entendre que l'actual. Dels plantejaments que es fan, hi ha dos que son considerats molt convenients.

En primer lloc, establir un mínim i un màxim de despesa en les partides que conformen l'Estat del Benestar, ja que això fa que s'assegure que totes les Comunitats Autònomes presten almenys uns serveis mínims semblants i en bones condicions i, el valor màxim, que també podria fer que no hi haja molta diferència del que gasta una Comunitat i altra i encara que arriben al mínim establert, no provoque disparitats en les condicions. A més, el valor màxim de despesa permet estalviar i el que no siga gastat un any pot guardar-se per assegurar que tots els anys s'arriba al mínim, independentment de la situació en què es trobe el territori, en el sentit de que si eixe any presenta menys ingressos, assegurar-se que arribarà al nivell mínim i podrà prestar serveis de qualitat.

Seguidament, és molt important la reducció del deute ja que, per exemple el deute que presenta la Comunitat Valenciana, encara que presentara superàvit durant uns anys i cap dèficit, li costaria moltíssim arribar a cobrir tot el deute que té acumulat. Per això i com la principal causa de l'elevat deute és la insuficiència de recursos que no permeten tindre superàvits a aquesta regió, una opció que pareix molt raonable és que l'Estat ajude a les Autonomies a reduir el deute, o bé en una quantia fixa de diners o, inclús seria millor que l'Estat fera transferències de diferents valors perquè totes les Comunitats arribaren al mateix o semblant nivell de deute sobre el PIB o per habitant.

També sembla correcte que es propose no considerar el Fons de Suficiència sinó que per a la resta de competències que no formen part de l'Estat del Benestar, cedir més percentatge d'impostos i amb els ingressos de la cessió fer front a les despeses. A més, així, no haurien de fer cap transferència a l'Estat si ix una diferència

negativa. Si sobren recursos de la recaptació podrien reservar-se; i si falten, o bé agafar diners de la reserva o bé, ser l'Estat qui els ingresse.

Pel que fa al Fons Bàsic de Finançament, si que pareix més convenient que siga distribuït atenent a la població ajustada i no a la població real. Encara que amb un criteri per definir la població ajustada més específic i amb més consideracions (com la nova proposta del Govern). És millor així perquè al final, els serveis que van a finançar-se en aquest fons són la Sanitat, l'Educació i els Serveis Socials, i realment, la població real no és representativa d'algunes d'aquestes despeses. Per exemple, en educació, no és representativa la població real, perquè la majoria de gent fa servir aquests serveis fins els 22 o 23 anys, després ja no s'usen tant.

4.2. NOVA PROPOSTA DEL GOVERN SOBRE EL MODEL DE FINANÇAMENT

Com que el model actual des del 2014 que hauria d'haver sigut revisat i haver-se publicat correccions o bé altre model de finançament, el Ministeri d'Hisenda i Funció Pública va presentar en 2021 una proposta a les Comunitats Autònomes per iniciar un debat sobre el nou model de finançament (La Moncloa, 2021).

Aquesta proposta sorgeix a partir d'anteriors estudis i propostes realitzades per la Comissió d'Experts i el Comitè Tècnic Permanent d'Avaluació, pel que s'ha tingut en consideració l'opinió de les Autonomies.

D'aquesta forma, tant les Autonomies com el Govern estan d'acord que la població ajustada és la variable més representativa de les necessitats de despesa de cada regió. Pel que la nova proposta del Govern del model de finançament, consisteix a millorar la fórmula de càlcul de la població ajustada amb unes ponderacions més realistes i amb una millor divisió de la població per grups representatius.

Així mateix, s'han actualitzat els percentatges sobre el repartiment de funcions a partir de l'anàlisi de la despesa que realitzen les Autonomies en matèria de sanitat, educació, serveis socials i en altres serveis autonòmics.

Al nou model també s'han tingut en compte les variables correctives que ja formaven part de l'actual vigent, és a dir, les variables de tipus geogràfic i demogràfic. A més de tindre en compte elements per corregir la despoblació i els costos fixos que suposen a la despesa dels territoris amb menys habitants.

Per a definir el nou model, per a cada bloc de competències es pretén definir com a mínim una variable poblacional que siga com més representativa possible de les necessitats de despesa de les Autonomies (Ministeri d'Hisenda i Funció Pública, 2021).

SANITAT

Pel que fa al bloc de Sanitat, el pes relatiu que tindria en el nou plantejament de càlcul de la població ajustada està en 40-45%, mentre que en el model actual es situa en un 38%, fent-lo d'aquesta forma més representatiu de la importància que donen les Autonomies a aquest bloc.

Així, en el model actual la variable poblacional que millor defineix aquest bloc és la població protegida, dividint-la en set grups de diferents trams d'edat. A la nova proposta, aquesta variable continua sent la mateixa però el que canvia és que es divideix en 20 grups, amb un interval de 5 anys cada un d'ells, el que suposa una major representativitat de la població, sobre tot de la població més major.

Per tant, el que es busca en aquesta estratificació és obtindre el cost estimat per cada habitant protegit, pel que es necessita conèixer: “la determinació de les funcions de la despesa sanitària i distribució de la despesa total entre elles, la identificació de la població protegida, classificada per grups d'edat i que es beneficia de cadascuna d'aquestes funcions de despesa i el repartiment de la despesa total de cada funció entre cada grup d'edat, tenint en compte el cost per tram d'edat i si no es disposa de la informació, indicadors de consum i freqüència d'ús per edats” (Ministeri d'Hisenda i Funció Pública, 2021).

EDUCACIÓ

Actualment, el model vigent només té en compte en aquest grup a la població de 0-16 anys, cosa que no és molt representativa ja que exclou altres estudiants com són els de FP, Batxillerat o Universitaris.

A més, en l'actual, la importància a la despesa en ponderació és d'un 20,5%. En la nova proposta del Govern es vol augmentar la importància fins a arribar a un 25-30%, així com dins d'aquest percentatge, incloure per a la població no universitària una importància entre el 75-87% i per a la població universitària una importància del 27-29%.

Així mateix, l'anàlisi de les opinions de distints experts no permet conèixer amb exactitud quina és la millor opció per definir els grups d'edat d'educació. Per tant s'estableixen tres opcions per definir els grups:

- L'opció que el Govern considera la més adequada és establir dos variables poblacionals. En què s'inclou la població de 0-17 anys que representaria la població d'ensenyament gratuït d'infantil, l'ensenyament a primària i l'ensenyament a secundària, obligatòria i no obligatòria. Per altre costat, s'inclouria la població de 18-24 anys que representaria la població universitària, tenint en compte també, els alumnes que provenen d'altres Comunitats Autònomes, que podria calcular-se a partir de les dades recollides pel Ministeri d'Educació.
- L'opció 2 seria considerar tota la població de 0-17 anys com a educació no universitària i com a educació universitària la població de 18 a 24 anys, sense considerar les taxes d'abandonament escolar de cada Autonomia i sense tindre en compte que altres estudiants puguen anar a altres Comunitats Autònomes a estudiar i tornar l'any que ve a estudiar a la Comunitat d'origen, pel que no resulta molt convenient.
- Altra opció és considerar la població de 0 a 17 anys i els alumnes d'FP Superior com a població no universitària i com a població universitària aquella que està estudiant a la universitat.

Per tant, en aquestes propostes es poden traure diferents consideracions, com que s'ha de reconèixer que hi ha algunes Autonomies que disposen d'universitats que atrauen a un major nombre d'alumnes i han de fer front a les despeses d'aquests residents, per tant, es pretén oferir una major competitivitat entre universitats per oferir més qualitat. Però l'indicador d'alumnes matriculats a cada territori podria afavorir que cada volta hi haja un major nombre d'alumnes en les grans universitats, deixant de costat a la resta.

D'aquesta manera en aquesta proposta s'intenta donar un major privilegi a la utilització de models el més senzills possible i basats en dades objectives i oficials.

SERVEIS SOCIALS

Actualment els serveis socials es mesuren a través de la variable poblacional de persones de més de 65 anys, amb un pes en la població ajustada d'un 8,5%.

En el nou model, es considera la possibilitat de ser més representatiu en la població i atribuir una major atenció a la població dependent. Amb la disponibilitat de

dades, es pot dividir la població només en dos subgrups, en 65-79 anys d'edat i la població major de 80 anys de cada Autonomia i aquesta ponderar-la pel percentatge de població dependent de cada subgrup d'edat.

En la nova proposta també es considera que no només s'ha de considerar la població anciana com a representació de la importància dels serveis socials, sinó que també, una vegada s'ha establert l'Ingrés Mínim Vital a nivell nacional, podria ser convenient la consideració dins del finançament autonòmic la població en risc de pobresa i exclusió social.

Donada la dificultat de establir com a variable les persones que estan en risc de pobresa a partir de la taxa AROPE, s'ha considerat que el més convenient és considerar la mitja anual de desocupats per cada Comunitat Autònoma sense rebre cap prestació de desocupació i registrats al paro, evitant els problemes de falta d'homogeneïtat que podrien considerar-se amb la utilització de la taxa AROPE.

Per tant, en aquesta variable poblacional, dins del grup de noves variables, es ponderarà com a la població de més de 65 anys dividida en dos grups i ponderada per la taxa de dependència en una importància del 80-90% i la població sense prestació per desocupació amb una importància del 10-20%, com a representació de pobresa, amb una importància de la variable de serveis socials com a conjunt dins de la població ajustada entre el 6 i 10%.

RESTA DE SERVEIS AUTONÒMICS

Aquest bloc tant en el model de finançament actual com en la nova proposta, s'ha decidit que la seua distribució siga en base a la població real, és a dir el padró, ja que és la millor representació dels serveis més vinculats a competències locals que regionals, com són la gestió de residus o abastiment i sanejament d'aigües.

A l'hora de determinar quina anava a ser la variable representativa del grup també es va plantejar si els immigrants podrien suposar alguna diferència en el que es refereix a despesa pública en aquest bloc, però a través d'una anàlisi s'ha determinat que no té molta importància en aquest bloc concret, ja que si hi ha alguna diferència pertanyerà més al bloc de sanitat o educació.

Per altre costat, la partida d'infraestructures és la més important quant a despeses en este bloc però són més representatives de superfície i densitat de població.

Per tant, en aquest bloc, la seua importància en el model 2009 té una ponderació del 30% però en la nova proposta es considera que aquesta partida ha de prendre una ponderació de 18-22%.

VARIABLES CORRECTIVES DE CARÀCTER GEOGRÀFIC I DEMOGRÀFIC

Pel que fa a la superfície, és una variable que des del primer model de finançament s'ha considerat per distribuir els recursos entre els diferents territoris. Al sistema de finançament del 1987 la superfície tenia una importància del 16% per a les competències comunes i un 15% per a l'educació. Finalment, al 2002 la ponderació d'aquesta variable va passar a ser de 4,2% aplicable a les competències comunes.

S'han considerat distintes perspectives a les quals la superfície té certa importància, com és el cas de la resta de serveis que han de cobrir les Autonomies. La superfície està lligada a les despeses que realitzen les Comunitats Autònomes en medi ambient per motius topològics.

També, i com ja s'ha esmentat, la superfície té relació amb les infraestructures de tipus xarxa que han de cobrir el territori i que han de proporcionar-ne una connectivitat mínima per molt escassa que siga la població. Així mateix, també té certa importància en els serveis de l'Estat del Benestar (educació, sanitat i serveis socials) ja que com major siga la superfície, s'hauran d'augmentar el nombre d'establiments que ofereixen aquests serveis, o fer-se càrrec dels desplaçaments.

Per últim, la superfície també està lligada amb la despoblació perquè aquesta es pot mesurar a partir de la densitat de població, és a dir, la població sobre la superfície.

En referència a la despoblació, en l'anterior model no es tenia en consideració, però a pesar que les comissions d'experts no han fet molta referència en aquest sentit, es vol intentar revertir aquest fenomen per part del Govern.

La forma que s'ha emprat per mesurar la despoblació és una variable anomenada dèficit de població, és a dir, la població que ha de ser necessària perquè una localització assolisca la densitat de població considerada adequada. Açò es mesura a nivell provincial, on es comprova quants habitants són necessaris per assolir la densitat de població mitjana a nivell nacional, eliminant les ciutats de més de 75.000 habitants, que distorsionen el càlcul.

D'aquesta forma concentra el valor en els territoris més despoblats, que són Aragó, Castella-La-Manxa, Castella-Lleó i Extremadura a més d'algunes zones despoblades de Lleida, Ourense, Lugo, Còrdova, Osca, Armeria, Jaén i Astúries.

Per tant, es defineix aquest mètode com el més representatiu del fenomen de la despoblació, que pot suposar majors despeses a les regions que la pateixen.

Pel que fa a la dispersió, per fer una anàlisi d'aquesta variable, només es consideren en el model actual el nombre d'entitats singulars, però en el nou plantejament, es considera que això no és suficient i per això es farà un anàlisi del nombre total, la relació de nombre d'assentaments amb la població que tenen i les distàncies entre aquests, ja que estos factors determinaran que la despesa en els territoris per garantir l'equitat en els serveis siga major o menor.

Per tant, en la nova proposta, es proposen dos opcions que podrien ser més representatives de la dispersió, o bé considerar les entitats singulars, és a dir, qualsevol àrea habitable del terme municipal, diferenciada dins d'aquest o bé, considerar els nuclis de població, és a dir, el conjunt de com a mínim deu edificacions, formant carrers o vies urbanes amb l'excepció de ser les edificacions menors a 10 si la població que habita el nucli és superior a 50.

Referent a la variable de la insularitat, en el model vigent es contempla la ponderació de la distancia en kilòmetres de l'arxipèlag a la península. A la nova proposta no s'ha considerat que siga necessari cap canvi per al càlcul d'aquesta variable.

També s'havia considerat en aquesta proposta aplicar una nova variable sobre la Orografia de cada Comunitat Autònoma, però després de fer una anàlisi no s'han obtingut conclusions exactes sobre el seu impacte en les regions que tenen territoris més complexos, i en cas que suposara algun impacte podria formar part de la variable superfície.

VARIABLE CORRECTIVA DE COSTOS FIXOS O ECONOMIES D'ESCALA

Però en el nou plantejament si que s'ha afegit una nova variable que és sobre els costos fixos, degut a que les Comissions d'Experts consideren que és convenient que el sistema de finançament ho regule. A partir de l'anàlisi realitzat, es permet afirmar que existeixen economies d'escala però els costos no són proporcionals a la població, el que suposa que les despeses per habitant han d'augmentar per poder oferir els mateixos serveis a les Autonomies menys poblades.

Finalment, s'ha realitzat un estudi sobre les ponderacions i s'ha establert que per al conjunt de variables correctives tant geogràfiques com no geogràfiques un pes entre el 3% i el 4%, dividint-se en el model anterior per a la superfície una ponderació de 1,8%, la insularitat en 0,6% i la dispersió també en 0,6%, que en el nou plantejament passarà a ser un percentatge conjunt.

L'objectiu del Govern amb aquesta proposta és obrir un diàleg amb les Comunitats Autònomes per plantejar conjuntament amb totes elles el nou model de finançament i que pugua beneficiar-les a totes.

Pel que fa a aquesta proposta de reforma, en el model de finançament actual és la variable més significativa per la distribució de recursos, ja que és la base per repartir el Fons de Garantia. Per això, té sentit que plantegen un canvi en el càlcul de la variable que era poc precisa.

Referint-nos al bloc de sanitat, han augmentat el pes en el càlcul de la població ajustada en un 2%, sembla un poc millor però potser no siga suficient, ja que per exemple, l'any 2019 (com es veu en la Figura 14), la despesa en Sanitat a la Comunitat Valenciana suposa el 57% del seu finançament, sense cap influència aquell any del Covid19 i en el nou plantejament el pes d'eixa variable és el 40%. Seria més convenient pujar un poc més el seu pes perquè fóra més representatiu. També, la part de major estratificació és més adequada de com està plantejat al model actual.

Pel que fa a la reforma del model en educació és adequada l'opció preferent del Govern, han augmentat el pes d'aquest bloc en el càlcul de la variable fins arribar al 30%, que no dista molt de la despesa que va fer la Comunitat Valenciana l'any 2019, en un 36% del finançament rebut. També és millor que consideren que el rang d'edat és superior al model actual que només inclou la població fins els 16 anys, que és quan acabaria l'Educació Secundària Obligatòria, però que dista de la realitat de la inversió en educació, ja que hui dia la gran majoria dels joves segueixen estudiant una vegada acabats els estudis obligatoris.

En el bloc de serveis socials, pareix convenient que la representativitat no siga només de les persones majors sinó que també es consideren les persones que es troben en risc de pobresa, però no pareix molt coherent proposar com a ponderació la reducció al 6%, encara que també permet augmentar fins al 10%. En el cas de La Comunitat Valenciana, la despesa l'any 2019 era del 10%, pel que el més lògic seria augmentar el pes de l'indicador i sobre tot perquè cada vegada hi ha més gent major i més gent en risc de pobresa per la pèrdua de treball com a conseqüència de la crisi i per la inflació.

Finalment, en el grup de variables correctives, la nova proposta considera una variable que afecta als habitants de certes regions: la despoblació, que és un problema que pateixen algunes Comunitats Autònomes i que fa que cada vegada disposen de menys recursos per invertir en les seues regions, i en aquesta mesura podrien tindre's en compte les situacions de cada regió.

Com que l'únic que ha publicat el Govern com a proposta per al pròxim model de finançament, és el re-càlcul de la població ajustada, tampoc es pot saber si el model serà millor o pitjor que l'actual perquè falta gran part del plantejament. A més, ja s'ha confirmat que en el 2022 no es publicarà el model sencer, pel que caldrà esperar per conèixer el plantejament sencer.

De moment, s'ha enviat a les Comunitats perquè valoren la proposta actual i per exemple, el Conseller d'Hisenda de la Comunitat Valenciana Vicent Soler exigeix que per al pròxim model es considere el deute històric i l'Estat ajude a compensar-lo i corregisca les diferències de finançament per habitant ajustat respecte a la mitjana d'Espanya. A més, com que no es disposa de un finançament just, les polítiques de recuperació i creixement són limitades (Generalitat Valenciana, 2022).

Pel que fa a la valoració del càlcul de la població ajustada, s'ha enviat al Ministeri d'Hisenda per part del Comitè de Persones Expertes de la Comunitat Valenciana un informe on expressen les seues consideracions.

Així doncs, els experts valencians consideren que s'han d'eliminar les variables correctives geogràfiques ja que no justifiquen una major despesa. A més, també consideren que s'han d'assegurar els recursos suficients perquè totes les Autonomies tinguen capacitat per cobrir les despeses derivades de les competències i reclamen que el nou model siga capaç d'analitzar les necessitats de despesa permanentment, augmentant els recursos oferits com siguen necessaris per a les Comunitats (Generalitat Valenciana, 2022).

5. CONCLUSIONS

A través dels resultats obtinguts en els models de finançament del 2002 i 2009 es veu que moltes Comunitats presenten mals resultats tant per la falta de recursos de que disposen com per l'elevat deute. Ja des del 2002 la Comunitat Valenciana presentava el deute per càpita més elevat en comparació a la resta de Comunitats, així com la Comunitat Valenciana ja era de les Comunitats en rebre un dels pitjors finançaments per càpita.

La situació ha anat agreujant-se durant la vigència del model de finançament del 2009 i pot confirmar-se que necessita urgentment una reforma, degut als mals resultats que tenen les regions en les variables definides.

En el cas de la Comunitat Valenciana, vegem que de ser una de les Comunitats amb més PIB, superant la mitjana espanyola, el PIB per càpita fa que siga una de les regions amb menys PIB per habitant, essent probablement un dels motius, els pocs recursos que disposa en comparació a la resta d'Autonomies per fomentar el creixement econòmic i invertir en la creació de llocs de treball, juntament amb la densitat de població i la especialització productiva.

Açò es pot observar a partir dels resultats que presenta en el finançament, essent la segona regió després de Múrcia que rep el pitjor finançament per habitant. Essent inclús inferior al valor total de despesa en les seues partides pressupostàries i que és absorbit per les partides d'educació, sanitat i serveis socials per mantindre un nivell equitatiu de serveis amb la resta de Comunitats Autònomes. Tenint com a conseqüència que no hi hagen molts recursos per invertir en altres partides com les relacionades amb les activitats econòmiques.

Així i tot, la Comunitat Valenciana presenta al llarg dels anys greus dèficits ja que els recursos que té no són suficients per fer front a totes les despeses i que es tradueixen en un elevat deute que l'any 2019 va assolir el 353% sobre el finançament que rep, fent-se cada vegada més elevat i essent el més elevat respecte la resta d'Autonomies.

D'aquesta forma i davant el punt de vista personal, la Comunitat Valenciana està infrafinançada perquè els recursos que obté no són equitatius a les despeses que ha de fer càrrec per les seues competències.

Esta insuficiència de recursos està provocant de fa molts anys que s'agreuge cada vegada més el deute públic, que s'ha declarat que el 78% d'aquest es degut als pocs recursos de que disposa la Comunitat, així mateix aquest deute comporta uns interessos que encara fan que s'elevi més com més tarde en pagar-lo.

Per això, és necessari que l'Estat prenga mesures per fer alguna cosa amb aquests elevats deutes que la Comunitat Valenciana no serà capaç de fer front, ja que ningun any té superàvit i el deute que té ja és desproporcionat als ingressos que rep.

Així, l'Estat hauria de facilitar a la Comunitat Valenciana alguna manera per poder aconseguir diners suficients per anar pagant el deute o assegurar-se que en el

nou model de finançament reba suficients recursos per fer front a les despeses, perquè no presente més dèficit i a poder ser, que presente superàvit per a anar pagant el deute acumulat.

Per tant, s'haurà d'esperar a veure com acaba essent la configuració del nou model de finançament i si aquest beneficiarà, perjudicarà o mantindrà en la mateixa posició a la Comunitat Valenciana respecte del finançament que rep actualment.

BIBLIOGRAFIA

- Banco de España. (14 / 12 / 2021). *Deuda trimestral de las AAPP según la metodología del Protocolo de Déficit Excesivo*. Consultat el 30 / 05 / 2022, a https://www.bde.es/f/webbde/GAP/Secciones/SalaPrensa/NotasInformativas/21/presbe2021_99.pdf
- Banco de España. (2021). *Estadísticas de las Administraciones Públicas*. Consultat el 02 / 02 / 2022, a https://www.bde.es/webbde/es/estadis/infoest/temas/te_deu.html
- Bassols, M., Bosch, N., & Vilalta, M. (2010). *El model de finançament autonòmic de 2009: descripció i valoració*. Generalitat de Catalunya, Departament d'Economia i Finances. Barcelona: Direcció General d'Anàlisi i Política Econòmica.
- BBVA. (20 / 05 / 2020). *¿Qué es el déficit público y por qué hay que reducirlo?* Consultat el 24 / 02 / 2022, a <https://www.bbva.com/es/deficit-publico-reducirlo/>
- Beneyto Cabanes, R. (2012). *El finançament dels valencians, una insuficiència històrica*. País Valencià: Fundació nexa. Recollit de <https://www.studocu.com/es/document/universitat-de-valencia/dinamica-sectorial-y-politica-economica-valenciana/el-financament-dels-valencians-una-insuficiencia-historica-de-rafael-beneyto/12712233>
- Boletín Oficial del Estado. (2001). *Llei 21/2001, de 27 de desembre, per la que es regulen les mesures fiscals i administratives del nou sistema de finançament de les Comunitats Autònomes de règim comú i les Ciutats amb Estatut d'Autonomia*. Espanya. Recollit de <https://www.boe.es/buscar/doc.php?id=BOE-A-2001-24962>
- Boletín Oficial del Estado. (19 / desembre / 2009). *Llei 22/2009 de 18 de desembre, per la que es regula el sistema de finançament de les Comunitats Autònomes de règim comú i les Ciutats amb Estatut d'Autonomia i es modifiquen determinades normes tributàries*. Recollit de <https://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-2009-20375>
- Boletín Oficial del Estado. (2009). *Llei Orgànica 3/2009, de 18 de desembre, Modificació de la Llei Orgànica 8/1980, de 22 de setembre, de Finançament de les Comunitats Autònomes*. Recollit de <https://www.boe.es/buscar/doc.php?id=BOE-A-2009-20374>
- Boletín Oficial del Estado. (23 / 03 / 2018). *Llei Orgànica 8/1980, de 22 de setembre, de Finançament de les Comunitats Autònomes*. Recollit de <https://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-1980-21166>
- Boletín Oficial del Estado. (2020). *Llei Orgànica 2/2012, de 27 d'abril, d'Estabilitat Pressupostària i Sostenibilitat Financera*. Recollit de <https://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-2012-5730>
- Comissió d'experts nomenada per les Corts Valencianes. (2017). *Propostes per al nou sistema de finançament autonòmic*. La Comunitat Valenciana.
- Conselleria de Participació, Transparència, Cooperació i Qualitat Democràtica. (2021). *GVA oberta- finançament autonòmic*. Consultat el 14 / 02 / 2022, a <https://gvaoberta.gva.es/va/financiacion>

- Conselleria d'Hisenda i Model Econòmic. (2022). *Pressupostos anuals*. Consultat el 16 / 03 / 2022, a <https://hisenda.gva.es/va/web/presupuestos/hacienda-presupuestosanteriores>
- Conselleria d'Hisenda i Model Econòmic. (sense data). *Tributs i Joc*. Consultat el 28 / 01 / 2022, a <https://hisenda.gva.es/va/web/tributos/legislacio>
- Constitución Española. (1978). *Boletín Oficial del Estado*. Recollit de <https://boe.es/legislacion/documentos/ConstitucionCASTELLANO.pdf>
- Corts Valencianes. (2006). *Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana*. La Comunitat Valenciana: Les Corts.
- Dasí González, R. M. (2011). *El Pacto de Estabilidad y Crecimiento ante la crisis. Determinación y seguimiento de déficit público de los Estados miembros de la Unión Europea*. Universitat de La Comunitat Valenciana, Departament de Comptabilitat.
- de la Fuente, Á. (2017). *El cálculo de las necesidades de gasto regionales: notas para la discusión*. FEDEA e Instituto de Análisis Económico (CSIC). doi:10.7866/HPE-RPE.17.4.5
- de la Fuente, A. (2019). *Balanzas fiscales: ¿qué son y para qué sirven?*
- de la Fuente, Á. (2021). *La liquidación de 2019 del sistema de financiación de las comunidades autónomas de régimen común*.
- EUR-Lex. (sense data). *Glosario de las síntesis- Procedimiento de déficit excesivo (PDE)*. Consultat el 02 / 02 / 2022, a https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary/excessive_deficit_procedure.html?locale=es
- Fernández Llera, R. (2016). *Control del endeudamiento autonómico y estabilidad presupuestaria: Evolución y propuestas de futuro*. Universidades Públicas de Andalucía. Málaga: Revista de Estudios Regionales.
- Galán, J. S. (03 / 04 / 2017). *Déficit estructural*. Consultat el 24 / 02 / 2022, a Economipedia: <https://economipedia.com/definiciones/deficit-estructural.html>
- Gedescó. (sense data). *¿Qué es el Producto Interior Bruto o PIB?* Consultat el 02 / 03 / 2022, a <https://www.gedescó.es/blog/breve-explicacion-del-producto-interior-bruto-pib/>
- Generalitat de Catalunya. (2018). *Trets distintius: Economia - Informació sobre catalunya*. Consultat el 18 / 04 / 2022, a <https://www.catalunya.com/trets-distintius-economia-9-1-11?language=ca>
- Generalitat Valenciana. (30 / 01 / 2022). *La Generalitat trasllada aquest dilluns al Ministeri d'Hisenda les al·legacions del Comitè de Persones Expertes sobre el criteri de càlcul de la població ajustada*. Consultat el 31 / 05 / 2022, a https://www.gva.es/va/inicio/area_de_prensa/not_detalle_area_prensa?id=986772
- Generalitat Valenciana. (13 / 05 / 2022). *Soler reclama a la ministra d'Hisenda una compensació del deute històric i reprendre de manera 'immediata' la reforma del model*. Consultat el 31 / 05 / 2022, a https://www.gva.es/va/inicio/area_de_prensa/not_detalle_area_prensa?id=997023

- Generalitat Valenciana -RIS3-CV. (2020). *Trets característics del context econòmic de la Comunitat Valenciana*. Consultat el 18 / 04 / 2022, a <https://ris3cv.gva.es/va/rasgos-caracteristicos-del-contexto-economico-cv>
- INEAF Business School. (09 / 11 / 2015). *Diferencias entre el régimen común y el régimen foral*. Consultat el 20 / 11 / 2021, a <https://www.ineaf.es/tribuna/diferencias-entre-el-regimen-comun-y-el-regimen-foral/>
- Instituto Nacional de Estadística. (sense data). *Glosario de Conceptos, entidad singular*. Consultat el 15 / 04 / 2022, a <https://www.ine.es/DEFIne/es/concepto.htm?c=4928&op=30261&p=1&n=20>
- La Moncloa. (03 / 12 / 2021). *Hacienda envía una propuesta de población ajustada para determinar el reparto de recursos del sistema de financiación autonómica*. Consultat el 22 / 04 / 2022, a <https://www.lamoncloa.gob.es/serviciosdeprensa/notasprensa/hacienda/Paginas/2021/031221-poblacion-ajustada.aspx>
- La Moncloa. (10 / 09 / 2021). *Publicación de los datos de ejecución presupuestaria*. (G. d. España, Editor) Consultat el 26 / 02 / 2022, a <https://www.lamoncloa.gob.es/serviciosdeprensa/notasprensa/hacienda/Paginas/2021/100921-ejecucion-presupuestaria.aspx>
- Madrid Investment Attraction. (2018). *Economía de Madrid*. Consultat el 18 / 04 / 2022, a <https://madridinvestmentattraction.com/economia-de-madrid/>
- Martínez, L. (18 / 03 / 2021). *Educación-Financiera, ¿Qué es el PIB de un país y para qué sirve?* Consultat el 03 / 03 / 2022, a Crèdit y Caució: <https://www.creditoycaucion.es/es/blog/detalle/que-es-el-pib-y-para-que-sirve>
- Ministeri d'Hisenda i Funció Pública. (09 / 10 / 2015). *Financiación autonómica: Régimen foral*. Consultat el 20 / 11 / 2021, a <https://www.hacienda.gob.es/es-ES/Areas%20Tematicas/Financiacion%20Autonomica/Paginas/Regimen%20foral.aspx>
- Ministeri d'Hisenda i Funció Pública. (10 / 08 / 2018). *PORTAL INSTITUCIONAL DEL MINISTERIO DE HACIENDA Y FUNCIÓN PÚBLICA*. Consultat el 01 / 10 / 2021, a Financiación Autonómica - Régimen común: <https://www.hacienda.gob.es/es-ES/Areas%20Tematicas/Financiacion%20Autonomica/Paginas/Regimen%20comun.aspx>
- Ministeri d'Hisenda i Funció Pública. (2021). *Banco de datos- Mi Comunidad Autónoma comparada*. Consultat el 09 / 10 / 2021, a http://buscadorcdi.gob.es/Cifra/es/visualizaciones/MiCCAA_comparada
- Ministeri d'Hisenda i Funció Pública. (2021). *Informe del grupo de trabajo sobre el cálculo de la población ajustada*. Madrid. Recollit de <https://www.hacienda.gob.es/Documentacion/Publico/GabineteMinistro/Varios/03-12-21-Informe-poblacion-ajustada.pdf>
- Ortega Rivera, E., Domingo i Valls, A., & Sabater Coll, A. (30 / 11 / 2016). La emigración española en tiempos de crisis y austeridad. *Scripta Nova- Revista electrónica de geografía y ciencias sociales*, XX, núm 549-5, 29. Recollit de <http://www.ub.edu/geocrit/sn/sn-549-5.pdf>

- Palafox, J. (05 / 01 / 2019). Los valencianos y la Europa rica: ¿por qué cada año estamos más lejos? *eDiario.es*. Recollit de https://www.eldiario.es/comunitat-valenciana/arguments/jordi-palafox-economia-europa-valencianos_132_1762497.html
- Pérez García, F., & Pérez Ballester, J. (2019). *Necesidades de gasto en servicios públicos fundamentales*. Instituto de Estudios Fiscales. Univesitat de La Comunitat Valenciana i Ivie.
- Pérez, F., Pérez, J. A., Cucarella, V., & Beneyto, R. (2012). *La financiación pública de la Comunitat Valenciana y sus consecuencias económicas*. IVIE Instituto Valenciano de Investigaciones Economicas. La Comunitat Valenciana: Asociación Valenciana de empresarios.
- Portal de Transparencia Comunidad de Madrid. (6 / Octubre / 2021). *Financiación y tributos*. Consultat el 14 / 01 / 2022, a <https://www.comunidad.madrid/transparencia/financiacion-y-tributos>
- RecerCaixa. (sense data). *Efectos de la Crisis*. Consultat el 14 / 04 / 2022, a <http://www.ub.edu/crisis-desigualdad-confianza/efectos-de-la-crisis.html>
- Zubiri Oria, I. (2009). La financiación de las CC.AA. Régimen común: valoración y propuestas de reforma. A I. Zubiri Oria, & C. Monasterio Escudero, *Dos ensayos sobre financiación autonómica* (p. 253). Madrid, Espanya: Fundación de las Cajas de Ahorros.

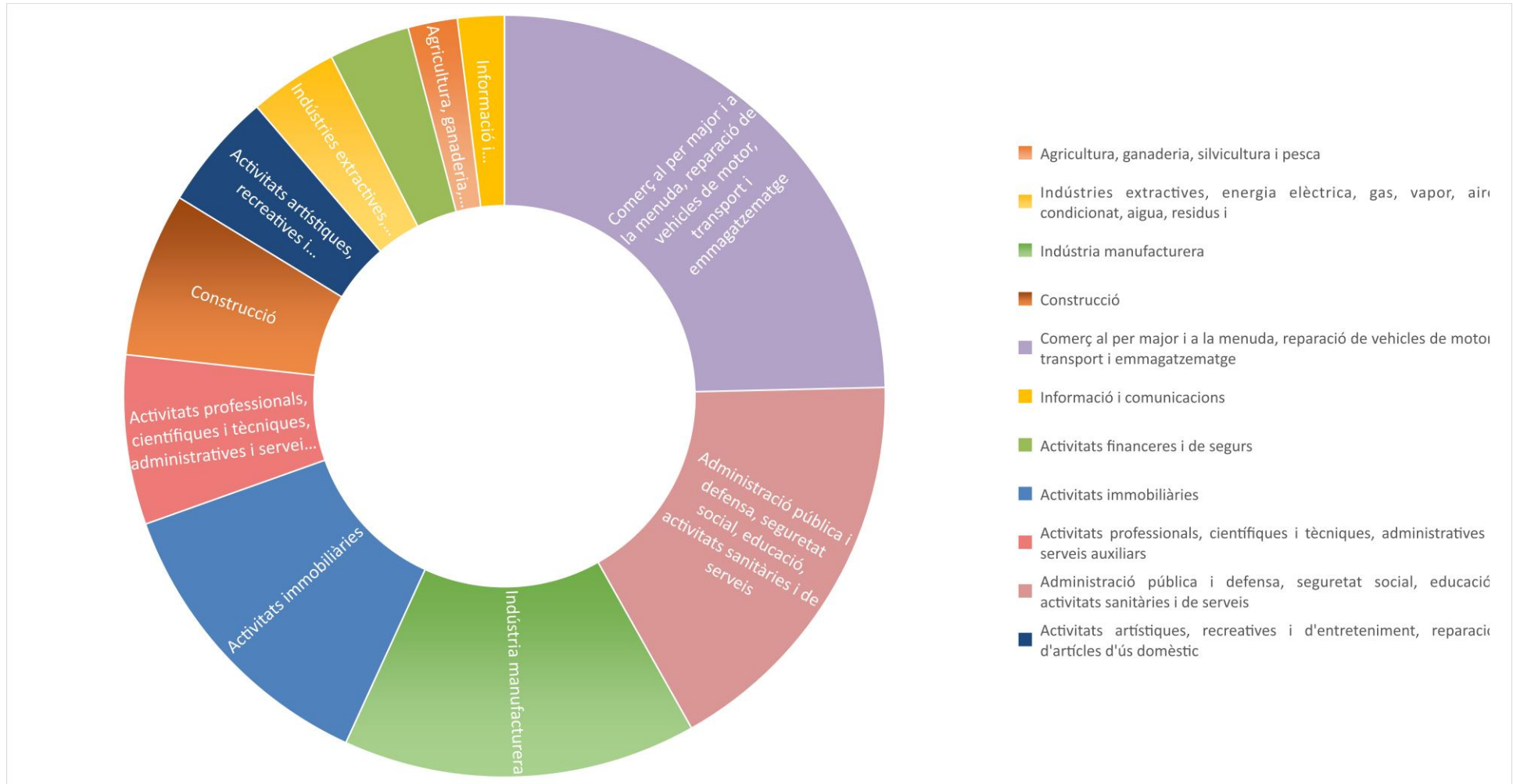
ANNEX 1: Taules i Figures addicionals

Taula A1: Càlcul de la Població Ajustada de l'any 2019

Comunitat Autònoma	Població total		Superfície				Dispersió			Insularitat			Població protegida equivalent 7 grups			Població major de 65 anys			Població entre 0 i 16 anys			Unitats de necessitat o població ajustada	
	Ponderació 30 %		Ponderació 1,8 %				Ponderació 0,6 %			Ponderació 0,6 %			Ponderació 38 %			Ponderació 8,5 %			Ponderació 20,5 %			Pes rel. Ponderat	Població Ajustada
	Núm. habitants	Pes relatiu	Pes rel. Ponderat	Km2	Pes relatiu	Pes rel. Ponderat	Entitats singulars	Pes relatiu	Pes rel. Ponderat	Km	Pes relatiu	Pes rel. Ponderat	Núm. habitants	Pes relatiu	Pes rel. Ponderat	Núm. habitants	Pes relatiu	Pes rel. Ponderat	Núm. habitants	Pes relatiu	Pes rel. Ponderat		
(1)	(2)=(1)/Total(1)	(3) = (2)*30%	(4)	(5)=(4)/Total(4)	(6)=(5)*1,8%	(7)	(8)=(7)/Total(7)	(9)=(8)*0,6%	(10)	(11)=(10)/Total(10)	(12)=(11)*0,6%	(13)	(14)=(13)/Total(13)	(15) = (14)*38%	(16)	(17)=(16)/Total(16)	(18)=(17)*8,5%	(19)	(20)=(19)/Total(19)	(21)=(20)*20,5%	(22)=(21)*...*(21)	(23)=(22)* Total(1)	
Catalunya	7.675.217	17,45	5,23	32.109,59	6,58	0,12	3.904	6,55	0,04	0	0,00	0,00	7.778.524	17,18	6,53	1.442.754	17,14	1,46	1.329.036	18,15	3,72	17,10	7.522.125
Galícia	2.699.499	6,14	1,84	29.576,41	6,06	0,11	30.34	50,95	0,31	0	0,00	0,00	3.144.637	6,95	2,64	679.784	8,08	0,69	363.843	4,97	1,02	6,60	2.903.632
Andalusia	8.414.240	19,13	5,74	87.588,72	17,94	0,32	2.811	4,72	0,03	0	0,00	0,00	8.246.171	18,22	6,92	1.440.102	17,11	1,45	1.504.333	20,54	4,21	18,68	8.216.361
Astúries	1.022.800	2,32	0,70	10.604,09	2,17	0,04	6.955	11,68	0,07	0	0,00	0,00	1.237.523	2,73	1,04	262.993	3,12	0,27	126.933	1,73	0,36	2,47	1.085.009
Cantàbria	581.078	1,32	0,40	5.329,51	1,09	0,02	930	1,56	0,01	0	0,00	0,00	641.918	1,42	0,54	126.900	1,51	0,13	87.752	1,20	0,25	1,34	588.582
La Rioja	316.798	0,72	0,22	5.045,03	1,03	0,02	258	0,43	0,00	0	0,00	0,00	344.596	0,76	0,29	66.249	0,79	0,07	52.136	0,71	0,15	0,74	325.256
Regió de Múrcia	1.493.898	3,40	1,02	11.313,87	2,32	0,04	896	1,50	0,01	0	0,00	0,00	1.434.702	3,17	1,20	233.403	2,77	0,24	291.663	3,98	0,82	3,33	1.463.185
C. Valenciana	5.003.769	11,37	3,41	23.259,14	4,76	0,09	1.190	2,00	0,01	0	0,00	0,00	5.035.167	11,12	4,23	963.874	11,45	0,97	841.029	11,48	2,35	11,06	4.867.489
Aragó	1.319.291	3,00	0,90	47.720,38	9,77	0,18	1.553	2,61	0,02	0	0,00	0,00	1.465.372	3,24	1,23	285.600	3,39	0,29	209.270	2,86	0,59	3,20	1.405.793
Castella-La-Manxa	2.032.863	4,62	1,39	79.460,78	16,27	0,29	1.713	2,88	0,02	0	0,00	0,00	2.090.253	4,62	1,75	386.483	4,59	0,39	347.558	4,75	0,97	4,81	2.117.928
Canàries	2.153.389	4,89	1,47	7.445,11	1,52	0,03	1.108	1,86	0,01	1.230	79,91	0,48	2.035.093	4,50	1,71	340.679	4,05	0,34	331.140	4,52	0,93	4,97	2.184.609
Extremadura	1.067.710	2,43	0,73	41.634,40	8,53	0,15	622	1,04	0,01	0	0,00	0,00	1.156.243	2,55	0,97	221.218	2,63	0,22	165.655	2,26	0,46	2,55	1.119.852
Illes Balears	1.149.460	2,61	0,78	4.991,70	1,02	0,02	317	0,53	0,00	309	20,09	0,12	1.109.696	2,45	0,93	178.644	2,12	0,18	196.446	2,68	0,55	2,59	1.138.463
Madrid	6.663.394	15,15	4,54	8.027,49	1,64	0,03	786	1,32	0,01	0	0,00	0,00	6.741.338	14,89	5,66	1.181.039	14,03	1,19	1.151.021	15,72	3,22	14,66	6.447.197
Castella i Lleó	2.399.548	5,45	1,64	94.223,14	19,29	0,35	6.175	10,37	0,06	0	0,00	0,00	2.807.318	6,20	2,36	608.530	7,23	0,61	325.138	4,44	0,91	5,93	2.607.473
TOTAL	43.992.95	100,00	30,00	488.329,36	100,00	1,80	59,5	100,0	0,60	1.540	100,00	0,60	45.268.55	100,00	38,00	8.418.25	100,00	8,50	7.322.95	100,0	20,50	100,00	43.992.95

Font: Quadres liquidació 2019, Ministeri d'Hisenda i Funció Pública

Figura A1: Desglossament del Valor Afegit Brut a la Comunitat Valenciana en l'any 2019

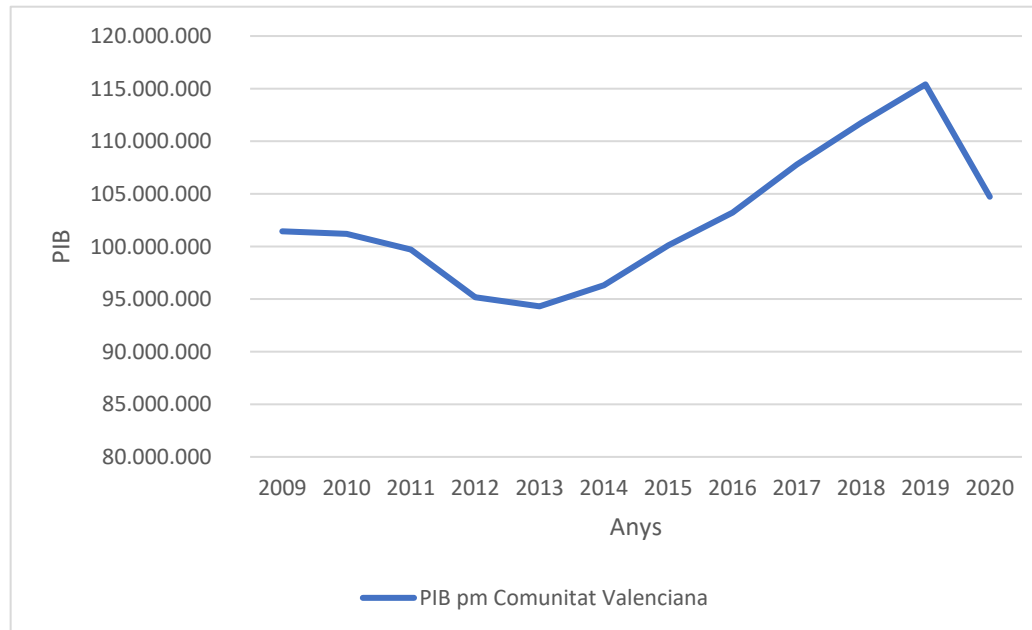
Font: Elaboració pròpia a partir de les dades recollides a través de l'Institut Nacional d'Estadística

Taula A2: Producte Interior Brut de totes les Comunitats Autònomes. Dades en milers d'euros.

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Andalusia	144.878.289	144.752.225	143.389.086	138.007.226	136.048.003	137.722.026	144.745.569	148.405.362	155.371.755	160.580.547	165.000.524	150.556.999
Aragó	33.564.425	33.828.995	33.368.344	31.963.049	32.082.809	32.289.054	32.876.311	34.214.691	35.638.352	36.868.560	38.084.387	35.289.952
Asturies	22.541.896	22.733.586	22.375.426	21.364.846	20.746.770	20.652.899	21.372.587	21.694.246	22.592.548	23.224.857	23.705.903	21.474.791
Illes Balears	26.478.337	26.535.097	26.398.144	25.979.358	25.931.407	26.769.837	28.245.574	29.831.313	31.383.376	32.740.955	34.172.158	26.789.155
Canàries	40.296.021	40.811.481	40.595.330	39.204.779	39.032.454	39.266.705	40.566.240	42.013.704	44.205.400	45.830.435	47.483.461	39.162.597
Cantàbria	12.788.985	12.836.685	12.622.706	12.167.280	11.864.241	12.057.567	12.325.933	12.736.089	13.226.038	13.743.179	14.168.880	12.866.634
Castella-Lleó	54.795.978	54.970.431	54.575.008	52.868.471	51.504.174	51.539.425	53.238.351	54.767.172	56.051.831	58.544.593	59.852.213	55.401.268
Castella-La-Manxa	38.582.257	38.706.827	38.258.606	36.890.198	36.153.041	35.353.236	37.113.609	38.315.029	39.891.219	41.479.349	42.489.519	39.572.837
Catalunya	200.139.996	201.705.890	198.906.023	193.449.278	192.006.545	195.370.105	204.355.232	212.703.912	221.476.488	229.098.023	237.504.612	212.931.347
Comunitat Valenciana	101.443.496	101.201.463	99.706.759	95.177.430	94.309.154	96.320.641	100.110.751	103.228.580	107.785.815	111.741.700	115.407.021	104.724.101
Extremadura	17.829.466	18.135.329	17.738.058	17.065.094	17.057.479	17.024.183	17.902.594	18.504.343	19.534.814	20.090.192	20.516.661	19.385.729
Galícia	56.303.675	56.767.263	55.767.991	53.971.849	53.925.394	54.190.333	56.666.599	58.279.948	60.394.810	62.427.620	64.348.888	59.105.226
Madrid	198.374.372	197.145.571	198.465.261	195.026.853	192.620.202	194.960.214	204.244.524	211.672.686	222.027.547	230.812.763	241.039.907	216.527.407
Múrcia	27.670.321	27.912.742	27.236.069	26.508.820	26.566.278	26.712.051	28.492.083	29.369.879	30.538.493	31.094.338	32.287.218	29.939.714
Navarra	17.896.504	17.973.969	17.942.160	17.282.206	17.237.767	17.505.255	18.145.704	18.747.249	19.528.873	20.064.721	20.901.372	19.265.047
País Basc	63.926.115	64.680.368	64.130.843	62.558.828	61.625.767	62.677.248	64.989.988	67.126.912	69.657.915	71.924.979	74.050.747	66.558.211
La Rioja	7.893.077	7.977.333	7.907.440	7.636.210	7.539.145	7.685.969	7.962.438	8.014.694	8.295.191	8.602.348	8.844.458	8.128.883
Mitja Espanya	62.670.777	62.863.250	62.316.662	60.418.928	59.779.449	60.476.279	63.138.476	65.272.106	68.094.145	70.521.715	72.932.819	65.745.876

Font: Elaboració Pròpia a partir de les dades publicades pel Institut Nacional d'Estadística

Figura A2: Evolució del PIB a preus de mercat a la Comunitat Valenciana en el període 2009-2020. Dades en milers d'euros.

Font: Elaboració Pròpia a partir de les dades publicades per l'Institut Nacional d'Estadística

Taula A3: Fons de Garantia en el període 2015-2019. Dades en milers d'€

	2015	2016	2017	2018	2019
Catalunya	- 977.583,64	- 1.246.757,63	- 1.479.565,64	- 1.517.659,78	- 1.468.299,04
Galícia	1.332.380,46	1.323.091,31	1.338.008,80	1.502.506,26	1.539.893,62
Andalusia	4.307.202,01	4.343.358,67	4.435.794,80	4.774.104,42	4.842.130,97
Astúries	248.852,57	265.341,82	266.535,99	335.690,76	371.317,09
Cantàbria	21.003,65	27.141,75	28.661,05	46.182,38	61.193,69
La Rioja	62.506,97	54.010,33	45.118,81	68.906,91	88.296,53
Múrcia	659.074,87	660.026,36	646.400,60	737.870,89	773.168,07
C. Valenciana	1.063.624,38	1.059.229,61	1.032.586,87	1.141.625,77	1.196.385,20
Aragó	115.213,72	143.670,08	151.945,85	182.971,87	218.625,11
Castella-La-Manxa	1.164.322,13	1.117.683,56	1.130.909,90	1.248.235,98	1.291.648,57
Canàries	2.505.466,98	2.533.818,42	2.540.428,78	2.833.520,44	2.951.620,32
Extremadura	789.430,73	790.544,12	809.656,99	892.220,85	914.400,69
Illes Balears	- 196.938,97	- 285.069,80	- 338.067,26	- 390.187,47	- 364.293,23
Madrid	- 3.429.022,79	- 3.518.453,09	- 3.609.445,37	- 4.039.313,09	- 4.343.766,63
Castella-Lleó	904.181,42	872.747,50	886.069,33	975.356,32	1.017.746,55
TOTAL	8.569.714,49	8.140.383,01	7.885.039,50	8.792.032,51	9.090.067,51

Font Elaboració Pròpia a partir de les dades publicades pel Ministeri d'Hisenda i Funció Pública

Taula A4: Fons de Suficiència en el període 2015-2019. Dades en milers d'€

	2015	2016	2017	2018	2019
Catalunya	756.744,21	718.832,32	679.005,53	756.492,76	782.136,58
Galícia	575.231,68	546.413,32	522.764,31	582.661,44	602.412,67
Andalusia	496.417,70	472.353,61	439.661,44	489.593,85	506.190,25
Astúries	180.132,03	171.107,65	163.216,47	181.900,05	188.066,15
Cantàbria	468.446,21	444.977,60	429.752,07	479.140,03	495.382,06
La Rioja	203.052,41	192.879,78	186.104,89	207.486,54	214.519,98
Múrcia	- 187.809,40	- 178.400,39	- 175.985,96	- 196.339,87	- 202.995,46
C. Valenciana	- 1.362.909,84	- 1.294.629,84	- 1.264.922,59	- 1.410.800,59	- 1.458.624,34
Aragó	267.097,26	253.716,04	242.597,95	270.391,00	279.556,90
Castella-La-Manxa	80.450,17	76.419,72	69.370,51	77.188,46	79.805,02
Canàries	75.401,65	71.624,13	65.334,75	72.692,44	75.156,59
Extremadura	426.872,70	405.487,00	390.240,56	435.042,21	449.789,40
Illes Balears	- 662.908,21	- 629.697,37	- 612.639,77	- 683.202,18	- 706.361,58
Madrid	- 703.755,99	- 668.498,74	- 661.700,66	- 738.328,60	- 763.356,69
Castella-Lleó	419.064,47	398.069,89	379.654,59	423.111,85	437.454,62
TOTAL	1.031.527,05	980.654,72	852.454,09	947.029,39	979.132,15

Font Elaboració Pròpia a partir de les dades publicades pel Ministeri d'Hisenda i Funció Pública

Taula A5: Liquidació total del finançament en milers d'€ l'any 2019

Comunitat Autònoma/ Ciutat	Rendiment definitiu de la Tarifa Autònòmica de IRPF	Impost sobre el Valor Afegit	Total Impostos Especials	Transferència del Fons de Garantia	Fons de Suficiència Global	Total liquidació de recursos del Sistema de Finançament	Fons de Competitivitat	Fons de Cooperació	Total liquidació de recursos del Sistema de Finançament i Fons de Convergència Autònoma
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)=(1)+...+(5)	(7)	(8)	(9)=(6)+(7)+(8)
Catalunya	882.749,74	-152.286,84	49.672,79	-109.725,06	-11.479,44	658.931,20	1.111.099,48	0,00	1.770.030,68
Galícia	169.641,97	-94.516,54	-28.585,43	71.821,38	-6.438,60	111.922,79	0,00	251.596,84	363.519,63
Andalusia	481.297,24	16.947,37	9.796,67	-123.270,85	-9.567,43	375.202,99	0,00	827.895,89	1.203.098,88
Principat d'Astúries	8.817,81	-55.339,48	-29.432,43	97.981,51	-2.149,44	19.877,96	0,00	96.988,79	116.866,75
Cantàbria	16.470,85	-24.974,60	-9.316,79	39.965,51	-3.930,11	18.214,86	0,00	53.307,83	71.522,70
La Rioja	13.176,72	-18.046,57	-35.669,33	48.462,37	-1.761,69	6.161,50	0,00	25.900,89	32.062,40
Regió de Múrcia	100.019,53	-2.235,82	-6.775,46	5.717,59	366,54	97.092,38	116.443,27	83.813,78	297.349,42
C. Valenciana	370.714,49	-6.630,56	-39.459,98	-5.969,42	6.634,02	325.288,54	1.022.343,37	263.291,10	1.610.923,01
Aragó	71.590,74	-37.666,94	-25.131,67	74.107,08	-3.044,90	79.854,31	0,00	51.280,93	131.135,24
Castella-La-Manxa	86.481,66	-64.363,39	-3.736,49	62.351,08	-2.102,90	78.629,96	0,00	203.418,59	282.048,55
Canàries	116.767,11	0,00	1.445,71	-43.360,50	-1.846,62	73.005,70	675.112,73	122.066,66	870.185,09
Extremadura	20.800,96	-48.356,58	929,82	42.022,55	-4.022,40	11.374,36	0,00	111.798,13	123.172,48
Illes Balears	153.358,14	63.632,04	-16.462,66	-78.173,00	4.048,37	126.402,90	676.468,55	0,00	802.871,45
Madrid	1.060.270,55	164.895,39	-57.463,35	-467.682,82	665,97	700.685,73	288.653,14	0,00	989.338,88
Castella-i-Lleó	78.735,63	-90.977,15	-57.610,50	134.436,60	-5.033,99	59.550,59	0,00	218.379,61	277.930,19
Total	3.630.893,15	-349.919,67	-247.799,10	-251.316,00	-39.662,61	2.742.195,77	3.890.120,53	2.309.739,04	8.942.055,34

Font: Quadres de liquidació 2019 Ministeri d'Hisenda

Taula A6: Deute sobre el finançament de totes les Autonomies en el període 2009-2019, en percentatge

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Catalunya	1,30	1,81	2,31	2,88	3,24	3,40	3,60	3,70	3,71	3,45	3,31
Galícia	0,62	0,81	0,97	1,21	1,33	1,39	1,37	1,43	1,47	1,37	1,31
Andalusia	0,49	0,65	0,79	1,18	1,39	1,57	1,61	1,67	1,68	1,60	1,53
Astúries	0,36	0,58	0,77	1,00	1,14	1,26	1,33	1,41	1,45	1,39	1,33
Cantàbria	0,36	0,54	0,73	1,19	1,22	1,33	1,37	1,49	1,55	1,49	1,44
La Rioja	0,54	0,77	0,97	1,19	1,24	1,36	1,43	1,48	1,55	1,45	1,41
Múrcia	0,40	0,66	0,90	1,55	1,89	2,22	2,32	2,50	2,56	2,48	2,44
C. Valenciana	1,38	1,75	1,97	2,83	3,17	3,51	3,72	3,91	3,94	3,70	3,63
Aragó	0,50	0,79	0,94	1,34	1,58	1,68	1,84	1,99	2,09	1,99	1,94
Castella-La-Manxa	0,81	1,19	0,66	2,16	2,36	2,61	2,61	2,72	2,76	2,61	2,53
Canàries	0,48	0,71	0,83	1,09	1,24	1,37	1,36	1,37	1,32	1,17	1,08
Extremadura	0,33	0,56	0,70	0,87	0,92	1,05	1,16	1,32	1,43	1,39	1,36
Illes Balears	1,49	1,65	1,81	2,45	2,81	3,03	3,06	3,10	3,04	2,76	2,65
Madrid	0,84	0,94	1,09	1,48	1,61	1,70	1,81	1,89	1,94	1,81	1,72
Castella-Lleó	0,45	0,66	0,86	1,25	1,34	1,43	1,53	1,64	1,71	1,66	1,60
Mitjana	0,81	1,08	1,38	1,79	2,01	2,17	2,27	2,37	2,40	2,25	2,17

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades del Banco de datos, Ministeri d'Hisenda i Funció Pública

Taula A7: Deute sobre el PIB en percentatge, de totes les Comunitats Autònomes en 2009-2019

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Andalusia	6,95	8,68	10,32	15,26	17,96	21,33	21,86	22,46	22,04	22,03	21,47	23,97
Aragó	5,63	8,58	10,2	14,41	16,73	18,61	21,08	21,88	22,31	22,24	21,83	24,77
Astúries	4,79	7,48	9,63	12,52	14,71	16,85	18,14	18,87	18,75	18,61	18,38	20,71
Illes Balears	13,49	16,8	18,08	23,6	26,55	29,13	29,49	28,73	28,06	26,75	25,94	34,04
Canàries	5,84	8,08	9,16	11,95	13,53	15,37	16,43	16,51	15,91	14,86	13,93	16,37
Cantàbria	5,18	7,73	10,25	16,7	18,36	20,13	21,72	22,69	22,94	22,94	22,5	25,99
Castella i Lleó	5,89	8,42	10,64	15,01	16,56	18,16	19,83	20,66	21,14	21,3	20,84	23,34
Castella-La-Manxa	11,11	15,79	18	27,62	31,38	36,37	36,18	36,68	36,15	35,53	35,18	38,73
Catalunya	12,82	17,66	22,17	27,06	30,3	33	35,56	35,32	35,11	34,37	33,29	37,33
Extremadura	6,09	9,63	11,39	14,27	15,42	18,16	19,98	21,94	22,57	23,04	23,01	25,26
Galícia	8,63	10,9	12,69	15,42	17,08	18,38	18,31	18,62	18,5	18,1	17,58	19,52
Madrid	6,46	7,27	8,19	10,72	11,87	13,04	14,04	14,37	14,81	14,47	13,89	15,98
Múrcia	4,84	7,55	10,3	17,46	20,86	25,6	26,68	28,28	28,74	29,3	29,61	34,03
Navarra	6,06	9,41	13,63	16,47	18,19	18,26	18,31	18,46	18,55	16,96	15,78	18,77
País Basc	4,17	7,84	8,72	11,6	13,44	14,22	14,6	14,84	14,56	13,95	12,73	16,2
La Rioja	6,42	9,1	11,38	13,68	15,16	16,87	18,03	18,56	18,94	18,65	18,18	20,34
Comunitat Valenciana	15,88	19,88	21,92	31,59	34,42	38,85	41,96	43,27	42,86	42,35	41,97	48,52

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades del Banco de datos, Ministeri d'Hisenda i Funció Pública

Figura A3: Representació de la despesa per habitant de grups funcionals l'any 2019

c) Despesa per habitant en Educació

b) Despesa per habitant en Protecció Social

a) Despesa per habitant en Salut

Font: Banco de datos, Ministeri d'Hisenda i Funció Pública

ANNEX 2:

OBJECTIUS DE DESENVOLUPAMENT SOSTENIBLE

Reflexió sobre la relació del TFG amb els ODS en general i amb els ODS més relacionats

L'Agenda 2030 es fa conformar l'any 2015 amb 17 Objectius de Desenvolupament Sostenible aprovats per les Nacions Unides amb el propòsit de protegir el planeta, acabar amb la pobresa i millorar les vides i perspectives de les persones en tot el món.

Actualment ens trobem en la dècada d'acció, en què es pretén mobilitzar el finançament i millorar l'aplicació dels objectius en tots els països, per poder aconseguir totes les metes l'any 2030 com estava programat inicialment el compliment dels objectius.

L'objectiu d'aquest Annex és conèixer quina relació té el TFG amb els ODS. Per això, cal tindre en compte que el TFG versa sobre la situació econòmica que ha presentat la Comunitat Valenciana durant l'aplicació dels últims models de finançament autonòmics. A continuació s'introduiran els ODS més relacionats.

Objectiu 8: Treball decent i creixement econòmic

En aquest ODS es considera que amb un creixement econòmic inclusiu i sostingut es pot millorar el progrés, crear treballs decents per tothom i millorar els estàndards de vida. Concretament, la meta 3 és la més relacionada amb el tema del treball, en què es vol promoure polítiques orientades al desenvolupament que donen suport a les activitats productives, la creació de llocs de treball decents, l'emprenedoria, la creativitat i la innovació, i fomentar la formalització i creixement de les PIMES. Açò té relació amb el baix valor del PIB per càpita del territori valencià i que podria créixer més si la Comunitat Valenciana disposara de més recursos per poder invertir en el foment de les activitats econòmiques, el que crearia més treball i de qualitat, augmentant el PIB i la recaptació tributària de la Generalitat.

Altra meta relacionada és la 9 que pretén fomentar el turisme sostenible que cree llocs de treball, promovent la cultura i productes locals. Açò també és molt

convenient per a La Comunitat Valenciana degut a la importància que té el turisme en la regió, ja que la creació de treball i l'increment de la venda de productes, augmentaria el creixement econòmic.

Objectiu 10: Reducció de les desigualtats en i entre els països

La desigualtat dins dels països i entre ells, està disminuint progressivament però encara existeix, per això és un motiu de preocupació contínua. A més, a partir del Covid19 ha tornat a intensificar la condició de desigualtat, afectant principalment els col·lectius més vulnerables, incrementant la desocupació i disminuint els ingressos dels treballadors.

Les metes més importants d'aquest ODS pretenen garantir la igualtat d'oportunitats i reduir la desigualtat de resultats. Açò està estretament relacionat amb el finançament que rep la Comunitat Valenciana, ja que ocasiona que tinga uns dèficits elevats traduint-se al llarg dels anys en l'elevat deute que presenta, que, com ja s'ha vist en el treball, és el deute més elevat sobre el PIB i per habitant en comparació al que presenten la resta de regions.

Si el finançament fora més adequat, podrien reduir-se els valors tant de deute com de dèficit i amb més ingressos també podria invertir-se més en salut i educació, el que permetria oferir els mateixos serveis que gran part de les Autonomies amb millor finançament. Com ja s'ha esmentat, també podria invertir-se més en els assumptes econòmics que millorarien el PIB i augmentaria el treball de qualitat.

Objectiu 17: Aliances per aconseguir els Objectius

La meta 4 d'aquest objectiu pretén ajudar als països en desenvolupament a assolir la sostenibilitat del deute a llarg termini amb polítiques orientades a fomentar el finançament, alleugerar i reestructurar el deute. Espanya és un país desenvolupat però el deute que presenta la Comunitat Valenciana no és sostenible de cap manera, incrementant-se cada vegada més cada any.

Altra meta molt interessant per a aquesta situació és la 13 que pretén augmentar l'estabilitat macroeconòmica mundial, mitjançant la coordinació i coherència de les polítiques aplicades.

Per això, podria ser convenient que es prengueren mesures per millorar la situació d'endeutament de la regió, el que permetria que els països desenvolupats comptaren amb una major sostenibilitat i més estabilitat a nivell econòmic, ajudant a assolir millor els Objectius de Desenvolupament Sostenible.